

DATED
NEWS
DELIVER BY
SATURDAY
OCTOBER 24

LAIKS

WEEKLY NEWS
PERIODICAL
POSTAGE PAID
AT LARGO, FL
AND ADDITIONAL
MAILING OFFICE
(USPS 301-500)
ISSN 1089-8832

"LAIKS" IS PUBLISHED SINCE 1949 // "LAIKS" IZNĀK NO 1949. GADA
Published 48 times per year except the first week of May, the last week in June, the second week in September, the last week in December
Published weekly by: Latvian Newspaper "Laiks", Inc., 114 4th Ave NW, Largo, FL 33770
POSTMASTER: Send address change to: "Laiks", 114 4th Ave NW, Largo, FL 33770
Phone: 727-953-6313; Fax: 727 286 8543; E-mail: rasma@laiks.us

Lasiet tīmeklī!
www.laiks.us

Volume LXVI Nr. 40 (5737)

2015. gada 24. oktobris – 30. oktobris

Liepājā staro *Liellais dzintars*

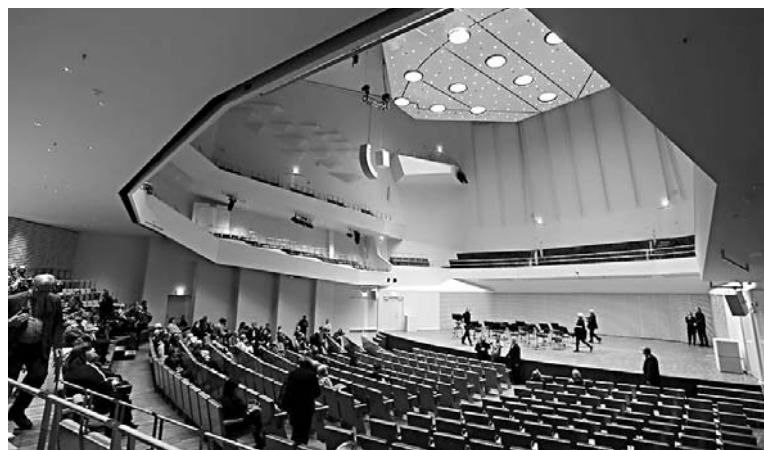
Šajās rudenīgajās dienās ar siltu saules gaismu tuvāku un tālāku apkārtni apstaro Liepājas Liellais dzintars – jaunuzceltā koncertzāle. Bezgala ilgi gaidīta un lolota, austriešu arhitekta Folkera Gīnkes projektēta, SIA Merks uzbūvēta un nu jau arī mūziķu ieskandināta.

Jaunā celtnē slejas pretī debesīm un atgādina milzīgu, jūras viļņu noapaļotu dzintara gabalu. Astoņu stāvu augstumā dzelzsbetonā, metālā un stiklā celtā ēka piesaista ar dzintara krāsas gaismu, vēl divi stāvi paslēpti zem ielas līmeņa. Lielajā zālē ir 1000 sēdvietu, ir arī kamerzāle ar 200 sēdvietām un skatītāju

balkonu visapkārt un vēl eksperimentālā skatuve. Pēc speciālistu atzinuma, koncertzālēs izdevies sasniegt maksimālo akustisko kvalitāti.

Lielajā dzintarā pastāvīga mājvieta būs Liepājas simfoniskajam orķestrim un Emīļa Melngaiļa Liepājas Mūzikas vidusskolai.

Kaut arī Liepājas simfoniskajam orķestrim ir 135 gadu gara vēsture, jaunā koncertzāle ir pirmā celtnē pilsētā, kas veltīta tieši mūzikai un mūziķiem. Savukārt Latvijā tā jau ir trešā jaunā koncertzāle pēc Rēzeknē un Cēsīs tapušajiem daudzfunkcionālajiem kultūras centriem.

Lielās zāles iekšskats

Jaunai Gaitai – 60

J
A
U
N
Ā
G
A
I
T
A
1

Šo nozīmīgo izdevuma jubileju svinēja Latvijā – *Gaismas pils* Stendera lasītavā 20. oktobrī notika sarunu pēcpusdiena, kā arī apskatāma žurnālam veltīta ekspozīcija, ko sagatavojuši Latvijas Nacionālās bibliotēkas speciālisti.

Aizgājušo gadu gaitā žurnāls ir gādājis, lai trimdas latvieši saņemtu patiesu informāciju par dzīvi, tostarp literāro un kultūras dzīvi okupētajā Latvijā un cilvēki Tēvzemē tiktu informēti par kultūras norisēm trimdā. *Jaunā Gaita* ir spilgts apliecinājums tam, ka kultūra un brīva doma nepazīst robežas un dzelzs priekškarus. Nu *Jaunā Gaita* ir iekļāvusies kopīgajā latviešu kultūras strāvē un turpina uzturēt dzīvu un rosīgu radošo garu.

Sirsniņš kolleģiāls sveiciens Jums, *Jaunās Gaitas* veidotāji un uzturētāji, no *Laika* un *Brīvās Latvijas* redakcijas un izdevējiem. Lai vēl ilgi pastāvam – darāmā mums daudz!

Īsts latvietis ir ALAs biedrs un lasa "*Laiku*"

Latvian newspaper

LAIKSFrequency: WKLY EXC 1ST WK - MAY; LAST WK - JUN;
2nd WK - SEPT; LAST WK - DEC**Latviešu nedēļas laikraksts**Iznāk sestdienās, 48 reizes gadā
Abonēšanas maksa ASV dolāros: 1 gadam US \$ 149.00;
6 mēn. US \$ 83.00; 3 mēn. US \$ 50.00.**Redakcija Rīgā**, Ģertrūdes ielā 27, Rīga, LV-1011, Latvija.
Tālr.: +371 67326761, fakss: +371 67326784
e-pasts - redakcija@laiks.us
mājaslapa - www.laiks.us**Redaktore:** Ligita Kovtuna
mob. tālr.: +371 29439423. e-pasts: ligita@laiks.us**Par REKLĀMU un SLUDINĀJUMIEM,
kas iesniegti LATVIJĀ, maksājumi notiek EURO.**Neizlietotus manuskriptus un fotoattēlus redakcija neuzglabā.
Redakcijai ir tiesības iesūtītos materiālus izmantot arī saīsinātus.
Laikrakstā iespējams, ar autora vārdu vai iniciāļiem
parakstītajos rakstos izteiktās domas ar redakcijas viedokli
par pašu jautājumu var arī nesaskanēt.
Par reklāmas vai sludinājuma saturu atbild reklamdevējs.**Administratore ASV:** Rasma Adams
114 4th Ave NW, Largo, FL33770
Tālr.: 727 953 6313, fakss: 727 286 8543
e-pasts: rasma@laiks.us**Kanadas ziņas:** Mārtiņš Štauers
104-3000 Notre Dame Street, Lachine, QC, H8S 2H1
Tālr.: 514-639-8722, e-pasts: stauvers@yahoo.ca,**Par REKLĀMU un SLUDINĀJUMIEM,
kas iesniegti ASV, maksājumi notiek ASV dolāros.**
Sēru sludinājumus un adrešu maiņas sūtiet pēc adresei
50 Sternberger Ave Unit 5, Long Branch, NJ 07740
e-pasts: LaiksDSR@aol.com**LAIKS**50 Sternberger Ave Unit 5,
Long Branch, NJ 07740
laiksdsr@aol.com

Lūdzu, maksāt ASV dolāros uz "Laiks" Inc. vārda

Abonējiet laikrakstu LAIKS, neizejot no mājām – lietojiet
www.laiks.us!"LAIKA" abonements maksā: 3 mēnešiem.....ASV \$ 50.00
6 mēnešiem.....ASV \$ 83.00
1 gadam.....ASV \$ 149.00Floridas iedzīvotāju ievēribai! Lūdzu pievienojiet 7% Floridas
nodokli par laikraksta abonēšanu!Gada abonenti saņems bez maksas:
• sešus JAUNO LAIKS pielikumus;Laiks pa gaisa pastu Amerikā
Gadā ASV \$235.00.....6 mēneši \$130.00Laiks pa gaisa pastu Latvijā
Gadā ASV \$235.00.....6 mēneši \$130.00Laiks pa gaisa pastu Kanadā
Gadā ASV \$260.00.....6 mēneši \$140.00Laiks pa gaisa pastu citur ārzemēs
Gadā ASV \$330.00.....6 mēneši \$175.00JAUNO LAIKS abonements sešas avīzes
Gadā.....ASV \$30.00

Kanadā gadā.....ASV \$35.00

Ārpus ASV LAIKU var pasūtīt tikai pa gaisa pastu.

Ar šo nosūtu Jums

US \$ _____ par _____ mēn./ _____ gadu

Ja abonementu nevēlaties atjaunot, lūdzu, norādiet iemeslu

Uzvārds, vārds: _____

Adrese: _____

zip: _____

LASĪTĀJU BALSIS

Kaut esam maza tauta, bet mums bija sava pamatvaloda – latviešu. Kur, piemēram, angļu valoda sastāv no ģermāņu un romāņu valodu maisījuma. Pēc Otrā pasaules kara runāja gan par gramatikas likumu izstrādāšanu, bet līdz šim tas nav izdarīts.

Sāp ausis, no Latvijas šolaiku vadošajām personām dzirdot vārdus *business, prognoze, dizains utt.*, kuriem „piekabinātas” latviskas galotnes. Īpaši *Laika* 34. un *Jauno Laika* 4. numurā.

Smaidošas sejas runā par latvietību, bet vai pašas ir ar zināšanām un latviskā vārda izpratni? Ja tā būtu, kā tad varētu rasties, piemēram, šādas rindas

2. lappusē: „Vakarā tika izspēlēti latviešu godi – *krustabas, precības, bedības*”. Ja tā runātu kādā apvidus izloksnē, tad tas neiederētos 2x2 nometnē, kur mācās latvietību. Katrs latvietis teiktu: kristības, bēres. Kur ņemts vārds *bedības*?Tad tālāk *Laika* 34. numurā redaktore Ligita Kovtunas intervija ar LR Valsts prezidentu Raimonu Vējoni.

Patikami dzirdēt prezidenta teikto, ka pašreiz svarīga ir valsts drošība. Tas iepriecina arī mūs, ārzemēs dzīvojošos. Būtu vēlēšanās kaut ko darīt valsts labā pat tiem, kuŗu gadi nedos iespējas savā zemē izbeigt dzīves gaitas. Bet pārsteidz, ka jaunais

LR Valsts prezidents šajā intervijā lieto nodrāztus svešvārdus. Kur paliek vārdi *tirdzniecība, uzņēmumu vadība, tieksme, cenšanās sasniegt* u. c.Krievu valodas ietekmē latvieši atmetuši *ch* lietošanu, kaut visi starptautiskie likumi vārdu rakstībā miera laikos bija pieņemti un tika arī lietoti. Vienkārši burts *h* nozīmē pagarinājumu pēc patskaņa vecajā ortografijā vēl līdz Pirmā pasaules kara beigām. Jaunie gramatikas likumi tā vietā lieto gaŗumzīmes latviešu valodā.

Nav tā, ka Eiropas valstīs nebūtu valodnieku. Visi valodas kroŗļojumi uzkrīt arī citām tautām un ne bez iemesla tiek aizrādīts: „Ko no tiem latviešiem var mācīties? Palūkojieties viņu tagadējā rakstu valodā!” Tas tautai godu nedara.

GAIDA VALKOVSKA
Salemā, OR

Dzintars Gekas dokumentālā filma "DIEVA PUTNIŅI" skatītājus uzrunā ļoti emocionāli. Beidzot ir iespēja uzzināt vairāk par Otrā pasaules kara bēgļu gaitām DP nometnēs un Rietumos palikušo latviešu likteņiem. Filma sasauca ar situāciju ar bēgļiem no Tuvajiem Austrumiem, kas pašlak jārīsina Eiropas Savienības dalībvalstīm. Filma izrādīta Sanhosē Dziesmu svētkos, Stokholmā, Londonā, Štutgartē, Brēmenē, Gracā, un, protams, Rīgā. Tā jāredz visur pasaulē, kur dzīvo latvieši. Fimas DVD iespējams pasūtīt latviešu valodā un ar angļu subtitriem.

Viena DVD cena + pasta izdevumi = 20 USD. Pasūtījumus un bankas čekus lūdzam sūtīt Aivaram Jerumanim, 1600 El Rito Ave, Glendale, CA 91208, USA
Tel.: 818-247-8390, aivars@earthlink.net**IZDEVĪGAS CENAS LIDOJUMIEM UZ LATVIJU
AIREX - AVE SOL TRAVEL
A. JANSONS**

241 Kenwood Court, Grose Pointe Farms, MI 48236

Runājam latviski:
201-944-1273Runājam angļiski:
1-866-944-1273e-pasts: jansonsa@gmail.com**Riga Ven Travel Inc.****JAUNA TŪRE!****Braucam uz Portugāli nākamgad
no 3. aprīļa līdz 13. aprīlim.**Zvaniet – INESE ZAKIS
Tālr.: 727-623-4666, e-pasts: rigen@aol.com
6051A Sun Blvd #604, St. Petersburg, Florida 33715**Par tikumību**

Nesaprotu, kāpēc tikumības jēdziens tiek nonivelēts līdz seksa un geju problēmām un dažu nepieklājīgu svešvārdu lietojumam kādā dzejā. Mūsu bērniem un mazbērniem šo necenzēto leksiku vairs nav jānolasa no sētām un pavārtēm, viņi to apgūst legālos interneta komentāros un sociālajās vietnēs tādā apjomā, kāds mums ne sapņos nerādījās. Nu un tad? Taču tikumības jēdziens patiesībā ir ļoti plašs un balstās gan uz Mozus baušļiem, (tikumīgs cilvēks ciena un godā savus vecākus, sabiedrību, kuŗā dzīvo, un savu valsti, nenokauj ne miesu ar dunci, ne garu ar vārdu, nepārkāpj laulību un nejauc ģimeni, nepamet savus bērnus bez uztura līdzekļiem, nezog, nemelo, neaprunā, netenko, nesniedz nepatiesu liecību, neiekāro ne svešu sievu, ne svešu mantu, nav nenovīdīgs un skaudīgs, gan vēl daudz plašākā apjomā un vieglāk saprotamā veidā no mūsu pašu tautas dziesmām. Tā, piemēram, darba tikums, kā arī jēdziens par godu un negodu, simtiem gadu bija jaunatnes tikumiskās audzināšanas pamatu pamats. Un šie pamata postulāti tiešām būtu steidzami jāievieš mūsu jaunatnes audzināšanas darbā visu līmeņu skolās. Taču mūsdienu moralizētāju kultūras līmenis acīmredzami tālāk par seksu un tā atribūtiem (seksīgs apģērbs, seksīgas cepures utt.) nesniedz. Tāpēc arī tikumības jēdziens tiek diskreditēts, lai pēc kārtīgas "izblāustīšanās" presē un televīzijā pašu jaunatnes tikumiskās audzināšanas problēmu kā "noietu etapu" atkal "paslaucītu politikas pieputējusajā pagultē".

E.V.UPELNIĒKS

Mūžīgās dzīvības laureāts

Atmiņu mozaīka par izcilo operdziedoni
KĀRLI ZARIŅU (1930-2015)

IVARS
GALIŅŠ

Nemeklējot teoloģisku skaidrojumu, mūžīgā dzīvība pieder tiem cilvēkiem, kas pēc nāves paliek dzīvi cilvēku atmiņās. Kārlim Zariņam tādu ir milzums. Gan tie, kas viņu dziedējuši Operā un koncertos, gan tie, kas viņu vēl ilgi klausīsies mūzikālajos ierakstos.

Par dziedoņa pirmo viesošanos Bostonā jāpateicas Kārlim Grinbergam. Tie bija laiki, kad tika laužti šķēpi par kultūras sakariem. Kārlis Grinbergs bija Bostonā iecienīta persona, gan ar saviem dāsnajiem arhitekta pakalpojumiem, gan kā dziedonis, kuplinot daudzus koncertus un sarīkojumus bez atlīdzības.

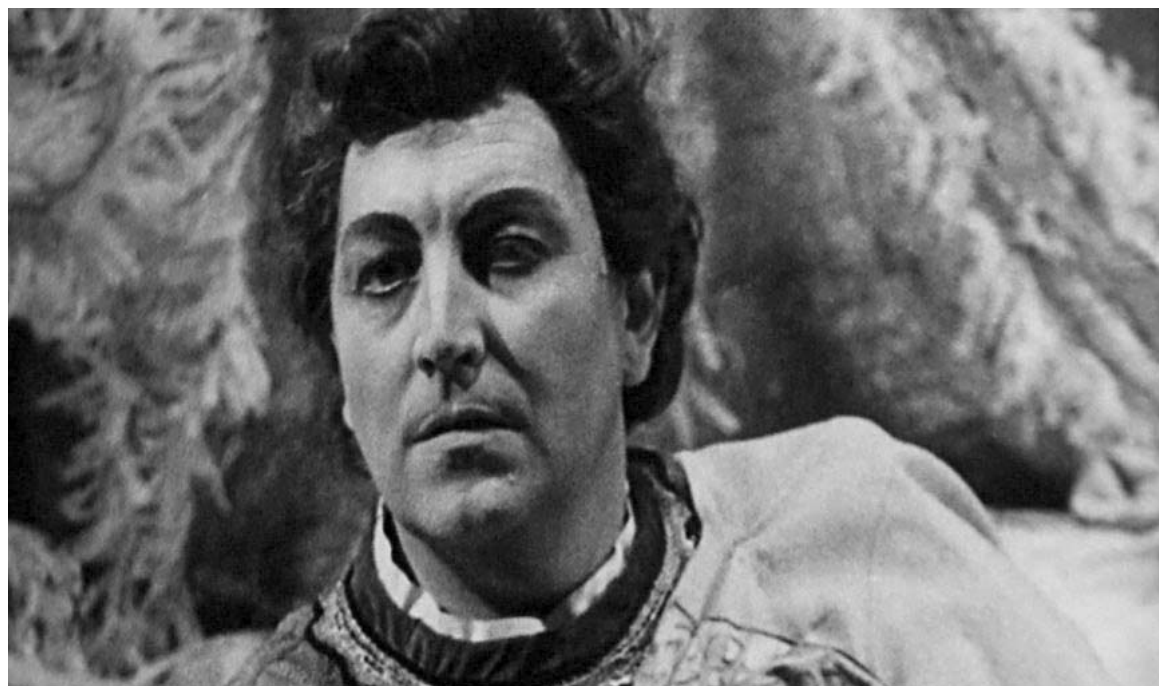
šanos ar atvērtu muti nav svešs, bet to redzēt dzīvē man bija pirmā un vienīgā reize. Grinbergu mājās notika arī „minikoncerts”. Viesošanās laikā tikām iebrīduši Atlantijas okeanā. Ūdens bija par aukstu, lai peldētos. Kārlis nekautrējās arī papildināt okeana sālsūdeni, noteikdams, ka tas uz atgriešanos. Tāda tiešām arī bija. Šoreiz viņš bija apmeties pie mums. Bija 1991. gada 7. oktobris. Dziedonis palīdzēja novākt dārzā palikušos tomātus. Stāstīja par savu saimniecību un par reizi, kad traktors sācis slidēt atpakaļ, nav varējis nobremzēt un iegāzies dīķī. Pats knapi izķepurojies ārā.

Kārlis Zariņu. Pēc brīža mazajā zālītē iedegās gaismas, atradās klāts galds un arī uzkodas. Kārļa personība izrādījās varenāka par maniem Amerikas dolariem. Otrā reizi Rīgā viņš mūs ar Noru pieaicināja pie sava galda Rīgas 800 gadu jubilejā.

Mūzikas cienītāji Kārļa Zariņa balsi pazina jau pirms viņa viesošanās Bostonā. Toreiz katru svētdienas vakaru bija rēgulāri latviešu mūzikas raidījumi „Spotlight on Latvia” lielākajā Bostonas klasiskās mūzikas raidītājā (WCRB). Tos financēja Latviskā mantojuma fonds Bostonā. Tur klausītāji iepazinās gan ar Jāni Zāberu, gan Kārlis Zariņu. Sta-

Laika Mākslas kalendāra 2016 pašus pirmos eksemplārus saņēma tā veidotāja – Klinklāva galerijas vadītāja Līga Ejupe, kuŗa bija ieradusies Rīgā uz PBLA valdes gadskārtējo sēdi, kā arī lai tiktos ar ALAS kultūras nozares sadarbības partneriem Latvijā (Vairāk lasiet 7. lpp.)

Opermākslas cienītājiem un mūzikas draugiem Kārlis Zariņš paliek atmiņā ar spilgtajiem operu tēliem. Augšējā attēlā Tanheizera lomā R. Vāgnera operā, apakšējā – Radames Dž. Verdi operā Aīda. Ar šīm lomām, kā arī Hosē Ž. Bizē "Karmenā", Hermani P. Čaikovska "Piķa dāmā" un daudzām citām Kārlis Zariņš ilggadīgi ar lieliem panākumiem ir viesojies Eiropas izcilos operteātros

Arī tie, kas bija pret kultūras sakariem, ar viņu negribēja cīksties. Koncerta mēģinājums notika konservatorijas zālē. Pianists Pēteris Plakidis nospēlēja pāris skices, obojists Uldis Urbāns nodemonstrēja savu skaisto kantilēnu. Tad zāli pāršalca Kārļa Zariņa Pajaco. Students, kas palīdzēja sakārtot krēslus, ļāva krēslam izslidēt no rokas. Tad kā transā skatījās uz skatuvi atvērtu muti. Teiciens par brīnī-

Viņš viesu grāmatā parakstījās kā Brīvās Latvijas operdziedonis.

Rīgā nejausi satikāmies pēc izrādes pilī, liktenīgajā 4. maija vakarā. Viņš ar dzīvesbiedri atraidīja braucienu ar automobili un nāca mūs pavadīt uz Rīgas viesnīcu. Toreiz dolaram bija augsta cena. Laimējās satikt pazīstamu oficianti, un teicu, ka vēlos savus viesus pacienāt. Viņa atteica, ka žēl, bet viss esot jau slēgts. Tad viņa ieraudzīja

cijai bija arī raidījums (OPERA QUIZ), kur atskaņoja operu ārijas un lika klausītājiem uzminēt operu komponistus un izpildītājus. Pa laikam tur tika iepiti arī Kārļa Zariņa dziedājumi. Viņa vārdu jau neviens nezināja, bet viņa balsi piedēvēja lielākajām slavenībām. Ja ir tāda vieta, kur pēc nāves satiekas pasaules labākie tenori, tad, esmu pārliecināts, tur, tajā pulkā, būs arī Kārlis Zariņš.

LAIKA Mākslas kalendārs 2016 "No Klinklāva galerijas dārgumu pūra" ceļā pie jums!

Pasaules vējiem, kas brīžiem nemaz nav silti un labvēlīgi, pakļauts arī mūsu ilgdzīvotājs *Laiks* – drukātās preses lasītāju skaits rūk, līdz ar ko sarūk arī izdošanas budžets. Vairs nevaram atļauties kalendāru saviem abonentiem piesūtīt bez maksas.

Šogad abonentiem kalendārs netiks piesūtīts.

Kalendārus var iegādāties par USD 18,-
plūs pasta izdevumi, rakstot čeku uz

"Laiks" Inc. 114 4th Ave NW, Largo, FL33770

EDUARDS KALNIŅŠ. Cēsaine, 1927. g.

2016. gada kalendārs: ..... gab. X US \$18,00 .....

Piesūtīšana: ASV – par katru pirmo US \$2.50;
par katru nākamo uz to pašu adresi US \$1,00

Ārpus ASV – par pirmo US \$3,50
par katru nākamo uz to pašu adresi US \$1,50

Kopā..... US \$.....

Vārds, uzvārds .....

Adrese .....

Tālr.: ..... E-pasts .....

LĀSMA
GAITNIECE

Ne latviešu literatūra, ne mūsu valsts skolu vēsture nebūtu iedomājama bez divu piebaldzēnu, divu rosīgu brāļu ieguldījuma. Ar atzīstamiem panākumiem skolot bērnus un sarakstīt pirmo reālistisko romānu, kas savu aktuālītāti nav zaudējis pat pēc 136 gadiem – šāds veikums nūdien katram nav pa spēkam. Kā brāļiem Reinim un Matīsam Kaudzītēm tas izdevās? Pieļauju, tādas un līdzīgas pārdomas varētu nodarbināt ne vienu vien prātu, īpaši ļaudis, kas

Slavenākais no romāna „Mērnīku laiki” varoņiem Kārlis „Kalna Kaibēnu” pagalmā. Mākslinieka Krišjāņa Kugras darbs
FOTO: Lāsma Gaitniece

lasa grāmatas. Lai par abiem slavenajiem brāļiem uzzinātu ko vairāk, augusta otrajā pusē kopā ar dzīvesbiedru devāmies uz namu Vecpiebalgas pagastā, kur ne tikai skoloti bērni, bet arī tapis romāns „Mērnīku laiki” (1879.).

Viens no pamudinājumiem apmeklēt „Kalna Kaibēnu” – visvecāko memoriālo muzeju Latvijā, radās, izlasot rakstnieces Ingunas Baueres romānu „Skolas Līze” (apgāds „Zvaigzne ABC”). Otrs pamudinājums, protams, bija mūžīgais dzinulis atklāt jaunās vietas un ar tām saistītos stāstus.

Iebraucot „Kalna Kaibēnos”, mūs sagaidīja atraktīvais, enerģiskais muzeja vadītājs Aivars Ošiņš, kurš ar savu stāstījumu prata uzburt gaisotni, kāda skolā valdīja laikā, kad tur rosījās abi brāļi.

Jaunākā brāļa identitāti

Lai nemaldinātu lasītājus, jāprecizē, ka muzeja kompleksu veido vairākas ēkas: Kaibēnu skola, kuŗas ēku 1882. gadā no pagasta atpīrka vecākais brālis Reinis Kaudzīte, un rentniekmāja, kur viņš bija iekārtojies darbnīcu un nakts melnumā dreijāja ratiņus, kas tolaik bija labs bizness. Atsevišķa stāsta vērts ir Matīsa „lolojums” – iespaidīgais augļu koku dārzs – ar leģendāro „atmiņu stūrīti” un mākslinieka Krišjāņa Kugras kokā atveidotajiem romāna „Mērnīku laiki” varoņiem – Kārlis, Pāvulu un Pietuka Krustiņu. Domājams, lielākā daļa muzeja apmeklētāju skulptūrām nespēj vienaldzīgi paiet garām, pie tām nenofotografējušies, un mēs neesam izņēmums.

„Kas isti bija Matīss Kaudzīte?” – jautā muzeja vadītājs un pats arī momentā atbild: „Dārznieks, rakstnieks, tulkotājs, žurnālists, sabiedriskais darbinieks un banķieris.” Jaunākais no brāļiem Kaudzītēm ar lielu atbildības izjūtu ne tikai skolojis pagasta bērnus, bet arī kopis dārzu, katru iestādīto koku pierakstīdams īpašā žurnālā. „Matīss pirmām kārtām sevi uzskatīja par dārznieku,” piebilst A. Ošiņš. Rūpes par augļu kokiem sniegušas arī gluži praktisku prieciņu – Matīsam ļoti garšojis ābolu vīns, un ar to cienāti arī „Kalna Kaibēnu” viesi.

Rakstieni (ortografija, kaligrāfija) un galvas rēķini, un dzīvesgudrība

Ne mazāk iedvesmojošs ir stāsts, kā brāļi kļuvuši par skolotājiem, turklāt ar piebildi, ka Reinis skolas solā nebija sēdējis nevienu dienu, taču tas netraucēja izmācīt jaunāko brāli, kuŗš pēcāk absolvēja divas augstākās klases ar krievu valodas novirzienu, kas dzīvē lieti noderēja. Šī stāsta iesākums gan ir traģisks, jo Matīsam bija vien četri gadi, kad nomira Kaudzīšu māte Maija. No tā laika viņu audzinājis un skolojis Reinis.

Pēc gadiem liktenim patika pajokot – par „Kalna Kaibēnu” pagastskolas skolmeistaru kļuva Matīss, taču autodidakts Reinis

tika iecelts par skolotāja palīgu. Tas gan viņam netraucēja sarakstīt četras mācību grāmatas, no kuŗām bērni zinības apguvuši aptuveni 30 gadus. Matīsa sarakstīto mācību grāmatu skaits ir lielāks – aptuveni 10. Arī tās tika atzītas par labām un skolēniem nepieciešamām.

Klausoties A. Ošiņa stāstījumā par laikiem, kad „Kalna Kaibēnu” skolā norisa mācības, šķiet, tas noticis vēl vakar, nevis 19. gadsimta 60.-70.gados. Simpatiska šķiet brāļu dzīvesgudrība un ap-

Brāļu Reiņa un Matīsa Kaudzīšu piemiņas muzejs, kas ir vecākais memoriālais muzejs Latvijā, dibināts 1929. gada 2. augustā. 19. gadsimtā 60. -70. gados šai ēkā atradās „Kalna Kaibēnu” skola // FOTO: Lāsma Gaitniece

doma, ka skolēniem jāiemāca ne tikai rakstīt un rēķināt, bet arī rūpēties pašiem par sevi. Tāpēc audzēkņi ne tikai apguvuši rakstienus un galvas rēķinus, bet arī nesuši malku, kurinājuši skolas krāsni, bet pirms gulētiešanas visiem vajadzējis mazgāt kājas. Matīss arī pārbaudījis, vai skolēni pirms iešanas klases telpā bija nomazgājušies. Ja nebija, to nācies darīt pie skolas ēkas, kur atradās divi spaiņi ar ūdeni. Brāļi arī pārbaudījuši skolēnu lādes, kuŗās viņi glabāja no mājām līdzī nēmtu pārtiku. Tas darīts ar nodomu, lai bērni mācītos cienīt ēdienu. Otra lieta, ko skolmeistari audzēkņiem mācījuši cienīt, bija sirmas galvas!

Kruņķu svārki,

pucšķēres un citas bagātības

Brāļu Kaudzīšu muzejs piesaistīs ne tikai ļaudis, kam tuva literatūra vai pedagogijas vēsture. Šeit var aplūkot arī sadzīves priekšmetus, kuŗus lietojuši abi rakstnieki. Tā kā brāļi bijuši lieli ceļotāji, pat apmeklējuši Pasaulē izstādīti Parīzē 1889. gadā, no tālām zemēm atveduši gan jaunās idejas, ko ieviest skolas dzīvē, gan arī dažādus sadzīves priekšmetus. Reiņa istabu vēl šodien

vismaz viena vērtīga atziņa. Radoši piepildītu un bagātīgu dzīvi var dzīvot ikviens cilvēks, ja pats to vēlas. Matīsam un Reinim Kaudzītēm – kolorītākajiem Latvijas skolotājiem un rakstniekiem – tas izdevās pārpārēm.

Reiņa Kaudzītes aforismi:

Jo mazāk kāds runā, jo vairāk dzird tā vārdus.

Nav tādu prieku pasaulē, kuŗi neapniktu, nedz tādu bēdu, kuŗu neizciestu.

grezno Itālijas žalūzija, otrā istabā atrodas no Somijas vesti zābaki un ganu tarba. Kāda cita ceļojuma laikā Matīss noskatījies un savā garderobē ieviesis īso žaketi, taču Reinim tā nav patikusi – viņš visu mūžu nostaigājis piebaldzēnu kruņķu svārkos jeb mudurainī, ko var apskatīt muzejā. No tiem laikiem saglabājušās arī pucšķēres, ar kuŗām skolas dežurante apgriezusi sveču daktis, Kuzņecova porcelāna un fajansa fabrikas ražotie trauki, rakstāmpulsts, sekreters, Matīsa dzīvesbiedres Līzes buduāra mēbeles un pat lauru lapu vainagi, ko jaunākais brālis saņēmis kā dāvanu savā 75. dzimšanas dienā Rīgas Latviešu biedrības namā. Apmeklējot muzeju, gūstama

Cilvēkam jāatbild ne vien par to, ko viņš ir darījis, bet arī par to, ko viņš nav darījis.

Labāk lai trūkst laika divreiz nekā darbs vienreiz.

Labāk lai manis desmit reizu trūkst, nekā kad vienreiz palieku kaut kur pāri.

Mantu pelni pats ar savu darbu, godu manto pats ar savu dzīvi. Tā mantoti, šie tad arī tiešām būs tavi.

UZZIŅAI:
Brāļu Kaudzīšu memoriālā muzeja „Kalna Kaibēni” adrese: „Kalna Kaibēni”, Vecpiebalga LV-4122
Tālrunis numurs: 00371 26185382
Muzejs atvērts no 15. maija līdz 15. oktobrim (no trešdienas līdz svētdienai, no plkst. 10 līdz 17

”Priecīgs prāts ir saule” – pati Saulaine!

Rudens talka Sv. Jāņa ev. lut. latviešu draudzes Toronto lauku īpašumā Saulaine

KRISTĪNE KIRSCH-STVRIŅA

Paškiršot Saulaines grāmatu klētiņā ienākušās Dr. Zentas Mauriņas grāmatas, ievēroju aforismu: „Priecīgs prāts ir saule, kas paceļas virs melnas mežu pamales vai kalnu grēdas.” Protams, šo dzīves novērojumu, kādu Mauriņai ir simtiem, var attiecināt uz visu dzīves uzveri, bet tas arī atgādina, ka kāda nozīme ir Saulainei, kuŗas bērnu nometne nupat atzīmēja 64. gadu ar 57 bērnu piedalīšanos.

Saulaine nav svarīga tikai bērnu nometnes dēļ, bet arī draudzes un latviešu sabiedrības ritumā. Šis mīļais lauku īpašums ir pazīstama vide daudzām citām izdarībām – kāzām, kristībām, draudžu dienām, Jāņu svinībām, latviešu skautu un gaidu nometnēm un izbraukumiem, arī kā regulāra satikšanās vieta pie Kritušo kaŗavīru pieminekļa, lai atzīmētu svarīgākos notikumus Latvijas valsts tapšanā.

Pirms vairākiem gadiem, kāda latviešu pāra kāzas tika noturētas pie kaŗavīru pieminekļa, un pāris gadus vēlāk – kristības!

Protams, ir nepieciešams uzturēt šo skaisto, nozīmīgo vietu, tādēļ atkal rīkojam rudens talku, sestdien, 14. novembrī, sākot 9:00 no rīta! Esiet laipni lūgti tik agrā rīta stundā uz svaigu kafiju un garšīgām uzkodām! Azaida laikā Māris un Kora Lūši atkal cels galdā iecie-

ņitos, tradicionālos „Pavasara rullīšus”, kā arī svaigus pīrāgus. „Lielās” pusdienas, vēlāk dienā, atkal uzburs meistaršefpavārs Ēriks Začs ar palīgiem. Talcinieki atkal priecāsies par Saulaines atbalstītāju saziēdotiem laimestiem bezmaksas loterijai, kā pateicību par piedalīšanos talkā. Laimestus ziedo arī Saulaines labvēļi, kanādieši Pēteris Ruders, īpaši jaunas ziemas cepures ar visām cedelēm. Kat-

ram talciniekam iznāks vismaz viena. Nāciet izvēlēties sev visglītāko! Būs darbi visām velmēm un spējām. Varēsiet grābt lapas, palīdzēt virtuvē, kārtot un šķīrot jaunienākušās grāmatas grāmatu klētiņā, palīdzēt kioskam uzstīt jaunu jumtu, skaldīt malku ar automātisko malkas skaldīšanas ierīci (ne cirvi!) un nolikt āra mēbeles uz ziemas guļu.

(Turpināts 17. lpp.)

MĀRA CELLE

Ņubransvikas-Leikvudas draudzes literārā kopa Ņudžersijā uzsāka darbību 1973. gadā, tātad darbojas jau vairāk nekā 42 gadus. Kopas dibinātājs un pirmais vadītājs bijis Normunds Tupuriņš. No man pieejamiem dokumentiem saprotu, ka "viņam (resp. Tupuriņam) sekoja vairāki citi, to starpā arī Kārlis Ķilkuts". 1987. gadā kopas vadību uzņēmās Dr. Vilma Jansone, kuŗa šo amatu pildīja līdz 2008. gadam – vairāk nekā 20 gadus. Sikāks pārskats par lasītajām grāmatām pieejams tikai no 2000. gada. Sākot ar 2008. gadu, kopu vadījusi Valija Skrodele, bet nupat, š.g. 9. oktobra sanāksmē klātesošie kopas dalībnieki atļāva V. Skrodelei iet atpūtā, bet par nākamo kopas vadītāju ievēlēja Ilgu Cauni.

Ņemot vērā, ka kopa reizi mēnesī (izņemot vasaras) pulcējas latviešu sabiedriskā centrā "Priedaine", to parasti dēvē vienkārši par "Priedaines literāro kopu" (pirmos gadus kopa tikusies Ņubransvikas-Leikvudas latviešu ev.-lut. draudzes baznīcas telpās Ņubransvikā). Uz sanāksmēm, kas ik mēnesi notiek plkst. 11 piektdienās, parasti ierodas tuvu pie 20 dalībnieku, reizēm tās papildina arī viesi no Latvijas un citi nerēgulārie apmeklētāji. Viesi vienmēr laipni gaidīti. Var nākt, kas vēlas. Ap pagāro galdu kādā no "Priedaines" telpām sasēžas sanākušie un parakstās uz apkārt ceļojošās dzeltenās lapiņas. No tās tad arī vēlāk var spriest, kas un cik ir kuŗo reizi ieradusies. Protokolus nu jau daudzus gadus raksta Gunta Hārvija (*Harvey*). Pie cita galda, telpas sānos, jau saliktas dalībnieku sanestās maizītes, kūciņas un citi gardumi. Smaržo svaigi vārīta kafija. Bet uz to baudišanu jāgaida, kamēr beigsies sanāksmes oficiālā daļa.

Svētīgu un visaptverošu darbu

Priedaines literārai kopai jauna vadība

Stafeti no Valijas Skrodeles pārņem Ilga Caune

Priedaines literārās kopas vadība. Sēž Valija Skrodele, stāv Ilga Caune // FOTO: Janis Students

par pašreiz vēl eksistējošām 25 latviešu literārām kopām ASV veikusi Biruta Abula. Viņa sastādījusi 106 lpp. biezu informatīvu grāmatīņu "Latviešu literārie pulciņi Amerikas Savienotās valstīs 1950-2010". Informāciju, aizpildot B. Abulas izsūtītās anketas, snieguši pašreizējie kopu vadītāji un viņu palīgi. Grāmata satur daudz fotogrāfiju, plašu personu rādītāju, "vispopulārāko un visbiežāk lasīto grāmatu rakstu", autore ievadu un pēc-

vārdu. Autore raksta, ka visām literārām kopām devusi "brīvu izvēli, kā savu darbību un izaugsmi aprakstīt". Konsekventi aprakstos ir liela dažādība: daži ir īsi un konspektīvi, citi gaŗi un izstiepti (no tiem autore mēģinājusi izlobīt svarīgāko, nezaudējot rakstītāju spontanitāti). Daži rakstītāji atzīstas, ka nav saglabājušās akurātas liecības, nav rēgulāri rakstīti protokoli un pašiem arī atmiņa pasliktinājusies. Citi spējuši atcerēties apbrino-

jami daudz, atrast dokumentāciju visos sikumos, it sevišķi izceļot viņu puses literārās slavenības un citus nozīmīgus dzinējspēkus. Pirmajos gados, pirms Latvijas neatkarības atgūšanas, lasītas tikai trimdā sarakstītās grāmatas. Pmazām kopu dalībniekiem augusi interese arī par pēdējā laikā Latvijā sarakstītām grāmatām. Ja kopu sākuma gados visiecienītākie autori bijuši trimdinieki Anšlavs Eglītis, Gunars Janovskis, Indra Gubiņa, Voldemārs Kārklis, Alfrēds Dziļums un Jānis Klīdzējs, tad pēc 1990. gadiem viņiem klāt nākuši Latvijā dzīvojošie rakstnieki Alberts Bels, Skaidrite Kaldupe, Laima Muktupāvela un Zigmunds Skujiņš. Vislasītākās visu laiku grāmatas izrādījušās M. Vanagas "Veļupes krastā", J. Lejiņa "Zimogs sarkanā vaskā", E. Virzas "Straumēni" un brāļu Kaudziņu "Mēriņu laiki". Kopu iesūtītajos pārskatos izpaužas milzīga variācija tekstu toņos un prioritātēs. Ja daudzi ar pietāti izceļ grāmatu lasīšanas burvību un izsaka atzinību tai tautas daļai, kas pat pēc vairāk nekā pusgadsimta, kas pavadīts svešumā, meklē un atrod gandarījumu, iepazīstot un sekojot līdzi latviešu literatūrai, pasprūc arī tādi komentāri, kā, piem., "lasītā grāmata bija galīgs draņķis, kuŗas autoru un nosaukumu vispār nav vērts atcerēties".

Atgriežoties specifiski pie Priedaines literārās kopas, ir interesanti atzīmēt, ka starp tās ilggađīgiem dalībniekiem ir ievērojami tuvumā dzīvojušie autori, kā, piemēram, Nikolajs Kalniņš un Rita Gāle. Ciemājušies no tuvākām un tālākām vietām ir mūsu slavenības Gunars Saliņš, Henrijs Moors, Baiba Bičole, Laima Kalniņa, Indra Gubiņa, Astrīde Ivaska un Aina Zemdega, kuŗu grāmatas tad ir pie reizes tikušas

pārrunātas. No jaunākiem autoriem, kuŗu darbi pārrunāti un kuŗi paši bijuši klāt sanāksmē, ir jāmin Anna Žigure, Vilnis Bau-manis un Māra Celle.

Ierosme šim rakstam bija vēlēšanās ar pateicību uzrakstīt par nupat atpūtā aizgājušo kopas vadītāju Valiju Skrodele, kuŗa šovasar atzīmēja savu 90. dzimšanas dienu. V. Skrodele daudzus gadus dzīvoja Ņujorkas pilsētas Kvīnsas (*Queens*) rajonā. Viņa bija zinātniskā līdzstrādniece un medicīnas tehnoloģe Kolumbijas universitātē. Kopā ar vīru Artūru izaudzināja nu jau sen pieaugušos dēlus Ūldi un Pēteri. Pēc aiziešanas pensijā Valija jau 23 gadus dzīvo t.s. Putnu ciemā Ņudžersijā. Viņa ir bijusi aktīva Ņujorkas ev. lut. draudzes ziemeļu rajona nodaļā, kur bijusi dāmu komitejas priekšniece (10 gadus) un LELBAS Austrumapgabala referente. Valija ar interesi seko līdzi mākslai, literatūrai, politikai un citiem notikumiem gan latviešu dzīvē, gan plašā pasaulē. Kaut viņa sāk just savu gadu nastu, viņa noteikti turpinās būt aktīva Priedaines literārās kopas dalībniece.

V. Skrodeles amatu pārņem Ilga Caune, kā viņa saka – "pagaidām", jo neviens nevēlas, ka kopa paliek bez vadības. I. Caune agrās bērnības gadus pavadījusi Valmierā, tad devusies trimdā, Vācijā beigusi Augustdorfas latviešu ģimnaziju. ASV viņa 40 gadus strādājusi "Pepsico" firmā, kopā ar vīru Mintautu izaudzinājusi dēlu un divas meitas. Bijusi skolotāja Ņubransvikas-Leikvudas latviešu ev.-lut. draudzes latviešu skoliņā un bijusi šīs draudzes dāmu komitejas priekšniece. Ilgas vecmāmiņa viņai iemācījusi mīlēt literatūru un to, ka šai dzīvē divi lielākie svētumi ir grāmata un maize.

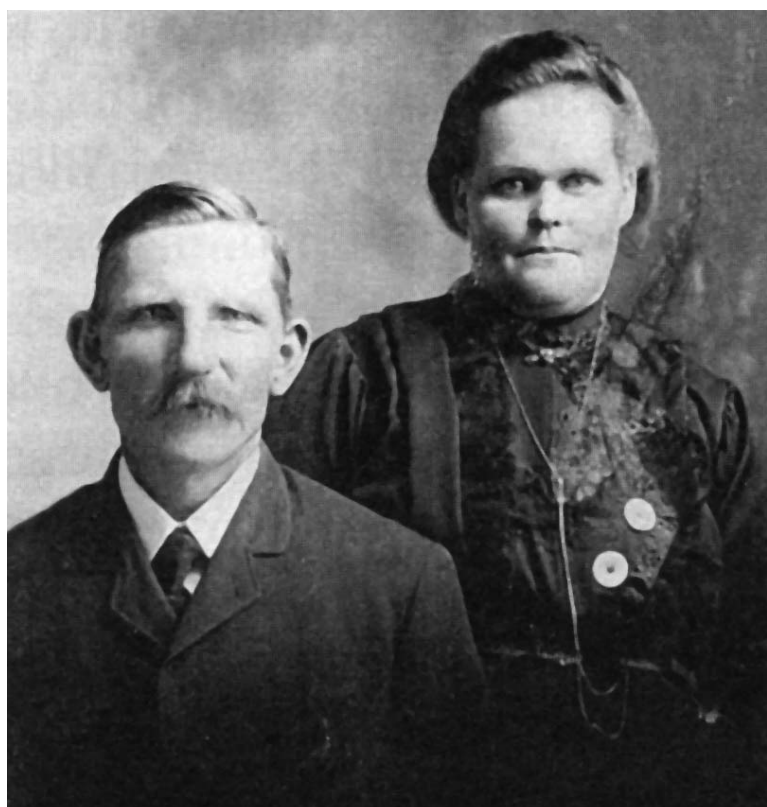
Manitobā pirms sniegiem

VIESTURS ZARIŅŠ

Dodoties atceļā uz Toronto oktobra sākumā pēc mana trešā brauciena uz Kanadas Manitobas provinci, man izdevās izvairīties no sniegiem, kuŗi uznāca tikai pēc stundas brauciena uz rietumiem no Vinipegas pilsētas. Es gandrīz būtu gribējis, ka tie mani būtu ķēruši, jo ziema un sniegi ir daļa no Manitobas esamības, kuŗu veclatvieši – pionieri un sociālisti – kā arī trimdinieki labi pazina.

Pēdējos trīs gadus esmu pētījis un rakstījis Manitobas latviešu vēsturi, sākot ar 1895. gadu, kad pirmais latvietis Jānis Ālers tur ieradās. Pateicoties PBLA Kultūras fonda un LNAK Izglītības un kultūras fonda piešķirumiem, man bija iespēja atkal doties uz rietumiem „savilkt kopā galus”, lai varētu atsākt rakstīšanu, kuŗa bija iesaldēta pusotru gadu, kamēr izbūros cauri jaunienākušo materiālu lavīnai.

Vispirms es pavadīju diennakti Mineapolē, apskatot Bostonas Osvalda Akmentiņa archīvus Imigrācijas pētniecības centrā. Akmentiņš pētīja un publicēja grāmatas

Pirmais latvietis Manitobā Jānis Ālers ar sievu Lizetu. Viņi bija no Bauskas apkārtnes

par veclatviešu gaitām Savienotajās valstīs un cerēja izdot grāmatu par Kanadu. Lai gan vairums Akmentiņa Kanadas materiālu man jau bija nodoti, archīvē atradu kādus piecdesmit dokumentus, kuŗus varu izmantot.

Es tālāk devos uz ziemeļiem, kur Manitobas galvaspilsētā Vinipegā un pusotru stundu uz ziemeļaustrumiem – *Lac Du Bonnet* apkārtnē pavadīju četras dienas, tiekoties ar veclatviešu pēctečiem, kā arī dažiem trimdiniekiem un viņu bērniem. Man bija iespēja uzstāties Vinipegā vācu luterāņu baznīcā, kur agrāk pulcējās latviešu Sv. Krusta draudze, kā arī *Lac Du Bonnet* pilsētiņā, kur ir tikai 1000 iedzīvotāju, un abās vietās referēt par Manitobas latviešu vēsturi.

Vinipegā sapulcējās gandrīz trīsdesmit dalībnieki, ieskaitot ilggađigo sabiedrības veterānu Elmāru Diriku. No *Portage La Prairie* pilsētas bija atbraukusi pirmā latvieša Jāņa Ālera mazmeita, kuŗa bija atvedusi sava vectēva atmiņu grāmatas no sensenām dienām, kad

viņš atstāja Latviju, lai izbēgtu no dienēšanas cara armijā, vispirms nokļūstot ASV, bet vēlāk Manitobā. Klāt bija arī Andris Taškāns, kuŗa vecāki ieceļoja pēc kaŗa kā bēgļi. Andris ir ietekmīgā literatūras žurnāla *Prairie Fire* ilggađīgs redaktors, ar viņu agrāk tajā dienā vairākas stundas apskatījām ģimenes drauga netaisnā inženiera Staņislava Pūrmala rūpīgi sakārtotos fotoalbumus.

Dienu vēlāk *Lac Du Bonnet* bija tikpat liela interese pusotru stundu gaŗam priekšnesumam vietējās vēstures sabiedrības sponsorētā vakarā. To apmeklēja vairāk nekā četrdesmit pārsvarā veclatviešu pēcteči. Bija ieradusies arī Elmārs un Dzidra Čulka no *Gimli* pilsētas. Elmārs Kanadā ieradās kā pusaudzis 1938. gadā, bet Dzidra pēc Otrā pasaules kaŗa. Elmāra tēvs jau agrāk ieceļoja Manitobā. Abos vakaros klāt bija Aina (Gulbis) *Turton*, kuŗa bija mērojusi piecu stundu gaŗo ceļu no *Swan River*.

(Turpināts 8. lpp.)

Uzcelti jauni kultūras tilti

PBLA valdes sēdei beidzoties, vairākums valdes locekļu devās uz mājām, bet man vēl priekšā bija aktīva darba nedēļa. Manos plānos bija tikšanās ar mentoriem jeb sadarbības partneriem, kuŗi bija darbojušies ar ALA pagājušās vasaras prakses programmas jauniešiem. Proti, 2015. gadā ALA kopā ar Latvijas Kultūras ministriju paplašināja jauniešu prakses programmu – astoņas Latvijas kultūras iestādes uzņēma 16 ārpus Latvijas dzīvojošus latviešu jauniešus. Kā jaunās programmas koordinatorei man bija prieks un gods oktobrī apciemot visas iestādes, kuŗās darbojās jaunieši. Dzī-

dēju tikai labas atsauksmes par jauniešu labo latviešu valodu, darbīgumu, uzņēmību un izpalīdzību. Praktikantu priekšzīme ir radījusi tik labu iespaidu, ka visas – itin visas! – kultūras iestādes ir pieteikušās 2016. gadā atkal uzņemt mūsu praktikantus.

ALA samaksā praktikantiem stipendiju ceļam un uzturam. **Pieteikšanās 2016. gada ALA Prakses programmai sāksies 1. janvārī.** Informācija sekos.

LĪGA EJUPE,

ALAs Kultūras nozares vadītāja

P.S. Šajā un turpmākajos *Laika* numuros publicēsim jauniešu iespaidus.

PBLA birojā 8. oktobrī tika sarīkota tikšanās ar Latvijas kultūras iestāžu pārstāvjiem, kas aizvadītajā vasarā uzņēma praktikantus. Attēlā raksta autore kopā ar sadarbības partneriem

Kā es strādāju Nacionālajā Kino centrā

DĀVIS SILIŅŠ

Kopš iestājos universitātē, esmu vērojies, kā mani draugi ceļo pa pasauli un izbauda citas kultūras. Pats arī gribēju tādu piedzīvojumu. Un šo iespēju man sagādāja ALA, kas piedāvāja stipendiju, lai pastrādātu kādā kultūras iestādē Latvijā. Šī stipendija likās pārāk brīnišķīga!

uz angļu valodu Kino centra mājaslapai. Atklāju arī, ka man interesē darboties ar kameru, un man uzdeva izveidot īsas aizkulišu (*behind the scenes*) video-reportāžas par projektiem, ar ko Kino centrs nodarbojas. Rezultātā ieguvu unikālu ieskatu filmu ražošanas procesā. Piemē-

preču vagonu, kuŗā bija apmēram 20 kastes pilnas ar zivīm. Rezultātā sapirku zivis veselai nedēļai. Nemaz nezinu, kas tās bija par zivīm, ko es sabāzu savā vēderā, bet varu ieteikt – ēdiet Latvijas vietējo ēdienu!

Protams, nebija jau te paradīze. Vislielākās domstarpības bija sakarā ar valodu. Vienmēr esmu lepojies, ka protu dabiski izteikties latviešu valodā. Manā vārdu krājumā pat atradās tādas savādības kā “burunduks” un “šļūdonis”! Tas tad bija šoks, kad ieradus Latvijā un vairākas reizes, kad kāds mani uzrunāja, es „pazudu”. „Protams, varēju jau tikt galā, bet bieži bija jā-prasa, lai atkārtu, ko sarunu biedrs teica. Vietējie runā ātrāk, lieto vārdus, kuŗi man nav pazīstami, un vispār ir citādāks stils un vārdu secība. Mēs Amerikā un Kanadā galvenokārt esam iemācījušies tradicionālo un formālo valodu, kas bieži vien nav piemērota jaunā (īpaši digitālā) pasaulē, kur „dzīvo” jaunā latviešu kultūra un kur ir daudzi jauni vārdi. Un tomēr man bija interesanti un vērtīgi mēģināt iesaistīties kā ārzemniekam kādā vidē.

Jāatzīstas, ka pirms šīs vasaras es neko daudz nezinaju par Latvijas kultūru, par to, kā tā eksistē tagad. Zināju gan vairākus faktus: Jāņi ir svarīgas svinības; Gaiziņkalns ir liels (teiksim tā – tas ir subjektīvs fakts); Latvijas hokeja komanda nobaidīja Kanadu vienā 2012. gada Olimpiskā spēlē; tur ir eži. Esmu daudz ko iemācījies par Latviju sestdienas skolā un Ziemeļamerikas latviešu sabiedrībā, tomēr bija grūti aptvert Latviju kā reālu vietu mūsu pasaulē. ALA praktiskā stipendija man bija vislabākais veids, kā kārtīgi izjust Latviju ne tikai kā kaut ko no grāmatas, bet kā savu īsto dzīves vidi.

„Es būtu bijis lepns uzņemties vienalga kādu darbu, kas man dotu iespēju iesaistīties dzīvē Latvijā”

Galvenais pievilksanas spēks bija iespēja ceļot pa Latviju un tajā pašā laikā iegūt vērtīgu darba pieredzi. Man laimējās strādāt tieši tajā iestādē, kas mani visvairāk interesēja – Nacionālajā Kino centrā. Es būtu bijis lepns uzņemties vienalga kādu darbu, kas man dod iespēju iesaistīties dzīvē Latvijā. Tas bija īsts brīnums, ka varēju sadarbīties ar Latvijas lielāko kino autoritāti.

Kad pirmo reizi ieradus Kino centrā, uzreiz varēju justies kā mājās – visi kolleģi pulcējās ap galdu ar kafiju un kūkām, lai iepazītos ar mani. Tas man vairāk atgādināja „tusiņu” nekā sapspringtu darba pārbaudījumu. Man jautāja, ko visvairāk vēlētos padarīt Kino centrā. Teicu, ka man patīk rakstīt, un man uzdeva tulkot tekstus no latviešu

ram, man bija uzdots nofilmēt filmēšanas procesu kādā laukumā Rīgā, kur uzņēma filmu par Berlīnes mūra sagrāvi. Te bija uzbūvēta milzīga Berlīnes mūra reprodukcija, apkārt darbojās vairāk nekā simt aktieŗi. Tika izmantoti celtni, lai filmētu, kā milzīgais pūlis soļo pie mūra ar dedzīgu vēlmi to sagāzt. Esmu noskatījies līdzīgas grandiozas ainas filmās, bet šī bija pirmā reize, kad bija iespēja redzēt „no pirmavota”.

Ne tikai darbi, bet arī darba kultūra patikami pārsteidza. Bija vairāki notikumi, kas man likās neparasti darba vidē, tomēr mani iepriecināja. Piemēram, reiz kolleģi mudināja „nemt pauzi”, lai iznāktu ārā un iepirktos privātā, mobilā zivju tirgū. Kāds vīrs bija atbraucis no Liepājas ar savu personīgo

Mans darbs Okupācijas mūzejā

ĒRIKS JĀNIS VOITS

Pirmām kārtām vēlos pateikties Amerikas latviešu apvienībai un Okupācijas mūzejam par iespēju šovasar sadarbīties. Daudz ko iemācījos un ceru, ka nākotnē arī citiem būs tik nozīmīga iespēja pavadīt un baudīt vasaru Rīgā.

informāciju, ko mūzejs piedāvā, kur var atrast papildu informāciju utt. Tad vakarā visu vajadzēja pārbaudīt, izslēgt un aizslēgt, pirms devāmies mājās. Pieredzējušie gēdi vienmēr bija ļoti izpalīdzīgi.

Darba diena nesākās pārāk

Kopā ar kolleģiem paspējām sarīkot arī pasākumus ārpus darba

Man bija daudz un dažādu piedzīvojumu Okupācijas mūzejā šovasar. Vispirms tā bija iespēja darboties tādā vietā, kur nekad pirms tam nebiju vispār iedomājies pastrādāt. Iemācījos daudz ko no vēstures, pateicoties mūzejā pieejamiem materiāliem, sadraudzējos ar vairākiem kolleģiem. Paspējām arī sarīkot pasākumus ārpus darba, lai vairāk laika pavadītu kopā un kārtīgi baudītu vasaru. Noskatījāties pāris vēsturisku filmu, un es uzcepu visiem kārtīgus amerikāņu stila burgerus.

Darba uzdevumi bija gana vienkārši – vajadzēja no rīta visu atslēgt, ieslēgt un sagatavot darbam. Pa dienu kā gids runājos ar mūzeja apmeklētājiem un palīdzēju viņiem saprast

agri (tas bija liels plus!), tikai plkst. 10.00 no rīta. Katru dienu ar kādu grupu, biežāk ārzemniekiem, pārrunājām okupācijas laiku un sekas, kuŗas var manīt vēl joprojām. Vislabākā sajūta bija tajos brīžos, kad varēju ārzemniekiem izstāstīt kaut ko par Latvijas vēsturi. Pie šo temu īsti nebiju mācījies pasaules vēstures stundās ASV, nedomāju, ka daudz kas ir mainījies pēdējos pāris gados. Lielākā daļa bija tāda šokā, ka pietrūka vārdu, ko teikt par mūsu situāciju kaŗa laikā un okupācijas laikā.

Ļoti ceru, ka tiks veiksmīgi atrisināts mūzeja rekonstrukcijas jautājums.

Vēlreiz paldies par lielisko iespēju!

ŅUDŽERSIJAS LATVIEŠU BIEDRĪBAI – 65!

BIRUTA ABULA

*Zeme te nebija sējumiem arta:
Snauda ar ērkšķiem aizaudzis sils,
Bet nu šī vieta ir dzīvības skarta,
Kamēr te uzcelta latviešu pils.*

(N.Kalniņš)

Bija skaista, saulaina diena, kuŗa lutināja daudzus jo daudzus tuvākus un tālākus viesus, kas bija ieradusies te, skaistajā Priedainē, lai kopīgi atzīmētu ŅUDŽERSIJAS LATVIEŠU BIEDRĪBAS – sešdesmit piekto pastāvēšanas gadadienu. Ar uzrunu klātesošajiem svētku pasākumu atklāja Jānis Students, Ņudžersijas Latvīešu biedrības priekšnieks, kuŗš pašaizliedzīgi vada biedrību jau 12 gadus.

Izskanēja izsmelošs stāstījums par biedrības tapšanas un dibināšanas vēsturisko norisi. J. Students sirsnīgi pateicās tās dibinātājiem, kuŗi tai tālajā 1950. gadā atdeva sevī, savu prātu un rokas, lai taptu šī skaistā, latviešiem nozīmīgā vieta, jau vairākās paaudzēs, ar kuŗu lepojas Amerikas latvieši. Viņš pateicās visiem daudzajiem ziedotājiem un atbalstītājiem, kuŗi ar savu dāsnumu atbalsta biedrību daudzus gadus līdz šai dienai.

J. Students pateicās pašreizējai strādīgajai biedrības valdei, kuŗa rūpējas, lai latviešu pasākumi un sarīkojumi notiktu tā kā šīs jubilejas svinības. Viņš pateicās arī Priedaines darbigajiem saimniekiem Grigaliničiņu ģimenei par priekšzīmīgu darbu, ko viņi veic ikdienā, uzkopjot un aprūpējot Priedaini; savā ģimenē Jānis un Sarmīte audzina divus dūšīgus latviešus – Elizabeti un Kristeri.

J. Students jutās pagodināts lūgt Latvijas Saeimas priekšsēdētāju Ināru Mūrnieci uzrunāt klātesošos šajā biedrībai nozīmīgajā jubilejā. I. Mūrniece savā uzrunā pateicās ASV mītošajiem latviešiem, kuŗi jau 65 gadus rūpējas par latviešu tautas kultūras vērtību saglabāšanu un attīstību. Viņa teica: „Latviešiem visā pasaulē, tostarp Amerikas latviešiem, ir bijusi īpaša loma, uzturot Latvijas valstiskuma ideju un latviskumu visos laikos – gan

padomju okupācijas gados, gan valsts atjaunošanas posmā, gan šodien, nododot to nākamajām paaudzēm. Latvieši ir visur un var visu, ja ir vienoti. Kopā mēs esam spēks, īpaši mūsu valstij tik nozīmīgos vēsturiskos notikumos kā Baltijas ceļš vai tautas priekā brīžos, tādos kā Dziesmu svētki.”

Saeimas priekšsēde citēja dzejnieka Andreja Eglīša vēlējumu

bija ne jausmas par savu milzīgo populāritāti Latvijā. Leģendārā koncertā Mežaparkā, Rīgā, kuŗu apmeklēja vairāk nekā 100 000 klausītāju, viņi saprata savu nozīmi. Tad arī izskanēja Alberta Legzdiņa chrestomātiskā fraze: “Saspiedieties ciešāk un paņemiet meitenes klēpī, lai pietiek vietas visiem!” Tieši šo uzstāšanos grupa uzskata par priecīgāko un laimīgāko savā mūziķu karjērā.

Dzied Armands Birkens un Lorija Vuda-Cinkusa

mūsu valstij – “Turies uz kājām!”, novēlot Latvijai un mūsu tautiešiem visā pasaulē vienmēr būt stingriem savā pārliecībā un mīlestībā uz Latviju.

Svinīgajā sarīkojumā I. Mūrniece biedrībai pasniedza simbolisku dāvanu – Lielvārdes jostu un “Lāču” rupjmaizes klaipu. Turpinājās apsveikumi no draugiem, organizācijām, biedrībām un Ņubransvikas luterāņu draudzes.

Kad oficiālā sarīkojuma daļa bija beigusies, svētku jubilejas pasākumu turpināja mūziķi, visu iemīļotie Armands Birkens un Lorija Vuda-Cinkusa. Šie lieliskie mūziķi ar savu bagāto koncertprogrammu priecēja klātesošo sirdis un dvēseles. Daudzi šos abus māksliniekus klātienē redzēja un klausījās pirmo reizi. Man pašai personīgi laime pirmo reizi redzēt un klausīties Čikāgas Piecišus bija 1989. gadā Latvijā, Ogrē, – tolaik mūsu ģimene dzīvoja Lielvārdē. To koncertu atceros kā šodien. Tajos laikos es tādās cilvēku masas vienkopus iepriekš nekad nebiju redzējusi, pulcējamies uz koncertu.

Čikāgas Piecišiem pašiem ne-

2008. gadā Čikāgas Pieciši atkal viesojās Latvijā, par godu valsts 90. gadadienai, šoreiz viņu koncertu es kopā ar mammu baudīju Liepājā.

Terēzes ceptais svētku kriņģelis

*Spēlējam, dejojām, svētkus te svinām:
Tēvtēvu tikumi, priecīgais prāts
Stiprus mūs dara, lai vienmēr to zinām,
Te arī goda galds bagāti klāts.*

(N.Kalniņš)

I. Mūrniece pasniedz Lielvārdes jostu Jānim Studentam

*Vīriem, kas cēla, sirmas jau galvas,
Jaunā audze vietā nu nāk;
Brīvā Latvija pasniegs tiem balvas,
Dzirdot, ka bērni latviski māc.*

(N. Kalniņš)

VIESTURS ZARIŅŠ

(Turpināts no 6. lpp.)

Aina piedzima Bird River latviešu kolonijā uz austrumiem no Lac Du Bonnet un ir uzrakstījusi skaistu grāmatu angļu valodā “The House Beside the Rock Hill” par dzīvi, uzaugot latviešu pionieru vidē. Viņas tēvs Vilis atstāja Latviju un ieceļoja Brazīlijā, bet to pameta 1910. gadā Manitobai par labu. Pārsteigums Lac Du Bonnet vakarā bija Drawson ģimenes atvestais mājās gatavotais jānusiers. Dalībnieki to nogaršoja kopā ar manām atvestajām

Laimas šokolādēm.

Lai gan varētu domāt, ka visi avoti ir izsmelti, vēl aizvien ienāk jauni materiāli, stāsti un fotografijas. Pirms dažiem mēnešiem man atsūtīja ļoti retu fotogrāfiju, kur redzama Letonijas ciemata sociālistu pulcēšanās, klausoties viesu runātājā pirms nepilniem simts gadiem. Tāpat man nesen atsūtīja Letonijas latviešu protokola grāmatu no 1913.-1919. gadiem, kur latviešu valodā vecā ortografijā tikušas aprakstītas sēdes, kuŗās iebrāucēji centās risināt pasta, skolu un ārsta jau-

tājumus šajā nomaļajā latviešu lauku kolonijā, kur tajos gados varēja nokļūt tikai ar laivu. Šoreiz man tika iedoti veci lauku skolu reģistri no 1920. gadiem, kur vairums skolēnu bija veclatviešu bērni. Tāpat, apskatot kādas kundzes viņas mātei sūtītās pastkartes, uzgājām vienu, uz kuŗas ir izbālējis Letonijas pasta zīmogs. Tas ir retums.

Jāsaka liels paldies visiem Manitobas latviešiem un veclatviešu pēctečiem par viņu interesi, atsaucību un palīdzību. Un ja ir kāds šo rindu lasītājs, kuŗam ir

kādi Manitobas materiāli, vienalga, no kuŗiem gadiem, tad lūdzu ar mani sazināties, zvanot 905-842-8849 vai sūtot e-pastu uz starkis@sympatico.ca.

Būdam Manitobā, es mēdzu pats izbraukāt lauku un meža ceļus, kur pirms daudziem gadiem dzīvoja mūsu tautieši, kuŗi meklēja vietu, kur paši varētu saimniekot, vai meklēja patvērumu, bēgot no 1905. gada revolūcijas represijām. Es parasti kaut kur kādā klusā stūrī piestājos un, ja odi un kniņši to atļauj, izkāpju, pasēžu un iegrimstu savās do-

Es nevarēju to nepastāstīt... Pieļauju, ka daudzi lasītāji uzziņāja ko vairāk. Todi koncerta laikā starp dziesmām Armands Birkens publiku uzjautrināja ar dažādiem pastāstiem no dzīves (situācijām), ko klātesošie uzņēma ar smiekliem un skaļiem aplausiem.

Par cik jubilejas svētku galdi bija klāti dabā starp slaidajām priedēm, gaisā drīz jau varēja manīt apetīti rosinošo cūkas cepeša aromātu. Siventiņš tika pagatavots uz lielas ogļu pannas. Sākās pasākuma neformālā daļa. Viesi tika aicināti uz maltīšu baudīšanu. Te gardumu netrūka! Terēzes Apsītes pagatavotie – cepti kartupeļi, štovēti kāposti, latviešu grūbu biezputra un vēl daudz gardumu latvju gaumē. Galdā tika celts svētku lielais gardais kļiņģeris, Terēzes cepts. Tas bija ļoti gards! Latvijas alutiņš bija pieejams bārā pie Aivara Smildziņa. Deju mūziku atskaņoja Latvijā un Vācijā pazīstamais didžejs no Rīgas Andris Litavnieks. Skanēja mūzika visām paaudzēm. Ļaudis čaloja, smējās, atcerējās bijušo, prātoja par iecerēm nākotnē. Naskākie dejotāji uz deju plača bija Valdis ar Valdu un Valdis ar Līgu!

Tā šajā Amerikas latviešiem vēsturiskajā vietā jau 65 gadus pulcējas tautieši, lai stiprinātu latvietību, ko nodot nākamām paaudzēm.

Manitobā pirms sniegiem

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

Stokholmā apspriež gatavošanos Latvijas valsts simtgadei

Latvijas vēstnieks Zviedrijā Gints Jegermanis tikās ar Zviedrijas latviešu organizāciju pārstāvjiem, lai informētu par aizvaidītajām nozīmīgākajām vēstniecības aktivitātēm, tostarp Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē laikā, pastāstītu par gatavošanos valsts simtgades svinībām, kas šobrīd jau noris Latvijā, kā arī citām Zviedrijas latviešu sabiedrības aktualitātēm.

Latvijas vēstnieks Zviedrijā Gints Jegermanis (pirmais no labās) tiek ar Zviedrijas latviešu organizāciju pārstāvjiem

G. Jegermanis mudināja domāt tautiešus par to, kā Latvijas simtgadi svinēt Zviedrijā, un aicināja latviešu organizāciju pārstāvjus aktīvi un radoši iesaistīties svētku veidošanā sadarbībā ar citām baltiešu organizācijām. Organizāciju pārstāvji no savas puses izteica dažādus priekšlikumus, kas līdz ar svētku norisēm palīdzētu iepazīstināt Zviedrijas sabiedrību ar Latvijas kultūru – piemēram, Baltijas filmu festivāls, fotoizstādes, daļība Gēteborgas grāmatu tirgū, folkloras kopu uzstāšanās brīvdabas muzejā Skansenā. Arī Stokholmas Latviešu koris un deju kopa "Zibenītis" ir spēcīgas, radošas kopas, kuŗu māksliniecisko potenciālu var izmantot dažādos projektos. Latviešu organizāciju pārstāvji vienlaikus izteica nožēlu par kultūras atašeja amata trūkumu vēstniecībā. Līdz ar skolas vecuma bērnu skaita pieaugumu aizvien aktuālāks kļūst jautājums par baltiešu skolas veidošanu Stokholmā, kas būtu pilna laika mācību skola ar papildu apmācībām latviešu, igauņu un lietuviešu valodās. Tikšanās nobeigumā vēstnieks uzdevināja 25 Latvijas filmu izlasi Zviedrijas Latviešu apvienībai un Stokholmas universitātes Baltu valodas nodaļai.

***

Edgars Rinkēvičs: Eiropas Savienībai jāstiprina ārējo robežu apsardzība

Luksemburgā ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs piedalījās Eiropas Savienības (ES) Vispārējo lietu padomes sanāksmē, kuŗā diskutēja par ES valstu un valdību vadītāju tikšanos jeb Eiropadomi. Eiropadomes galvenais jautājums bija migrācija.

Rinkēvičs pauda nostāju, ka ES ir jākoncentrējas uz trīs turpmākās rīcības virzieniem migrācijas politikas jomā. Nepieciešams veicināt sadarbību ar trešajām valstīm, lai mazinātu patvēruma meklētāju plūsmu uz ES. Ievērojot, ka Turcija ir viens no nozīmīgākajiem partneriem, ir svarīgi izmantot ES rīcībā esošos instrumentus sadarbības sekmēšanai ar Turciju. Jāstiprina ES ārējās robežas, apvienojot gan dalībvalstu spēkus, gan Eiropas robežu aģentūras (FRONTEX) resursus. Tāpat jāpadara daudz efektīvāka ES migrantu atgriešanas politika, ES institūcijām aktīvi iesaistoties dialogā ar trešajām valstīm, lai tās pildītu saistības uzņemt savus pilsoņus.

***

Apliecina stingru un nemainīgu ASV atbalstu Latvijas drošībai

Ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs tikās ar ASV Demokrātu partijas kongresmeņiem Ēriku Svalvelu un Čārlzu Albertu Daču Rupersbergeru, kuŗi Latvijā ieradās no Krievijas reģionālās vizītes ietvaros.

Ārlietu ministrs uzsvēra, ka regulāras augsta līmeņa ASV amatpersonu vizītes sniedz Latvijai svarīgu politisko atbalstu, kā arī aicināja kongresmeņus arī turpmāk atbalstīt Latviju un Baltijas valstis, pievienojoties Baltijas atbalsta grupai (House Baltic Caucus) Pārstāvju palātā. Ministrs augstu novērtēja ASV vadošo lomu NATO kolektīvās aizsardzības stiprināšanā Baltijas valstīs, kā arī uzsvēra nepieciešamību turpināt sabiedroto ilgtermiņa militāro klātbūtni Latvijā. Arī Latvija no savas puses sniedz ieguldījumu valsts aizsardzības spēju uzlabošanā, ko apliecina mērķis paaugstināt izdevumus valsts aizsardzībai, jau sākot ar 2016. gadu, līdz tiks sasniegti 2% IKP 2018. gadā. Atbildot uz ministra teikto, kongresmenis Č. Rupersbergers pozitīvi novērtēja Latvijas un ASV divpusējo sadarbību, kā arī sadarbību NATO ietvaros un norādīja, ka "ASV atbalsts Latvijas drošībai ir stingrs un nemainīgs." Savukārt kongresmenis Ē. Svalvels ne tikai izcēla ASV un Latvijas stratēģisko partnerību, bet uzsvēra arī nepieciešamību attīstīt divpusējo ekonomisko sadarbību. Vienlaikus viņš interesējās par Latvijas enerģētiskās neatkarības stiprināšanas procesu un pieņemtajiem lēmumiem.

***

Latvijā uz mācībām ierodas NATO spēki

No Lietuvas uz Lielvārdi devušās transportlīdzekļu kolonnas, lai tur izveidotu pārvietojamu NATO Sabiedroto ātrās reaģēšanas korpusa stābu. Oktobrī

un novembrī Latvijā notiks stāba rīkotās mācības *Arrcade Fusion*, kuŗas tiek rīkotas gandrīz katru gadu kopš stāba izveidošanas.

Mācībās tiks pārbaudīta stāba korpusa spēja kontrolēt spēku izvietošanu humanitārās krīzes apstākļos. Mācību daudzveidīgais scēnārijs sniegs iespēju izvērtēt tā spējas pielāgoties globālajiem drošības izaicinājumiem, kā arī pārbaudīt tā personāla individuālās un stāba kolektīvās spējas.

***

Lobē Latvijas kandidātūru ANO Drošības padomē

Latvijas valdība 2011. gadā slēgtajā sēdes daļā pieņēmusi lēmumu par Latvijas kandidātūras pieteikšanu ANO Drošības padomes 2025. gada vēlēšanās uz 2026. – 2027. gada termiņu. Latvijas diplomātiskais dienests turpina strādāt, lai lobētu Latvijas kandidātūru ANO Drošības padomē, regulāri informējot ārvalstu kolēģus par to divpusēji un daudzpusēji tikšanās formātos, aģentūrai LETA pastāstīja Ārlietu ministrijas preses sekretārs vēstnieks Raimonds Jansons. Vaicāts par Latvijas ievēšanu ANO Drošības padomē, Jansons apliecināja, ka darbs pie ievēšanas ir sācies, piebilstot, ka saskaņā ar diplomātisko praksi informācija par saņemtajiem atbalstiem un par savstarpēju atbalstu pirms vēlēšanām netiek izpausta. "Attiecībā uz Latvijas ievēšanas izredzēm prognozes izteikt ir pārāgri," viņš atzina. "Kandidēšana ANO Drošības padomē ir pierādījums Latvijas gatavībai uzņemties atbildību starptautiskās drošības jautājumu risināšanā," skaidroja Jansons, piebilstot, ka ievēšanas gadījumā divu gadu garumā Latvijai būs iespēja piedalīties un būtiski ietekmēt pasaules politiskos procesus.

***

Lietuvas politiķis aicina Baltijas valstis veidot kopīgu aliansi ar Poliju, Zviedriju, Somiju un Dāniju. Šādu viedokli pauda Lietuvu pārstāvošais Eiropas Parlamenta (EP) deputāts Gabriēļus Landsberģis.

Landsberģa ieskatā mūsu izmēra valstīm ar ietekmi, kāda mums ir, iespējas aktīvi risināt situācijas ir tikai starptautiskos formātos. "Būtu patiesi naīvi sacīt, ka Lietuva tagad ies un cīnīsies par taisnību viena pati. Ši iemesla dēļ mums ir nepieciešama

reģionālā sadarbība, Baltijas valstīm dialogos pievienojot to pašu Poliju, kā arī Skandināvijas valstis. Tikai šādā veidā mēs spēsim iegūt stingru valsti, kuŗā mūsu partneri ieklausīsies."

***

Patvēruma meklētājus uz Latviju atvedīs

Itālijas un Grieķijas pārstāvji. Latvija ir piekritusi kopumā uzņemt 776 bēgļus. Par to lēmumus pieņēma valdība un Saeimas Eiropas lietu komisija. Pagaidām ES pieņēmusi lēmumus par 531 patvēruma meklētāja uzņemšanu Latvijā.

Saeimas Pieprasījumu komisijas sēdē Iekšlietu ministrijas valsts sekretāre Ilze Pētersone-Godmane sacīja, ka no Eiropas Savienības Latvijā uzņemamos patvēruma meklētājus uz mūsu valsti atvedīs Itālijas un Grieķijas pārstāvji. Latvijas pārstāvji patvēruma meklētājus sagaidīs Rīgas lidostā, kam sekos arī atkārtota pirkstu nospiedumu nodošanas procedūra. Pēc tam šiem cilvēkiem tiks nodrošināta dzīvesvieta patvēruma meklētāju izmitināšanas centrā "Mucenieki", lai gan šim personām būs tiesības dzīvot arī pie radniekiem vai citā vietā. Nākamo trīs mēnešu laikā patvēruma meklētājiem tiktu mācīta latviešu valoda un viņi apgūtu arī plašāku integrācijas programmu. Iepriekš publiski bija izskanējis, ka patvēruma meklētāji trīs mēnešu laikā varētu saņemt atbildi, vai viņiem ir piešķirts bēgļa vai alternatīvais statuss vai arī ir atteikta oficiāla statusa piešķiršana.

***

Kur izmitināt bēgļus?

Likvidētā Skrundas arodvidusskola ir viena no vietām, kas novērtēta iespējamai patvēruma meklētāju izmitināšanai. Tur varētu izmitināt divtik vairāk patvēruma meklētāju nekā "Muceniekos", intervijā Latvijas Radio atzina Iekšlietu ministrijas valsts sekretāre Ilze Pētersone-Godmane.

Viņa norādīja, ka uz likvidēto Skrundas arodvidusskolu varētu pārcelt patvēruma meklētāju izmitināšanas centra "Mucenieki" funkcijas, savukārt "Muceniekos" turpmāk tiktu izmitināti tikai nelegālie imigranti – tā būtu kā Daugavpils Nelegālo imigrantu izmitināšanas centra Rīgas filiāle. Pētersone-Godmane kādreizējās Skrundas arodvidussko-

las infrastruktūru vērtē kā ļoti labu. Vienīgi jāatrisina atsevišķi jautājumi, kas saistīti ar ugunsdrošību, signalizāciju un videonovērošanu. Ja to tuvākajā laikā varēs atrisināt, ar ieceri varēs vērsties valdībā.

***

Bēgļiem nevajadzētu kļūt par izstumtajiem savos geto

Eksprezidente Vaira Vīķe-Freiberga ekskluzīvā intervijā Latvijas Televīzijas filmā "Bailes" stāstīja par savām bēgļu gaitām, par to, kā viņa tika pieņemta, dzīvojoš Kanadā un atgriezoties Latvijā; par to, ka bēgļiem jādod iespēja integrēties sabiedrībā.

Eksprezidentes ieskatā ir nopietni jāstrādā ar bēgļu integrāciju, lai viņi nekļūtu par "atstumtajiem sabiedrībā" un neveidotu savus "geto". Vaira Vīķe-Freiberga no savas pieredzes secina, ka bēgļus nedrīkst atstāt "geto", bet kultūras centri pie noteiktās "kritiskās masas" būtu nepieciešami. Viņaprāt, bēgļiem arī nav jāstāsta, ka viņiem jāaizmirst sava pagātne, bet gan jāpalīdz viņiem iejusties, taču arī bēgļiem ir jāpielāgojas tām vērtībām un dzīves stilam valstī, kuŗā viņi tagad dzīvo.

***

Deputāti iepazīst islāma ticību

Saeimas Pilsnības, migrācijas un sabiedrības saliedētības komisija devās izbraukuma sēdē uz Latvijas Islāma kultūras centru (LIKC), kur tikās ar centra pārstāvjiem un pārrunāja aktualitātes saistībā ar islāmticīgajiem.

Pie LIKC vērsušies arī musulmani ar radikālām idejām, taču ar šiem cilvēkiem centrs atteicies sadarboties, jo "īstajā islāmā visi ticīgie ir brāļi un māsas", izbraukuma sēdē, kas notika LIKC telpās, sacīja organizācijas preses sekretārs Ahmeds Roberts Klimovičs. "Tautība ir sekundāra, primāri, ka mēs visi esam cilvēki. Mums, protams, ir bijuši ticīgie ar kaut kādām radikālām nosliecēm vai tendencēm, bet mums ar viņiem nav sanācis ilgi būt kopā. Mūsu kopiena cenšas maksimāli atturēties no jebkādam politiskām ideoloģijām. Ja šeit parādās tādi cilvēki, kas meklē iespēju paskraidīt ar automātu, tad viņi ātri saprot, ka te nav tā istā vieta," deputātiem sacīja Klimovičs. Viņš uzsvēra, ka LIKC strādā, lai sludinātu mieru.

(Turpinājums 10. lpp.)

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

(Turpināts no 9. lpp.)

Sabiedrības integrācijas fonds izsludina atklātu projektu konkursu 2016. gadā īstenojamiem projektiem programmas "Pilsoniskās līdzdalības veicināšanas programma (atbalsta programma diasporas NVO darbības atbalstam)" ietvaros. Konkursa mērķis ir saglabāt no Latvijas emigrējušo iedzīvotāju saikni ar Latviju, stiprināt viņu nacionālo identitāti, veicināt diasporas pašorganizēšanos, kā arī veicināt diasporas pilsonisko līdzdalību Latvijas sabiedriskajā politikā dzīvē. Projektu iesniegšanas termiņš – 2016. gada 12. janvāris. Plašāka informācija: www.sif.gov.lv.

***

Sveic "Sējējs-2015" laureātus

16. oktobrī Latvijas Nacionālajā bibliotēkā zemkopības ministrs Jānis Dūklavs sveica konkursa "Sējējs-2015" laureātus un veicināšanas balvu saņēmējus – lauksaimniekus, lauku uzņēmējus un jaunos zinātniekus lauksaimniecībā. Šogad laureātu nosaukumus, diplomus un balvas

piešķīra septiņās konkursa nomināciju grupās.

Ministru prezidente Laimdota Straujuma nosūtīja "Sējējs-2015" dalībniekiem un laureātiem apsveikumu par dalību ikgadējā konkursā: "Priecājos par šī gada labākajiem lauksaimniekiem – lauku uzņēmējiem, jauniešiem zemniekiem, kā arī ģimenēm laukos. Jūs esat Latvijas lauksaimniecības patrioti, un es sveicu un lepojos ar visu jūsu sasniegumiem!"

Novēlot katram konkursa dalībniekam apņēmību, uzdrīkstēšanos un ticību saviem spēkiem, Ministru prezidente aicina ikvienu domāt par jauniem mērķiem un nebaidīties no mūsdienu pasaules inovāciju piedāvājuma. "Gudrs lauku cilvēks vienmēr pieņems to labāko no citām jo-

Karikatūra: Zemgus Zaharāns

Iecerētā dabasgāzes tirgus reforma ir jāveic līdz 2017. gada aprīlim, kad Valsts akciju sabiedrība "Latvijas Gāze" (LG) zaudēs savas monopolitātes. Šogad augustā monopoluzņēmuma LG padome ietekmīgā energo-uzņēmuma valdes priekšsēža amatā iecēla bijušo Ministru prezidentu Aigaru Kalvīti. Žurnālistiem Kalvītis puda, ka viens no aspektiem, kādēļ izvēlēts LG vadītāja amatam, ir arī viņa labās attiecības ar Krieviju. Torej enerģētikas eksperts Juris Ozoliņš sacīja: "Kam ir svarīgi ierobežot Latvijas patērētāju izvēles iespējas energoresursu ziņā? Rudenī atgriezīsies darbā Saeima

un tad pietiks tikai atsākt propagandu par varbūtēju cenu pieaugumu, lai tautas kalpi atkal piekristu šai lietai vispār nekerties klāt, pat neiedziļinoties tās būtībā. Latvijā šis ir skumīgs laiks, kad pie politiskās stūres ir absolūtas viduvējības. Nekas labāks pat arī netiek gribēts, jo gudrs cilvēks blakus mēdz būt neērts."

Kā zināms, 34% LG akciju pieder Krievijas dabasgāzes gigantam "Gazprom", bet vēl 16% – bijušā VDK darbinieka Jura Savicka vadītajai "Itera Latvija". Ne "Gazprom", ne Savickis nevēlas atvērtu gāzes tirgu, un šobrīd LG liek šķēršļus, lai aizkavētu tirgus atvēršanu.

mām un padarīs to par savu ieguvumu," apsveikumā saka L. Straujuma.

***

Vēstnieks sveic Latviešu-dāņu biedrību 10 gadu jubilejā

Vēstnieks Kaspars Ozoliņš piedalījās Latviešu-dāņu biedrības 10 gadu dibināšanas sarīkojumā. Sveicot biedrību jubilejā, vēstnieks biedrības vadītājai Inetai Sokolovskai uzdāvināja Latvijas Nacionālā kino centra izveidoto latviešu kinofilmu klasikas izlasi. Biedrību jubilejā sumināja arī Vailes mēra vietnieks Sērens Pešards, saviesīgajā daļā koncertēja Ivo Fomina grupa.

Latviešu-dāņu biedrība dibināta un darbojas Vailes (*Vejele*) pilsētā Jitlandē, savukārt Kopenhāgenā izvietota biedrības Austrumu nodaļa. Biedrība organizē Dānijā dzīvojošo latviešu saviesīgo un kultūras dzīvi. Biedrības paspārnē pulcējas kori, skoliņas un deju kopas. Vēstniecība Dānijā 10 gadu laikā regulāri sadarbojas ar biedrību, atbalstot, kopīgi organizējot vai piedaloties tās sarīkojumos.

***

Latvijas un Krievijas valsts robežas demarkācijas komisijas sēde

No 13. līdz 15. oktobrim Rīgā notika Latvijas un Krievijas valsts robežas demarkācijas komisijas 25. sēde. Tās laikā tika parakstīta Instrukcija par Latvijas un Krievijas valsts robežas demarkācijas kartes sagatavošanas kārtību precizētā redakcijā. Savukārt komisijas Kartografijas un ģeodēzijas darba grupa saskaņoja Latvijas-Krievijas valsts robežas demarkācijas karti mērogā 1:10 000.

Latvijas delegāciju vadīja ģenerālkonsule Sanktpēterburgā Irina Mangule, Krievijas delegāciju – ārkārtējais un pilnvarotais vēstnieks Aleksejs Obuhovs (*attēlā*).

***

Beļģija veikusi izmaiņas iedzīvotāju reģistrā

22. septembrī Latvijas vēstniecība saņēma oficiālu informāciju no Beļģijas Federālā Iekšlietu dienesta, ka tiem Latvijas pilsoņiem, kuri dzimuši pēc 1940. gada 17. jūnija un reģistrēties Beļģijā Institūciju un iedzīvotāju reģistrā, par dzimšanas valsti vairs netiks norādīta Padomju Sociālistisko Republiku Savienība (PSRS).

Turpmāk ikvienam Latvijas pilsonim, kuŗam darba vai ģimenes apstākļu dēļ būs jāreģistrējas kādā no Beļģijas administratīvajām komūnām, par dzimšanas vietu tiks norādīta Latvija. Šādas izmaiņas Beļģijas Institūciju un iedzīvotāju reģistrā notikušas,

Latvijas vēstniece Beļģijā Lele Līce-Līcīte

pateicoties Latvijas vēstniecības, Igaunijas vēstniecības un Lietuvas vēstniecības, Eiropas Parlamenta deputātu no Latvijas, Lietuvas un Igaunijas, kā arī vairāku Baltijas valstu privātpersonu neatlaidīgam skaidrojošam darbam dažādos līmeņos Beļģijas administratīvajās iestādēs daudzu gadu garumā. Pēdējā tikšanās, kuŗā Latvijas vēstniece Beļģijā Lele Līce-Līcīte kopā ar saviem Igaunijas un Lietuvas kolēģiem tikās ar Beļģijas Federālā Iekšlietu dienesta institūciju un iedzīvotāju reģistra ģenerāldirektoru un lūdza veikt nepieciešamās izmaiņas, notika 15. jūlijā. Izmaiņas veiktas arī attiecībā uz Lietuvas un Igaunijas pilsoņiem.

***

Latvijas vēstniece Francijā apmeklē Lejassnormandiju

Latvijas vēstniece Francijā Sanita Pavļuta-Deslandes, pēc *Rotary Club Flers Conde* prezidenta Franka Lemonjē ielūguma, devās reģionālajā vizītē uz Lejassnormandijas pilsētu Kondē pie Nuaro (*Conde-sur-Noireau*), lai atklātu fotoizstādi par Latviju, kā arī uzstātos ar lekciju par mūsu valsti.

Pilsētas mediatēkā Sanita Pavļuta-Deslandes ar pilsētas mēru un *Rotary Club Flers Conde* prezidentu atklāja Juŗa Kalniņa un Indriķa Stūrmaņa fotoizstādi "Latvijas mirkli. Daba un arhitektūra" (*Clin d'œil de Lettonie. Nature et Architecture*). Mediatēkas direktore atzina, ka viņas darbības laikā – 25 gados – šī ir pirmā fotoizstāde, kuŗu ļoti atzinīgi novērtējuši iedzīvotāji. Katru dienu mediatēkā iegriežas aptuveni 300 cilvēku un vairums apstājas, lai apbrīnotu Latvijas fotogrāfijas. Pilsētas teātra zālē *Salle Royale* vēstniece sniedza lekciju plašai publikai – 150 cilvē-

kiem – par Latviju, tās vēsturi un kultūru, kā arī Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē paveikto. Vēstniece arī atbildēja uz dažādiem jautājumiem saistībā ar politiskajām aktualitātēm, Latvijas skatījumu dažādos Eiropas jautājumos.

***

Latvijas mūzikas sadarbība ar Eiropas kultūras galvaspilsētu Pilzeni

15. oktobrī Latvijas vēstnieks Alberts Sarkanis (*attēlā trešais no labās*) apmeklēja Eiropas kultūras galvaspilsētu Pilzeni, kur Lie-lajā Sinagogā notika klasiskās mūzikas koncerta "5 upes" pirmatskaņojums. Šo skaņdarbu ir komponējuši pieci čehu komponisti, un ierosme tam saistīta ar piecām upēm – Radbuzu, Ūlavu, Ūslavu, Mži un Berounku, kas tek cauri Pilzenei. Eiropā šāds piecu upju fenomēns ir vēl tikai 2016. gada kultūras galvaspilsētai Vroclavai.

Šā gada janvārī Pilzenes kultūras galvaspilsētas atklāšanā koncertēja Rīgas saksofonu kvartets, un mūzikālais projekts "5 upes" ir turpinājums Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijas kontaktiem ar Pilzenes konservatoriju. Vēstnieks Alberts Sarkanis pauž gandarījumu par Latvijas mūzikas sadarbību ar Eiropas kultūras galvaspilsētu Pilzeni.

***

Vēstniecībā Tokijā populārizē latviešu ēdienus

14. oktobrī Latvijas vēstniecībā Japānā notika latviešu ēdienu populārizēšana, ko vadīja plaši pazīstamais šefpavārs Mārtiņš Ritiņš (*attēlā*).

Atklājot sarīkojumu, vēstnieks Japānā Normans Penke iepazīstināja klātesošos ar Latvijas vēsturi, kultūru un tūrisma iespējām, un aicināja viņus apmeklēt Latviju, lai izbaudītu latviešu virtuves daudzveidību. Līdzīgi kā Japānā, arī Latvijā ēdienu gatavošanā tradicionāli tiek izmantotas sezonālās dabas veltes un liela uzmanība tiek veltīta ēdiena svaiģumam un kvalitātei. Mārtiņš Ritiņš iepazīstināja Japānas lielākos plašsaziņas līdzekļus ar latviešu virtuves tradīcijām un mūsdienu tendencēm, demonstrējot latviešu ēdienu gatavošanu no produktiem, kas pieejami gan Latvijā, gan Japānā.

LAIKU UN VIETU MIJĀS

FRANKS
GORDONS

Vienlaikus NRA vietnē un *rus.delfi.lv* portālā lasāmi divu spilgtu un kontroversālu autoru raksti. Ir vērts sīkāk pie tiem pakavēties.

Māris Krautmanis jau ilgu gadus ir *Neatkarīgās Rīta Avīzes* (NRA) pazīstams slejinieks, kas kļuvis pazīstams ar nešpetniem izlēcieniem pret Sorosiem, liberāliem, kosmopolītiem un visu to, kas žurnāla *IR* izpratnē saistīts ar t.s. Rietumu vērtībām.

Šajā aspektā Māra Krautmaņa raksts "Rotāļas ar globusu" (NRA, 14. oktobrī) nepārsteidz. Taču gandrīz vai šokējošs ir Krautmaņa antiamerikāniskais žults izplūdots.

Lūdzu: "Lai vai kurš būtu pie varas stūres Krievijā – Jeļcins, Medvedevs, Putins -, Rietumvalstis ar ASV priekšgalā ir izturējušās augstprātīgi un naidīgi pret Krieviju. Krievijai ir norādīts, ka tā vairs nav nekāda globāla līmeņa lielvalsts (nu nav, tas taču fakts. – F. G.) un tās loma turpmāk ir apgādāt ar izejvielām lielos un stipros". Bet kas tad vainīgs, ka kaut vai, piemēram, vitāli svarīgākajā IT nozarē Putinizme atpaliē ne tikai no ASV, bet pat no maziņās Izraēlas. Paliek tikai gāze, nafta un ar milzu pūlēm sarāzotās raķetes,

kuņas nupat, no Kaspijas jūras uz Siriju raidītas, pa ceļam nokrita un eksplodēja "brālīgās" Irānas teritorijā...

Krautmanis piesarcis aiz nīkuma: "ASV lideris (kurš?) nekautrējās reiz (kad?) paziņot, ka viņa valsts ir ar īpašu, izredzētu misiju nest demokrātiju visai pasaulei." Aha, *Manifest Destiny!* Amerikāņiem tas ir loģisks turpinājums ASV Neatkarības deklarācijai un tajā pasludinātajiem principiem. Āķis te ir tas vien, ka ir reģioni, īpaši Tuvajos Austrumos un Centrālāzijā, kur demokratijai nav augšnes, kur tā paredzamā nākotnē nevar iesakņoties. Tā nav ASV vaina, bija laba griba, bet izgāja greizi.

Tālāk Krautmanis burtiski vairs nezina, par ko viņš runā: "Vācijas lidere tikmēr izplāpāja, ka Krieviju redz kā pārāk izpletušos pāri sestdaļai sauszemes – ka Krievijai vienai pašai tik pārmērīgi lieli dabas resursu labumi nepienākas." Angelai Merkelei šie vārdi ir prātā nenāktu. Šos vārdus Kremļa propaganda piedēvē čehu-jūdu izcelsmes amerikānietei, bijušajai ASV valsts sekretārei Madlēnai Olbraitei – tai "rusofobiskajai vecenei".

Kā nu tā drikst, uztraucas Krautmanis: "Pēdējos 20 gados ASV ir darbojušās pēc saviem ieskatiem (!) bijušajā Dienvidslāvijā, Latīņamerikā, Afganistānā, Irakā, Ziemeļāfrikā, Ukrainā un visur citur. Attiecībā ar Krieviju tas ir bijis augstprātīgs diktāts (...). Mēs (acīmredzot NATO. – F.G.) izvietosim savas raķetes tev deguna priekšā" un tā tālāk.

Un tad nu Krautmanis rauj vāļā – viņš skaidro, kas tā tāda ir "krievu dvēsele": "Katrai darbībai mēdz būt pretdarbība. Krievijas līderi un ideologi nedarbojas atrauti no savas tautas (...). Ikvienu tauta spēj panest ierobežojumus, bet nespēj panest pazemojumus (...). Krievu lideris Putins nekad neko nedarīs zem spiediena – ja viņam draudēs, viņš draudēs vēl stiprāk pretī. Rietumos mēdz Putinu dēmonizēt, karikēt un par zemu novērtēt, taču Putins nav tas dumīķis, kurš Obamas izpratnē it kā gribot atjaunot PSRS." Te nu Obama, šķiet, ir vismaz gudrāks par Krautmani: jā gan, atjaunot PSRS, t.i., atkal pakļaut Kremli visu t.s. pēcpadomju telpu.

Nobeigumā Krautmanis atgādina, ka Putins ir satrenējis, un viņam ir melnā josta džudo un karatē.

Krautmanis vairs nepārsteidz, bet Gilmans gan: portālā *www.rus.delfi.lv* viņš aizgūtnēm daudzina – kas to būtu domājis – bijušo Gruzijas prezidentu Micheilu Saakašvili.

Aleksandrs Gilmans – "glumais Gilmans" ilgu gadus savos rakstos paudis ilgas pēc sabrukušās PSRS un nupat vēl lika saprast, ka "mēs vēl varbūt pārdzīvosim" Latvijas Republiku, t.i., pieredzēsīm tās galu. Bet tagad, 14. oktobrī, viņš atrod atzinīgus vārdus par Saakašvili – cilvēku, kuŗu Putins nīst tikpat žultaini kā savulaik Staļins Trockis, vīru, kuŗš katram īstenam lielkrievu patriotam ir elles izdzimums un nez kas vēl.

Lieta tā, ka Aleksandrs Gilmans nupat apciemojis Gruziju, runājis ar turienes ļaudīm un savām acīm redzējis, ka Miheilam Saakašvili savas prezidentūras deviņos gados izdevies – Gruzijā kaut kas nedzirdēts! – izskaust korupciju, nomainīt zaglīgos ierēdņus un policistus ar citiem, paaugstinot viņiem algas un – ne tikai pārnestā nozīmē – policijas iecirkņus izvietot telpās ar stikla sienām (!). Vārdu sakot, *TRANSPARENCY TRIUMPHANT*...

Daudzus korumpantus viņš

sasēdinājis cietumos, un viņu daudzo radnieku sašutums par to palīdzēja Saakašvili sāncensim – oligarcham Ivanišvili pieveikt viņu vēlēšanās, kas bija viscaur demokrātiskas – bez pēdīnām.

Gilmans visur Gruzijā redzējis jaunceltnes, un visur uz jautājumu, kas tās cēlis, atbilde skanēja: "To uzcēlis Saakašvili".

Gilmans atzīst, ka pēc Saakašvili atkāpšanās attiecības ar Krieviju mazliet uzlabojušās, bet uzsver, ka valsts turpina virzību uz līdzdalību gan Eiropas Savienībā, gan NATO.

Nobeigumā Gilmans liek saprast, ka Saakašvili, arī būdams tagad Ukrainas prezidenta Porošenko pavēnī, Odesas apgabala gubernators, ir prasmīgs administrators un spēsot izskaust korupciju arī šai kosmopolitiskajā ostas pilsētā.

Tas gan – Gilmans norāda, ka bijušais Gruzijas prezidents ir un paliek ekstraverts un ekscentriķis – ar tādu kā dēkainu raksturu. Un ar visu to viņš Gilmanam šķiet simpātisks. Virsraksts viņam gan divains: "XXI gadsimta boļševīks". Domāts – tikpat aizrautīgs un radikāls?

Vai pats Gilmans, tā sakot, mainīs uz augšu? Dzīvosim – redzēsīm.

SALLIJA
BENFELDE

Latvijā tiek domāts par to, kā nodarbināt bēgļus, kuŗi ieradīsies tuvāko gadu laikā saistībā ar Eiropas Savienības (ES) vienošanās par viņu uzņemšanu ES valstīs. Nesen arī Rīgas dome paziņoja par savu bēgļu nodarbināšanas plānu – Rīgas pilsētas galva Nils Ušakovs sociālajā tīklā *Facebook* paziņoja, ka, gaidot bēgļus, pašvaldība paredzējusi piedāvāt viņiem darbu kapu un galvaspilsētas parku sakopšanā. Atbilde no Latvijas islāmticīgajiem jeb musulmaņiem bija ātra un negaidīta: šādi darbi pazemo musulmaņus. Latvijas Islāma kultūras centra (LIK) preses pārstāvis Ahmeds Roberts Klimovičs paziņoja, ka islāmā kapi tiek uzskatīti par soda vietu no musulmaņiem tiek izslēgti no tiem vairītēs. Tāpat islāmticīgajiem esot "pavēlēts nojaukt krustus, bet šajā darbā jānodrošina to kopšana un tiem jāizrāda cieņa", tāpēc tie bēgļi, kuŗi būs musulmaņi, Rīgas domes priekšsēža iecerētajos darbos piedalīties nevarēsot. Turklāt islāmticīgais drikstot apbedīt to, kuŗš nepieder viņa ticībai, tikai tad, ja nav neviena cita "neticīgā", kuŗš to varētu izdarīt.

Lai gan pirmajā brīdī šis paziņojums pārsteidza un pat šokēja, jo latviešiem kapu kopšanas tradīcijas un mirušo piemiņas jeb sveču dienas ir daļa no kultūras, to varēja saprast, jo katrā reliģijā ir savas tradīcijas un aizliegumi. Piemēram, pareizticīgo baznīcās sievietēm nav pieņemts iet ar neapsegto galvu un gaŗajās bik-

sēs, lai gan jāteic, ka Latvijā šo tradīciju ļoti stingri neievēro. Galu galā Latvijā visas konfesijas līdz šim ir sadzīvojušas mierīgi – iespējams, tādēļ, ka cilvēki ir rēķinājušies ar to, ka katrai Baznīcai ir sava iekšējā kārtība un rituāli. Jau ne visai patīkami bija dzirdēt LIK priekšsēža Abu Ūmara Hamzas Jāņa Lūciņa un Ahmeda Roberta Klimoviča kādā intervijā sacīto: „Latviešiem ir jāsaprot, ka šeit pēc 50 gadiem būs islāma valsts. Tik vien tāpēc, ka mūsu, islāmticīgo, bērni būs vairākumā.” Tajā pašā laikā šajā intervijā Jānis Lūciņš sacīja: „Pravietis Muhameds, kad atbrauca uz Medīnu, slēdza līgumus ar ciltīm, kas dzīvoja apkārt. Ar jūdiem, ar citiem. Mēs neuzbrūkam jums, jūs neuzbrūkat mums... Musulmanis, kuŗš iebruc kādā valstī, it kā paraksta līgumu ar šo valsti. Mēs zinām, kādi šeit ir noteikumi. Ko tu driksti un ko tu nedriksti. Kas ir slikti šajā valstī un kas ir labi. Par ko tu saņemsi sodu, kuŗu nosaka šis valsts likumi. Tie mums jārespektē. Ja man nepatīk, tad esmu brīvs braukt projām. Cilvēks, atbraucis uz Angliju, nevar pieprasīt, lai tur, piemēram, nāvessods tiktu izpildīts saskaņā ar šariāta nosacījumiem. Tā nekādā gadījumā nav pareiza pieeja. Mēs to neatbalstām. Tā ir viena no ekstrēmisma izpausmēm. Jā, mēs brīvā, demokrātiskā valstī varam piedāvāt Saecimai kaut kādas šariāta normas. Piedāvāt. Bet mēs nevaram darīt to, kas šeit nav atļauts. Mums aizliegts darīt to, kas šeit ir nelikumīgs.” Piekrist var

arī Roberta Klimoviča sacītajam: "Es bēgļiem darītu zināmus skaidrus, konkrētus noteikumus: šī ir valsts, kuŗā ir konkrēta likumdošana, tā ir jāievēro, jums nebūs ne labāki, ne īpaši sliktāki apstākļi, kā šeit dzīvojošajiem. Tas arī viss." Abi musulmaņi intervijā saka arī, ka cer – Latvija ar laiku kļūs par Lielā Kalifāta novadu.

Tad kā isti ir? Vai islāms apdraud mūsu tradīcijas un kultūru? Saruna ar abiem LIK musulmaņiem raisa pretrunīgas pārdomas. No vienas puses, viņi ir pārliecināti, ka islāms ir pareizāka reliģija, jo tajā ir mazāk melu, naudas un izvīrtību, tāpat visi, kas nav islāmticīgi, ir novērsuši no patiesā Dieva ceļa. No otras puses, viņi neatbalsta vardarbību, uzskata, ka ienācējiem kādā valstī ir jāievēro šīs valsts likumi. Ko tas nozīmē reālajā dzīvē? Likumu ievērošanu, bet ar laiku augošu nepatiku pret tiem, kas, pēc islāmticīgo domām, ir novērsuši no Dieva? Kā izpaudīsies šī nepatika? Pirms diezgan laba laika Latvijas Universitātes Āzijas studiju nodaļas profesors Leons Taivāns intervijā par islāmu un kristietību man sacīja, ka islāms skaidri un nepārprotami ir pamats tādai rīcībai, kas rada islāma valsti visā pasaulē. Dažādas islāma autoritātes vienā balsī, runājot no publikām un politiskām tribinēm, apgalvo, ka islāms ir miermīlīga, harmoniskas un labas saprašanās reliģija. "Viņi atsauca uz Korānu, min piemērus no vēstures, kad islāms ir sadzīvojis ar kristietību,

jūdaismu un zoroastrismu*. Ir tīrā doktrīna, un ir arī neapgāzamā islāma vēsture. Gan vienā, gan otrā ir atrodami skaidri un nepārprotami norādījumi, ka kaŗošana islāma valsts izveidošanas vārdā ir normāla un likumīga islāma prakse," toreiz sacīja profesors. Viņš arī skaidroja, ka musulmaņu acīs kristietība ir mirusi. Musulmaņi raugās uz tiem, kas sauc sevi par kristietiem, kā uz pagāniem. Katrai reliģijai ir savas ārējās izpausmes, un pirmā izpausme ir vispārcilvēciskā moralitāte: "Ne tikai musulmaņu zemēs nav pieņemts, ka sievietes rāda savus apaļumus un plikumus sabiedrībai uz ielas, ka cilvēki staigā pa ielu iedzēruši vai publiski nodarbojas ar intīmām lietām. Āzijā ārējais puritānisms ir stingrs, un, vērojot tūristu izturēšanos, vietējiem iedzīvotājiem ir skaidrs, ka šiem cilvēkiem nav reliģisku normu, un viņi tāpēc tos neuzskata par cilvēkiem. Vidusmēra musulmanim, skatoties uz tūristiem, ir pavisam skaidrs, ka viņam nav darišana ar cilvēku, bet ar pusedzīvnieku, uz kuŗu neatiecas cilvēku pieņemtā kārtība." Vaicāts, vai mums būs musulmaņu Eiropa, profesors sacīja, ka viņam par to ir maz šaubu. Profesors Taivāns sacīja arī, ka, uzņemot Turciju ES, būs jāreķinās ar to, ka islāms kļūs vēl spēcīgāks.

Kā zināms, nupat pēc Vācijas kancleres Merkeles iniciatīvas, ES nolēmusi sniegt lielu atbalstu Turcijai, lai stiprinātu tās spēju nelaist cauri savai valstij bēgļus.

Protams, var diskutēt, vai atbalsts Turcijai ar nolūku samazināt bēgļu plūsmu dos gaidīto rezultātu, tāpat kā var strīdēties, vai tas stiprinās islāma pozīcijas. Tomēr jāatzīst, ka profesora pirms visai daudziem gadiem teiktā par Islāma valsti šodien īstenojas.

Katrā ziņā tie bēgļu simti, kuŗus Latvija solījusies uzņemt, manuprāt, valsti nevar apdraudēt, bet nav zināms, kas notiks tālāk, jo laivina nav apturama, vismaz ar skaistiem vārdiem par solidaritāti nē. Tādēļ valstij ir jābūt ļoti stingrai un noteiktai politikai bēgļu jautājumā – viņiem tiešām skaidri un saprotami ir jāpasaka, kādi ir mūsu likumi un kārtība un jāpaskaidro, ka to neievērošanas gadījumā viņi zaudēs tiesības šeit atrasties un tiks izraidīti. Tāpat arī Drošības policijai būs rūpīgi jāseko bēgļu gaitām Latvijā, lai nepieļautu, ka radikāli noskaņoti musulmaņi (gan jau kāds tiks cauri atlases sietam) pulcē ap sevi ar dzīvi neapmierinātos un kaļ plānus, kā atrieties tiem, kuŗi nav musulmaņi. Gan jāpiebilst, ka Latvijas iedzīvotājiem nevajadzētu bēgļus sagaidīt ar naidu un pārmetumiem, jo naidis vienmēr saņem atpakaļ naidu, bet mums vajadzētu atgādināt, ka svešā baznīcā ar savu sprediķi nenāk un viesos jāievēro mājas saimnieku kārtība.

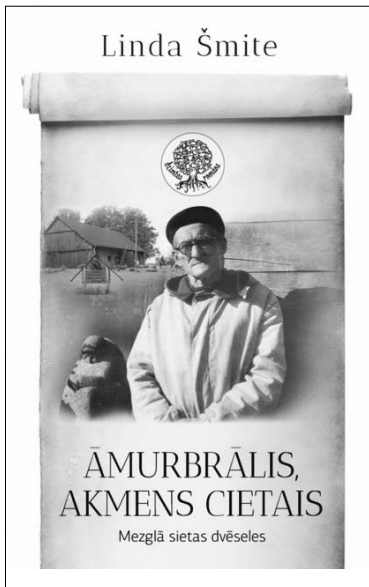
* *zoroastrisms* – pravieša Zaratuštras (1. g. tūkstoša p. m. ē. pirmajā pusē) dibināta reliģija, kuŗas pamatā ir mācība par divu spēku – labā un ļaunā – cīņu un uguns pielūgšana.

Nenākt svešā baznīcā ar savu sprediķi

EDUARDS
SILKALNS

Ja rakstāt romānu par mazpazīstamu mākslinieku, bet bažģīties, vai kaut cik cienījamu skaitu lasītāju spēsit tajā ievilināt iekšā, kāds jums būs risinājums? Linda Šmite savu romānu par akmenscietaņu Voldemāru Jakobsonu izšķīrusies iesākt ar 20 lapu pušu gaļu "ieskaņu", kur viņa gan "caur puķēm", gan "bez puķēm" par romāna varoni sniedz pamatinformāciju un atzīmē pietiekamu skaitu šī varoņa īpatnību un dīvainību, lai lasītājā atstātā apetīts uz romānu pašu.

Uzzinām, ka V. Jakobsons (1899-1974) 1931. gadā beidzis Latvijas Mākslas akadēmiju, strādājis par skolotāju Pļaviņu ģimnazijā u.c., piedalījies izstādēs, aizrāvis ar sportu, palicis neprecējies. Jau pirmajā Šmites teikumā viņš nosaukts par savādnieku. Citi viņam piedāvātie epiteti ir savdabis, stūrgalvis, lielais vien-

tuļnieks. Viņš staigājis visbiežāk kalnos kāpēja vai slēpotāja zābakos, bet visur līdzī nēsātājā mugursomā dažkārt licis divus vai trīs ķieģeļus, lai neizlaistos, jo "vīrieša cilvēks nedrīkst izlaisties".

Lasām, ka "visus V. Jakobsona darbus vieno izteikti mazas formas, zemnieciski monolīta dabas un dzīves uztvere. Primitīvisms bija viņa dzīves skatījums, laucnieciski spēcīgs, īstēni latvisks un ziemeļnieciski skarbs." (20. lpp.) Mūža beigās Jakobsons juties lieks, nenovērtēts, apiets, vēstures grāmatās un enciklopēdijās neierakstīts. (9.)

Kad Linda Šmite no stipri lietiskās un informatīvās ieskaņas nonāk pie romāna paša, viņas stils sāk daudzviet pārslēgties uz – kā to pateikt – enfonisku un enforisku lirismu. Jakobsons te vietām parādās kā dziļjutējs, kuŗā, Raiņa vārdiem runājot, jau ir kaut kas no dievu gara. Lūk, pāris Jakobsona heroizācijas piemēru:

Viņš Rīgā uz akmeņiem piedzimis, laukos, kopā ar akmeņiem augšup ceļoties, paaugstinājumā sevi atradis. Kaut kur virs zemes – virs vientuļa līdzenuma – pats uzgājis augšāmcelšanās brīnumu. Tagad darija visu, lai akmeņiem palīdzētu. – Kā lai netver pēc kalta, pēc āmura, ja tādējādi spēja kādam izlidzēt un pie viena arī pats sevi paaugstināt? Kā gais, kā ūdens viņam nepieciešams būt virs zemes, virs līdzenuma. (72.)

Voldim nebija laika prātot par sīkumiem. Apauģšana ar sīkumiem draudēja aizliegt kalnu virsotnes, bet tieši tās viņš gatavojās ieņemt. Bija pienācis laiks atkal rāpties sniegotajos augstumos, lai mākoņos noskalotu pēdas. Tīrģis

viņš bez gala, un tādām nepieciešama arī garīga šķīstīšanās spīgtajā kalnu gaisā, kur izšķīdīs viss: gadu tūkstoši, varoņu dziesmas, cilvēcisko vajadzību lūgšanās un tas, kas nebaidās zemes niecīgās niecības. Spīgtais kalnu gaisa kaušēja arī sāpes, kuŗas Voldemāra krūtīs nerimās... (83.)

Vai, tādās rindas lasot, jums nenāk prātā Hamburgas Mākslas muzejā skatītais vai kādā grāmatā reprodukcijā pamanītais jau mākoņos līniju sasniegušais kalnā kāpējs vācu romantiķa Kaspara Dāvida Frīdriha gleznā? Vai nevēlaties saukt līdzī Anšlavam Eglim (viņam gluži netipiski): "Es atkal gribu redzēt kalnu cēlo"?

Rodas jautājums: vai rakstniece no aizmirstības izvelk un no zemes duļķēm atbrīvo ģēniju, pret kuŗu nākamība izturējusies visai necienīgi? Jeb vai viņa brangu stāvu augstāk paceļ ierindas mākslinieku, kas galu galā tādu uzmanību nemaz nav pelnījis?

Ir pa norādei, kas no Jakobsona mākslinieciskās varēšanas notēlojuma kaut ko atņem. Kvantitatīvi skatoties, nevar tēlnieku saukt par īpaši ražīgu, ja viņš līdz 71. mūža gadam izveidojis tik vien kā 30 skulptūras un vēl bijis autors pāri par 100 zīmējumiem, grafikām un dekorāciju metiem. (239.) Viņš izjutis "akmens masu, bet vājāks bijis kustību atainojuma". Viņa studiju biedri Marta Lange, Aleksandra Briede un Rūdolf Alders ar savā lielajām formām aizgājuši tālāk un kļuvuši pazīstamāki tēlnieki nekā Jēkobsons ar savām mazajām. (21.) Tomēr grāmatas vāku iekšpusē nobildētās četras Jakobsona veidotās mazās figūriņas iz-

skatās gana kompetentas un profesionālas.

Savā 75. dzimšanas dienā mākslinieks esot aizrādījis, ka inteliģents cilvēks vienmēr sakot: "Man liekas." Tad nu, nebūdam mākslas kritiķis, bet tikai grāmatu apskatnieks un pie viena itin labprāt pieņemdams inteliģenta cilvēka apzīmējumu, teikšu: man liekas, ka Voldemārs Jakobsons varētu būt saslavēts – būšu uzmanīgs – nedaudz par daudz. No otras puses, ir taču labi, ka Latvijai bijuši un vēl arvien ir mākslas kalpi, kas visērtāk dēvējami par vietējām slavenībām (angļu *local celebrity*, vācu *Lokalgröße*). Arī Pļaviņu pusei vajadzīgi mākslinieki, ne tikai Rīgai vien!

Lindas Šmites romāns, neatkarīgi no tā, kā skatāties uz šī romāna varoni, ir ar cienījamu mākslas vērtību. Valoda rakstniecei gluda, daiļa, attālināta no ikdienišķās. Bieži aiz šīs valodas atskārstamie fakti, notikumi paliek viegli aizplivuroti, viss nav pateikts tieši un līdz galam. Bieži uzpeld reālistiskā stāstījuma pavedienu izdaiļinātājs Aku-Aku, kas varētu būt gan tēlnieka sirdsapziņa, gan viņa labāks "es", gan iedomāts kompanjons, tēlnieka vientulības atvieglinātājs. Ar elegantu atturību iezīmētas divas sievietes tēlnieka gaitu perifērijā: daktere Egle un "Melburnas Zelta meitene". Ar pēdējo būs domāta šķēpmetēja Inese Jaunzeme, kas 1956. gadā Melburnas Olimpiskajās spēlēs ieguva zelta medaļu, diemžēl ne Latvijai, bet toreizējai PSRS. Laikam taču Melburnas Zelta meiteni Jakobsons mūžā ne reizi nesastop: par viņu viņš jūsmo, lasīdams rakstus un ska-

tidamies attēlus avīzēs un žurnālos.

Romāns iedalīts piecās nodaļās. Tēlnieks mirst ceturtais nodaļas beigās. Piektajā nodaļā pastāstīts, kā viņa puses ļaudis godina viņa piemiņu, iekārtodami šķūni, kas bija viņa darbavieta, memoriālo māju – muzeju "Galdiņi". Šai nodaļā rakstniece acimredzot vēlas pateikties vietējai inteliģencei, muzeja iekārtotājiem un uzturētājiem, uzrunāt viņus un ļaut arī viņiem pašiem parādīties... Ir jau labi parādīt, ka ar nāvi viss nebeidzas, tomēr liekas, ka romāns būtu iznācis tvirtāks un kompaktāks, ja autore tam būtu ļāvusi beigties ar mākslinieka nāvi, visu turpmāko vai nu pievienojot izskaņai, vai ievietojot grāmatā kā papildinājumu.

Grāmata ir pietiekami vitāla, lai ikviens lasītājs tajā atrastu pa personiskam prieciņam. Pļaviņniešiem patiks pamanīt turienes Mākslinieku koloniju, atcerēties rakstnieci Emīliju Prūsu, kam 1942. gadā iznāca romāns "Pilsēta pie upes". Viņi pasēros par Pļaviņu nopostīšanu Otrā pasaules karā. Lai man atļauts beigt uz pavisam triviālas nots, nosaucot divus savus personiskos prieciņus. Patika 189. lappusē ieraudzīt ķiseņus un deķus, jo bērniībā lielie cilvēki ap mani tā vien runāja, spilveni un segas nāca vēlāk. Un patika redzēt nosauktu Melburnu, kas brangu piedesmit gadus bija manas mītnes pilsēta. Atzīsimies taču, ka ikvienā grāmatā uziesim kaut ko pavisam personisku, kas mums patiks vai nepatiks, un ar grāmatai būtisko tam varētu nebūt ne mazākā sakara.

LATVIEŠI VĀCIJĀ

Redakcija saņēma vēstuli no Brēmenes. **Vladimirs un Lau-ma Zvidriņi** stāsta par Rīgas dienām Brēmenē, kas uz viņiem atstājuši emocijām bagātus iespaidus. Šogad septembrī Rīgas un Brēmenes sadraudzībai apritēja 30 gadu. Sadraudzības līgums starp Rīgu un Brēmeni pirmo reizi parakstīts 1985. gada 15. februārī. 1991. gadā pārjau-nota vienošanās par sadarbību starp Rīgu un Brēmeni kultūras, izglītības, sporta, labklājības, vides, ekonomikas, pilsētas attīstības un sabiedrības drošības jautājumos.

Rīdziniekiem labi pazīstama ir skulptūra Skārņu ielas malā, starp Sv. Pēteru baznīcu un Konventa sētu – mūzicē leģendārie Brēmenes mūzikanti: uz pakājkājām pacēlies ļļauj ēzelis, uzlēcis mugurā ēzelim, rej suns, uzrāpies virsū sunim, ņaud kaķis, bet, izglābies no viņam nolemtā zupas katla un uzlaidies uz kaķa galvas, pilnā kaklā dzied gailis. Skulptūra "Brēmenes mūzikanti" ir

Brēmenes mākslinieces Kristas Baumgarteles autorarbs. Tas izveidots pēc brāļu Grimmu slavenās pasakas motīviem, bet ar pilnīgi jaunu saturu un politisku zemtekstu. Šie Brēmenes mūzikanti neblēz uz laupītāju dzirēm. Viņi lūkojas caur spraugu padomju režīma uzceltajā aukstā kara "dzelzs priekškarā". Skulptūra Rīgai dāvināta 1990. gadā.

Šī gada svinībās Latvijas vēstniece Vācijā Elita Kuzma pateicās Rīgai un Brēmenei par pilsētu vēsturisko saikņu uzturēšanu un stiprināšanu, kā arī uzsvēra privāto iniciatīvu nozīmi, sekmējot sadarbību politikā, ekonomikā un kultūrā.

Plaša bija svētku kultūras programma. Brēmenes Centrālajā bibliotēkā bija skatāma Brēmenes biedrības "Baltijas valstu informācijas centrs" žurnālista Alberta Kaspari (*Albert Caspari*) fotoizstāde "Rīga vācu acīm". Tajos redzami Rīgas skati pag. gs. 90. gadu sākumā. Izstādes mērķis – parādīt, ka uz Rīgu var pa-

Koris "Skaņupe"

lūkoties no cita skatpunkta. Fotografijās vērojamas Rīgas pilsētas izmaiņas, sākot ar 1991. gadu, kad tika atjaunota Latvijas neatkarība. Izstādes bukletīnā rakstīts, ka "vairāk nekā 25 gadus Latvijas galvaspilsēta Rīga ir Alberta Kaspari fotoaparāta

Rīga dimdēja Brēmenē

tevi milu". Filma ir dinamisks attiecību trilleris par trīspadsmitgadīgu Rīgas skolnieku Raimonu un viņa māti. Kāda šķietami nenozīmīga piezīme skolā iesāk piedzīvojumiem bagātu nedēļu Raimonda dzīvē. Raimonds aizbēg no mājām, iekļaus apšaubāmā afērā, nonāk policijas redzeslokā un visbeidzot atrisina samilzušo konfliktu gan ar mammu, gan savu labāko draugu.

Sadraudzības gadadienas svinībās notika plašs diriģenta Ērika Kravaļa vadītā koŗa "Skaņupe" koncerts. Programmā bija iekļautas latviešu komponistu tautsudziesmu apdares "Rīga dimd", "Krauklīt's sēž ozolā", "Seši mazi bundzinieki" u.c., kā arī Mārtiņa Brauna "Saulē, Pērkon, Daugava", Ērika Ešenvalda "Dvēseles dziesma". Brēmenieši parādīja Hansa Leo Haslera uzvedumu "Tanzen und Springen". Koncerta programmiņā bija nodrukāts plašs koŗa "Skaņupe" un diriģenta Ērika Kravaļa radošās darbības pārskats.

fokusā. Viņš regulāri atbrauc uz Rīgu, meklējot iespējas īstenot savus projektus. Viņš fotogrāfē rīdzinieku sadzīves ainas, namus, ielas. Brēmenē Kaspari darbojas biedrībā *Infobalt*.

Tika demonstrēta režisora Jaņa Norda kinofilma "Mammu, es

“Par visu vairāk mani interesē kustība”

Ar fotomākslinieci, fotokluba “Rīga” māksliniecisko vadītāju Eiženiju Annu Freimani sarunājas Gundega Saulīte

Raiņa jubilejas gada sarīkojumu piedāvājumā itin organiski un veiksmīgi iekļāvusies fotomākslinieces Eiženijas Annas Freimanes izstāde “Pastāvēs, kas pārvērtīsies”, tā iekārtota Rīgas Centrālās bibliotēkas Daugavas filiālbibliotēkā. Izstādīti fotodarbi, kuŗos fiksēti mirkļi no Raiņa darbu iestudējumiem Latvijas teātros dažādos laika posmos. Te ir melnbaltie attēli no Imanta Kalniņa operas “Spēlēju, dancoju” (1977), no J. Medīņa operas “Uguns un nakts” (1995), te arī krāsainās digitālās fotogrāfijās tvertas ainas no šīs sezonas novitātes “Uguns un nakts” iestudējuma Nacionālajā teātrī. Izteiksmīgi, tēlaina un dziļa zemteksta pilni momenti, fascinējoši portreti liecina par gadu gaitā izkoptu tieksmi uz lakonisku izteiksmību un galēju precizitāti. Arī par talantu tvert mirkļa būtību un atklāt to skatītājiem, par bezgalīgu skatuves mākslas mīlestību. Turklāt izstādes koncepts, kas formulēts nosaukumā citētājā frazē, runā ļoti izteiksmīgi – mūsu priekšā atklājas Raiņa tēlu gaita cauri laikiem, kuŗos mainījies ietērs, atribūtika, bet vienjošais palicis varoņu suģestijas spēks.

Visu šo bagātību savā fotoarhīvā sakrājusi Eiženija Anna Freimane. Esam pazīstamas kopš skolas gadiem Rīgas 3. vidusskolā un neskaitāmiem operas un baleta izrādēs pavadītiem vakariem savos pusaudžu gados. Tikai vēlāk uzzināju, ka ar baletu Eiženiju saista visciešākā “asinsradniecība” – viņa ir slavenās latviešu balerīnas Annas Priedes un dejotāja, arī fotografa Leonīda Freimaņa meita. Un kāds gan brīnums, ka viņa izveidojusies par vienu no labākajām mūsdienu skatuves mākslas un mākslinieku fotogrāfēm.

Izstādes atklāšanā Daugavas bibliotēkā Eiženija Anna, norādot uz darbiem, kas ataino Operas un Nacionālā teātra iestudējumus, sacīja: “Ir jau tiesa – mēs katrs nākam no savas bērnības. Es bērnībā dzīvoju mājā pretī Bastejkalnam. Kad iznācu pa parādes durvīm, pa labi bija Opera, kur strādāja mana mamma, un pa kreisi – Nacionālais, tolaik Drāmas teātris, kur spēlēja mana tante – tēvamāsa aktrise Lidija Freimane. Atceros sevi kādā svētdienas rītā, kad, izgājusi no mājas, iegrīmu dziļās patstāvīga cilvēka pārdomās – uz kuŗu teātri man šodien doties? Un tagad manā izstādē arī ir gan Opera, gan Nacionālais teātris.”

Kad tu pati pirmo reizi paņēmi rokās fotoaparātu?

Pēc skolas beigšanas. Līdz tam man šķita – fotogrāfija nav domāta man. Pagāja neilgs laiks, un sapratu, ka varētu pamēģināt. Sāku mācīties tieši operā. Atceries, mūsu operas draugu pulkā bija meitene Lilita Bunde, viņa rādīja savus izrādēs “noķertos” uzņēmumus, un es nodomāju – es jau arī varētu... Profesiju vēl nebiju izvēlējusies, zināju tikai, ka vēlos darīt kaut ko radošu, kas nav ikdienas rutīnas darbs. Un kad tante man jautāja, ko es gribu darīt, atbildēju – kaut ko ar fotogrāfiju.

Vai tas, ka tavs tēvs bija atzīts fotografs, neietekmēja izvēli?

Nē, bet, kad es savu izvēli biju izdarījusi, uzrakstīju tēvam vēstuli uz Kijevu, kur viņš dzīvoja. Viņš mani uzaicināja pie sevis, uzdāvināja savu fotoaparātu, parādīja, kas ir diafragma, kas ekspozīcija, ļāva izdarīt pirmos uzņēmumus, parādīja arī, kā bildes jākopē un pat atdeva man līdzīgu uz Rīgu savu mazo palielinātāju. Tā īpaši viņš mani nemācīja, tikai teica: “Tu tagad zini, kas ir kas, tad nu strādā!” Patiesībā jau tā ir – fotogrāfijā tik daudz ko nozīmē prakse! Sākumā biju iedomājusies – varbūt varu kopēt bildes, varbūt retušēt vai kaut ko citu darīt laboratorijā. Bet citi ļaudis izdomāja, ka es varu fotografēt.

Kā sākās tavas darba gaitas?

Fotografa vietu brīvu nebija, sākumā nācās pastrādāt Latvijas Teātra biedrībā par uzskaitvedi, tad par grāmatvedi. Paretam tiku arī uz Operu, uz izrāžu mēģinājumiem, es turpināju mācīties. Tolaik Teātra biedrība izdeva Rīgas teātru programmas grāmatīņu desmit dienām, tur trūka baleta bilžu un Ābrams Šmuškevičs, programmas sastādītājs un redaktors, zinādams par manu aizraušanos, aicināja, lai nesu viņam. Programmiņās parādījās manas bildes. Es vēl tagad dažreiz sapņi nesu Šmuškevičam savas fotogrāfijas... Protams, sākumā fotogrāfēt teātros man bija bail, jo tā taču ir liela atbildība. Bija tāds fotografs Kārlis Tilgalis, un kad man iedalīja fotogrāfēt perifērijas teātrus, viņš mani pirmo reizi aizveda gan uz Liepāju, gan Valmieru. Pats bija beidzis darba gaitas Teātra biedrībā, bet mani aizveda, iepazīstināja ar teātra vadību, tā es iesāku.

Izskatās, ka tavā dzīvē likumsakarīgi balets savienojies ar foto?

Jā, tas bija liktenīgi. Var jau domāt, ka baletu izraudzījies tāpēc, ka mana mamma ir balerīna, bet viņa galīgi nebija vainīga pie tā, ka izvēlējos šo ceļu. Mamma tai laikā jau bija beigusi skatuves gaitas, viņa man dažreiz ir pozējusi, taču

Eiženija Anna Freimane: “Skatuves gaismas – tās jau ir īpašas. Ar tām jāreķinās, ar tām jāsadzīvo. Bet man jau tieši kustība patīk, jo statiskas bildes nevaru ciest.”

fotografēties mammai nepatika. Patiesībā arī mans tēvs, būdams fotografs, arī nevirzīja mani pretī šai profesijai, kaut gan viss iesākās ar viņa svētību...

Skatuves gaismas – tās jau ir īpašas. Ar tām jāreķinās, ar tām jāsadzīvo. Atceros, reiz baleta izrādes aizkulisēs dejotājs Alfēds Spura noteica: “Redz, cik tev grūti, jānoķer kustība!” Bet man jau tieši kustība patīk, jo statiskas bildes nevaru ciest.

Tavs fotoarhīvs tāpat veidojies vairāk nekā 40 gadu garumā?

Gadu skaitlis ir biedējošs! Baletā tik ātri šodien kļūst par vēsturi. Es arvien esmu fotogrāfējusī ar apziņu, ka tas kādreiz noderēs. Baletu jau fotogrāfēja arī citi. Mūsu

Operā priekškarā bija slavenā “actiņa”, pa kuŗu varēja no skatuves paskatīties zālē. Es ievēroju, ka slavenais fotomākslinieks Žanis Legzdīns to fotogrāfēja, nodomāju: es tad ne, viņam jau tas būs. Muļķīgi, vajadzēja pašai bildēt, tagad tāda kadra man nav. Toties man ir dažādu paaudžu baleta mākslinieki, ir arī lielās pasaules slavenības, piemēram Māris Liepa. Ir arī Michails Barišņikovs savā slavenajā lēcienā no “Dona Kihoča”, tepat uz mūsu Rīgas skatuves.

Šoruden, kad Nacionālajā operā izveidoja Kārļa Zariņa jubilejai veltītu fotoizstādi, tajā bija vairāki mani darbi. Un man ir gandarījums, ka tie noderējuši.

Tagad arī ar fotoaparātu lab-

prāt iegriezies drāmatiskajā teātrī, izstādē skatāmi tavi darbi – ainas no “Uguns un nakts” jaunā iestudējuma Nacionālajā teātrī.

Man tomēr vislabāk patīk fotografēt teātri – drāmatiskās izrādes vai operu, baletu. Tur ir sižets, spilgti momenti, tur var izveidot drāmatūrgiju. Attēla kompozīciju radīt ir grūtāk, bet tas ir interesanti. Aktieŗi arī ir tik atšķirīgi. Man ir sacījuši: tu tak to baletu zini, tev nebūs grūti nofotografēt. Bet katrs solists jau deĶo savādāk. Kā mainās sastāvs, tā iznāk citādi, katram kaut kas padodas labāk. Izrāžu kadri ir jāķer mūzikā, es cenšos ieklausīties – ja dejotājs pats izdeĶo mūziku, tad sanāk. Līdz ar to var teikt, ka es deĶoju viņam līdzīgu, elpu aizturēju, gaidu īsto momentu.

Šogad izcilajai balerīnai Annai Priedei apritēja 95. gadskārta. Tu un tava māsa Alla gādājāt par to, lai atmiņas par viņas mākslu vēl dzīvotu skatītāju apziņā – sarīkojāt Teātra mūzejā piemiņas vakaru ar izstādi, bija arī atmiņu pēcpusdienu Intas un Imanta Ozoliņu mākslas galerijā Jūrmalā.

Tagad klasiskais balets ir stipri mainījies. Man, protams, tuvāks ir tas balets, kādu deĶoja mamma. Tagad priekšplānā ir izvirzījusies spoĶa tehnika, un deĶotāju novērtē pēc tās. Bet tas jau uz skatuves nav galvenais! Anna Priede deĶoja ar dvēseli, tā bija viņas deĶas būtība. GribēĶas plašākam skatītāju lokam parādīt mammas uzņēmumus, atgādāt par viņas personību. Manā rīcībā bija arī tēva fotofilmas, kuŗās pēckaŗa gados viņš uzņēmis baleta izrādes.

Kas būs tava nākamā izstāde?

Grūti pateikt. Iespējams, turpināšu Raiņa tēmu, jo man ir bildes no “Zelta zirga” gan operā, gan Dailes teātra izrādē, gan vēl citiem Raiņa uzvedumiem. Mana personiskā arĶīva materiālos vēl ir daudz kā vērtīga.

Izstādes darbs – skats no I. Kalniņa operas “Spēlēju, dancoju” Latvijas Nacionālajā operā 1977. gadā, Lelde – Lilita Greidāne, Tots – Kārlis Zariņš. Autore – Eiženija Anna Freimane

ROMĀNS TURPINĀJUMOS

PĒTERIS
AIGARS

(Turpināts no Nr. 39)

“Nieki, meit, nevajag ar sīkumiem nodarboties. Arvien rauģies uz priekšu, tad viss būs labi. Bet tagad iesim vakariņās, māte gaida.”

Pirms vakariņām Vanda vēl sazvanījās ar sava dzīvokļa saimnieci Hampstedā. Neviens nesot viņu meklējis, tikai pienākusi lidmašīnas biļete no gaisa satiksmes sabiedrības. Viņšents savu solījumu turējis, bet Česlavs?

Vandas seja kļuva nopietna. Tēvs ar māti saprata, ka Česlavs nav tautjājis pēc viņas.

“Tagad sēstieties pie vakariņām,” mudināja mājas māte. Ja maikietai bija brīvā pēcpusdiena.

“Esmu izsalkusi,” iesaucās meita. Viņa gan bija nepatīkami aizskarta, bet sirdsapziņa bija mierīga.

Tagad nebija viņas vaina, ja ar Česlavu izput. Vanda vakariņu laikā bija valodīga un jautra. Viņa nevēlējās izrādīt tēvam savas nedienas. Valodas risinājās ap ikdienišķām parādībām viņu dzīvē, ienākumiem, izdevumiem, saimniecisko konjunktūru.

Tikai pēc vakariņām tēvs, lasot laikrakstu, pieskarās Ungārijai.

“Vai patiesi nemiernieki ņems virsroku?” tēvs jautāja vairāk pats sev nekā ģimenes locekļiem. Taču neviens uz šo jautājumu nevarēja atbildēt. “Un Izraēla sit ēģiptiešus.”

“Tēt, ungāri taču cīnās par savu neatkarību, tāpat kā poļi vēlētos būt neatkarīgi,” ierunājās Vanda. “Vai tas nebūtu labākais atrisinājums, ka katra tauta valdītu pati par savu zemi un dzīvotu saskaņā ar saviem tikumiem un paražām?”

“Tu, Vanda, pārproti stāvokli. Te nav runas par brīvību vai nebrīvību, bet gan par to, kas kontrolēs Austrumeiropu. Ja Vācija apvienojas un iekļaujas Atlantijas blokā, tad Polijai ir beigas. Vācieši nesamierināsies, ka Austrumprūsija, Pomerānija un Silēzija paliek pie Polijas, kaut tās ir vecas poļu zemes. Ja aiz mums nestāvēs Krievija, tad ir katastrofa.”

“Nu redzi, Vanda, kā tēvs tās lietas izskaidro. Tavs ligavainis grib palīdzēt ungāru nemierniekiem. Tā būtu Polijas interešu nodošana. Lai ungāri trako, gan viņi lauzīs kaklu, bet mums jāpaliek mierīgiem. Polija tagad ir Eiropas lielvalsts, un katrs mēģinājums grozīt pašreizējo stāvokli mums bīstams.”

“Bet bīstama ir arī bezierunu pakļaušanās Maskavai. Vismaz Česlavs tā domā. Tādu ir daudz jaunatnes vidū, kuri domā, ka vajadzīga jauna revolūcija,” oponēja Vanda.

“Es nezinu, ko Česlavs tev ir sastāstījis, bet tur būs daudz aplamību,” turpināja tēvs ar pārākuma uzsvāru balsi. “Katrs nacionālais romantisms tagad ir bīstams. Redzi, meit, nav svarīgi, ko kuro reizi runā poļu valstsvīri, aizbraukuši Maskavā. Neviens politiķis nekad nerunā patiesību, bet saka to, kas nepie-

ciešams. Ja tas Polijai ir izdevīgi, lai viņi zvēr uzticību Kremlim. Pats svarīgākais ir, ka mēs, poļi, ar savām dvēselēm piepildām savu dzīves telpu. Mūsu pienākums ir palīdzēt valdībai uzcelt sagrautās pilsētas, nevis cīnīties Budapeštas ielās par mums svešiem mērķiem.”

Vanda klausījās tēvā, bet viņai šķita, ka taisnībai tomēr ir divas puses, Česlavs redz vienu, tēvs otru. Tēva taisnība tomēr likās iespējamāka nekā tā otrā, kas istenojama tikai uguni un asinīm līstot. Kaut Česlavs visu to dzirdētu un censtos tēvu atspēkot!

Māte uzmanīgi vēroja meitas sejas izteiksmi, kamēr tēvs runāja. Viņa nojauta, ka jaunā dvēsele šaubās.

“Nu redzi, vai tēvam nav taisnība? Ja tavs ligavainis šo taisnību nomicina, – kas tev var būt kopīgs ar viņu? Karstgalvju mums nevajag.”

“Es nezinu, māt, patiesi es vairs nekā nesaprotu. Kad runā Česlavs, liekas, ka viņam taisnība; kad runā tēvs, es atkal domāju, ka viņam. Māt, es ievērošu tēva padomu un pateikšu to arī Česlavam. Lai viņš pārdomā.”

“Tas labi, meit,” piemētināja tēvs. Tad viņš pārgāja uz citu tēmu. “Ar sirdsapziņas pārmetumiem vēroju tavu veco mēteli. Ir laiks, ka iegādāties jaunu, šē trīsdesmit marciņu un nopērc labu, izturīgu un gaumīgi darinātu,” tēvs, atdarījis kabatas maiku, sniedza piecmārciņu zīmes meitai.

Vanda nosarka. Tas izskatījās pēc uzpirkšanas. Bet tēvs un māte arvien rūpējās par viņu. “Paldies, tēt, no sirds pateicos par naudu. Cik labi, ka atbraucu izrunāties,” viņa sniedzās pēc naudas.

“Kamēr pašai nav savas ligzdas, arvien turies pie mūsējās,” lietišķi piemētināja māte. “Neslēp nekā no mums. Mēs tevi vislabāk sapratīsim.”

“Tu jau zini, ka nekad neslēpju nekā no jums. Kad saskaņēja ar Česlavu, lūdzu jūsu svētību; tagad atkal uzklāsu jūsu padomu. Paldies par visu!” Meita apkampa māti, noskūpstīja tēvu uz vaiga un uz pieres. “Paldies par visu,” tencināja vēlreiz. Ģimenes pievilksanas spēks bija uzvarējis.

“Vanda, tu vari dažas dienas atpūsties pie mums,” ieminējās tēvs. “Tas tev nāks par labu. Ja Česlavs meklēs tevi, viņš zinās, kur tu atrodama. Un ja nemeklēs, tad nelīdzēs arī tava lūgšanās.” “Man lords Vinsents Bārlejs izgādājis lidmašīnas biļeti ceļojumam uz Vīni. Domāju pārliecināties, ko Česlavs īsti vēlas.”

“Lai paliek biļetes un lidojumi,” uzstāja māte. “Lai cik ātri lidotu, nepanāksi vīrieti, kurš nodomājis tevi pamest. Jāsakož zobī, mierīgi jānogaida.”

“Ja nu, māt, tas viss ir tikai pārpratumus? Nenostiprināta rakstura aušība? Viņš man reiz stāstīja, ka piederot pie karodzieku ģints, kuri nepārnāk mā-

ATKUSNIS SĀKĀS OKTOBRĪ

Zīmējums: Zane Neimane

Vanda vairāk nekā nejaudāja vecākiem. Viņu padomam pretoties būtu aplam. “Māt, izešu kādu brīdi, varbūt aiziešu līdz jūrai. Galva liekas tāda smaga.” “Būsi saaukstējusies?” rūpju pilns, ievaicājās tēvs. “Tā nav gripa, vienkārši – vēlos svaigu gaisu.” Vanda cēlās, uzvilka mēteli, apsēja ap kaklu svitraino vilnas šalli. “Paņem līdzi arī suni,” piemētināja māte. “Mēs ar tēvu izspēlēsim kārtējo šaha partiju. Katru otru dienu viņš pieveic mani, bet katru trešo spēlējam neizšķirti.” Vanda paņēma suni pie saites. Vilks smilkstēja un luncināja asti. Viņa pa taciņu, kas bija klāta oļiem, devās jūras virzienā, kuras mikstā, mierinošā šalkošana jau pa gabalu nāca pretim.

jā,” studente tiši tielējās, nevarēdama tik lēti pārvarēt savu sirdi.

“Klasi mūsu padomam, tad visdrīzākajā laikā panāksi savu,” tēvs mierināja meitu. Karodzieks vai karavīrs, – ne viens, ne otrs vairs nespēj grozīt Polijas likteni. Katiņa ir jāaizmirst. Dzīvi nevar celt uz atbēības iegribām.”

“Tēt, tas viss skan tik teorētiski, kā grāmatā izlasīts. Tu zini, ka cilvēki nespēj dzīvot pēc svētiem rakstiem, kur vēl pēc laicīgām grāmatām. Es pati jūtu līdzi tiem studentiem, kas Budapeštā sacēlušies. Daudzi gribētu viņiem līdzēt, tikai nezina, kā.”

“Mēs nevaram visiem palīdzēt, augstākais tikai sev un savai poļu tautai. Pulciņš nemiernīgu ungāru studentu nepārgrozīs pasauli, kuru šodien neinteresē ne ungāru revolūcija, ne mūsu sāpes vai cerības, tikai saimnieciskā konjunktūra. Tas izklausās nežēlīgi, bet katra istenība ir nežēlīga.”

Vanda vairāk nekā nejaudāja vecākiem. Viņu padomam pretoties būtu aplam.

“Māt, izešu kādu brīdi, varbūt aiziešu līdz jūrai. Galva liekas tāda smaga.”

“Būsi saaukstējusies?” rūpju pilns, ievaicājās tēvs.

“Tā nav gripa, vienkārši – vēlos svaigu gaisu.” Vanda cēlās, uzvilka mēteli, apsēja ap kaklu svitraino vilnas šalli.

“Paņem līdzi arī suni,” piemētināja māte. “Mēs ar tēvu izspēlēsim kārtējo šaha partiju. Katru otru dienu viņš pieveic mani, bet katru trešo spēlējam neizšķirti.”

Vanda paņēma suni pie saites. Vilks smilkstēja un luncināja asti. Viņa pa taciņu, kas bija klāta oļiem, devās jūras virzienā, kuras mikstā, mierinošā šalkošana jau pa gabalu nāca pretim. Saule bija sen norietējusi, bet pie paša apvāršņa turējās šaura svītra vara krāsā. Debesis mirdzēja zvaigznes, zeme dvašoja vītuma, bet tai

pašā laikā maigu pavasarīgu aromātu. Lapkritis it kā sastapās jau ar tālo aprīli. Rāms vējš purināja studentes matus un skāra seju kā glāsts.

Pagājusi gabalu aiz mājas, Vanda atlaida suni no saites, un tas lieliem lēcieniem sāka auļot uz priekšu un atkal atpakaļ, gaidīdams, kad viņam sviedis koku, lai būtu, ko tvert un nest. Studentei negribējās nodarboties ar suni, un tas sāka pie kādas sētas riet kaķi. Viņi bija šķērsojuši pļavu un tuvojās vasarnīcu pudurim, kas atradās pašā jūras krastā. Kaķis, pelēks vai brūni pelēks, krasu nevarēja saredzēt, sēdēja sētas staba galā un draudot sprausloja un šņāca. Viņa zaļās acis pa gabalu gailēja. Suns slējās pie staba, bet nevarēja aizsniegt šņācēju, kas, kupri uzmetis un asti izslējis, grozījās, lai arvien at- rastos aci pret aci ar uzbrucēju.

Vandai bija tik labi no siltā vakara, no suņa riešanas, no zvaigznēm, ka negribējās vairs domāt par vecāku vārdiem un Česlava apņemšanos. Viņai uz brīdi gribējās atraisīties no visa un tikai just savu elpu un savu dzīvību. Iela veda gar dārzos paslēptām mājām, ēkas bija saplūdušas ar tumsu, tajās apgaismo- tie logi vietumis iezīmēja ēku kontūras.

Katrā mājā taču bija savas likstas un rūpes, bet nakts tagad apsedza visu ar samtainu segu, lai skarbumi nedurtos acīs, lai pasaule izskatītos saskanīgāka, laipnāka. Tumsa piešķīra mājām, dārzos un debesīm vienību, it kā pārmeta tiltu starp zemi un zvaigznēm.

Vanda ievilka dziļāk elpu un sapurināja matus. Tik daudz bija domāts par Česlavu, par Vinsentu; vajadzīga garīga atelpa, lai izšķirtos. Negribējās minēt neatminamas miklas. Viņa domāja: neviens nevar ilgi staigāt uz pirkstgaliem ...

Pie apvāršņa iemirdzējās kāda kuģa uguns. Studente sekoja tām. Soļi jau skāra pludmales kramainos oļus... Suns, pametis kaķi staba galā, bija sameklējis liku zaru un rūkdams vilka to pie Vandas.

“Es palikšu šeit, man te ir labi... Es palikšu šeit...” studente čukstēja, un viņas vārdi saplūda kopā ar jūras šalkoņu, kas līdzinājās smaga zīda čaukstēšanai, šos vārdus izrunādama ūdeņiem, kuros mita mūžīgais nemiers, viņa it kā apliecināja sevi, novilka robežu starp sevi un pasauli, uzcēla ap sevi labsajūtas žogu... Taču neviens žogs nevar pastāvēt, kurš celts bez sirds ziņas. Dvēsele nav pabarojama ar acumirkliņu labsajūtu. Jūras šalkošana izgaisināja nogurumu un pamodināja atkal ilgas pēc otra cilvēka... Jūra nekad nav pilnīgi mierīga, cilvēka dvēsele nekad neapstājas viļņot.

“Kādēļ viņi vēlas, lai pakļaujos, lai pieņemu viņu uzskatus?” jautāja studente. Kas bija šie “viņi”, to Vanda nevarēja ietvert vārdos. Tie nebija vienīgi vecāki... Tie bija laikraksti, grāmatas, draugi, paziņas. Neviens cilvēks nelīdzinās otram, un neviens nevar otram dot pilnīgu plānu, kā dzīvot. Vai viņa drīkstēja tiesāt Česlavu, nezinot dziļākos iemeslus? Varbūt viņam tā jādara, viņš citādi nevar?

Jūras šalkšanu uz brīdi pārspēja vilciena skrējieni pa sliedēm. Apgaismotie logi iemirdzējās un atkal pazuda aiz kokiem un mājām. Vandai pēkšņi iesāvēs galvā uzmācīga doma. Viņa paņēma suni pie saites un devās prom no jūras stacijas virzienā. Viņa domās jau rakstīja steigšus telegrammu Česlavam: “Brauc, gaidu nepacietīgi. Pirms šķiršanās mums vēl jāsatiekas.” Cilvēka dvēsele tikpat kā jūra: nekad nemitas šalkot ...

(Turpinājums sekos)

LATVIEŠI ZVIEDRIJĀ

Latviešu un zviedru kultūras sakariem
veltīts vakars Stokholmā

LATVIJAS VĒSTNICĪBA STOKHOLMĀ

14. oktobrī Latvijas vēstniecības telpās Stokholmā tika organizēta tikšanās ar mākslas zinātniecēm, Latvijas Nacionālā mākslas muzeja darbiniecēm – mākslas izstāžu kuratori Daci Lambergu un Latvijas Vizuālās mākslas departamenta vadītāju Gintu Gerhardi-Upenieci. Saruna bija veltīta Latvijas un Zviedrijas kultūras un mākslas apmaiņai, kā arī Latvijas vecmeistaru darbu izstādīšanai vienā no Stokholmas ievērojamā-

kajiem mākslas muzejiem – Valdemāršudes muzejā, kuŗā šobrīd apskatāma mākslas izstāde, veltīta simbolismam un dekadencei Ziemeļeiropas mākslā.

Vēstnieks Zviedrijā Gints Jegermanis, uzrunājot klātesošos, norādīja, ka latviešu mākslinieku darbu plašā pārstāvība izstādē skaidri norāda uz Latvijas piedēriību Ziemeļeiropas kultūras telpai.

Stāstījumā par simbolisma laikiem Latvijā Dace Lambergā pa-

līdzēja tuvāk izprast 12 izstādē skatāmos latviešu klasiku – Jaņa Rozentāla, Vilhelma Purviša, Johana Valtera, Rūdolfa Pērles un Riharda Zariņa – darbus vēsturiskā un starptautiskā kontekstā.

Ginta Gerharde-Upeniece savukārt izklāstīja diplomātijas un mākslas attiecības. Viņas stāstītais par mākslinieku un diplomātu Jāzēpu Grosvaldu ir daļa no pētījuma, kuŗa tapšanā izmantota arī Ārlietu ministrijas archīva palīdzī-

ba. G. Gerharde-Upeniece atzīmēja, ka pirmā tik plaša mēroga Latvijas mākslas izstāde ārvalstīs bijusi 1927. gadā Stokholmā. Tai sekoja Zviedrijas mākslas izstāde Rīgā 1928. gadā. Abu valstu attiecību stiprināšanu veicināja arī Zviedrijas karaļa Gustava V valsts vizīte Latvijā, kas notika vēl pēc gada. Līdzīgi tas bija arī pēc Latvijas valstiskās neatkarības atjaunošanas – 1993. gadā Liljevalha izstāžu namā bija skatāma izstāde par igauņu un

latviešu modernismu starpkaŗu periodā. Tāpat jāpiemin arī Zviedrijā un Latvijā eksponētā izstāde “Trīs zvaigznes, trīs kroņi”, kas tapa par godu Rīgas 800. gadadienai.

2018. gadā izrādīšanai Rīgā tiek gatavota plaša mēroga zviedru mākslas izstāde, un tas ir lielisks pierādījums abu mūsu kultūras sakaru nepārtrauktībai.

Tikšanos vēstniecībā Stokholmā organizēja “Zviedru – latviešu biedrība”.

70 dziesmoti gadi

AIRA MIKELSONE

Teodora Reitera koŗa tradīcijas mantinieki Stokholmā svin latviešu koŗa pastāvēšanas 70 gadus

“Rīga dimd, Rīga dimd, kas to Rīgu dimdināja?” – ar šo spēka un prieka pilno un skanīgo tautasdziesmu latviešu koŗa 70 gadu pastāvēšanas jubilejas koncertu 10. oktobra vakarā Stokholmā ieskandināja Stokholmas latviešu koris. Koris, kuŗu savulaik pēc ierašanās bēgļu gaitās Zviedrijā Otrā pasaules kara beigās dibināja latviešu koŗmūzikas lielmeistars Teodors Reiters, kopš dibināšanas darbojies nepārtraukti jau 70 gadus. Nozīmīgajai jubilejai veltītais koncerts un saviesīgais sarīkojums Alvīkas kultūras namā Stokholmā nedēļas nogalē pulcēja teju 150 dalībniekus, tuvus un tālus sveicējus. Par jautru un omulīgu noskaņu jubilejas reizē rūpējās koŗa jubilejas rīcības komiteja un mūziķi no Latvijas – grupa “Pilmēness”. Pateicoties Latvijas vēstniecības Zviedrijā gādībai, jubilejas rīkošanai tika saņemts arī finansiāls atbalsts no Latvijas.

Stokholmas koŗa jubilejas koncertā Teodora Reitera koŗa tradīciju mantinieki – Stokholmas latviešu koris – atskatījās uz koŗa pastāvēšanas 70 gadu ilgo vēsturi Zviedrijā, aicinot klausītājus dziesmotā ceļojumā no koŗa dibināšanas laika T. Reitera vadībā, ar tai sekojošu mutuļojošu koncertdzīvi trimdas gados, līdz pat koŗa dalībai Vispārējos Latviešu Dziesmu svētkos Rīgā pēc Latvijas neatkarības atjaunošanas, un koŗa dalībai dziesmotajos diasporas sarīkojumos Kanadā un Vācijā pērn, kā arī Eiropas latviešu kultūras svētkos Briselē šovasar. Kā viens no koŗa nesenākā laika mūziķi augstvērtīgākajiem sniegumiem koncertā tika pieminēts Andreja Eglīša simtgadei un Lūcijas Garūtas simtdesmitgadiem veltītais kantātes “Dievs, Tava zeme deg!” atskaņojums *Gustaf Vasa* baznīcā Stokholmā 2012. gada rudenī.

Jubilejas koncertā Alvīkā, koŗa ilggadējās mākslinieciskās vadītājas un diriģentes Gaidas Rulles vadībā uz skatuves kāpa 56 dziedātāji – sievas, saposušās dažnedažādu Latvijas novadu greznajos tautastērpos, un vīri svinīgos, melnos uzvalkos, greznojušies

tumši sārtām kaklasaitēm. Koncerta programmā izskanēja tādas koŗa un klausītāju iemīļotas tautasdziesmas kā “Rīga dimd”, “Tumša nakte, zaļa zāle”, “Mazs bij tēva novadiņis”, “Kurš putniņš dzied tik koši”, arī skaistā latgaliešu tautasdziesma “Aiz azara augsti kolni”. Trimdas gadu skaudro noskaņu un ticības spēku atspoguļoja Emila Melngaila “Svešai zemē” un Imanta Kalniņa “Lūgšana”. Neizpalika arī Dziesmu svētku repertuāra klasika “Gaismas pils”, “Manai dzimtenei”, “Saulē, Pērkon, Daugava” un mūsdienīgā tautasdziesmas apdare “Saulē brīda rudzu lauku” un “Ik rudeni valodiņa”. Koncertu vainagoja koŗa un klausītāju kopīgi dziedāta tautas dvēseles dziesma “Pūt vējiņi!”. Koncertā Monikas Oslundas (*Monica Åslund*) dziesmu “Kom” diriģēja un arī vairāku skaņdarbu skanīgu klavierpavadījumu atskaņoja koŗa dalībniece un mūzikas pedagoģe ikdienā – Sandra Leja Bojsten.

Sumināt Stokholmas kori jubilejā bija ieradies arī prāvs sveicēju pulks. Svētku koncertu ar uzstāšanos kuplināja Stokholmas koŗa vokālais ansamblis Kristera Vikmarka (*Christer Wikmark*) vadībā, kas atskaņoja četras garīgās dziesmas. Uzrunas un sirsnīgus vārdus teica gan trimdas latviešu organizāciju pārstāvji, gan individuāli apsvēcēji. Tostarp, Latvijas vēstnieks Zviedrijā Gints Jegermanis ar ģimeni, Stokholmas tautas deju kopas “Zibenītis” pārstāvji Iveta Gaile un Uģis Lācis, kas koŗa karogam dāvināja Latvijā darinātu, austu jostu ar Stokholmas latviešu koŗa simboliku. Uzrunu teica arī Andreja Eglīša nacionālā fonda pārstāves Māra Strautmane un Ieva Graufelde, kuŗa sveica koŗi arī Zviedrijas Latviešu ev. lut. draudzes vārdā. Siltus vārdus Stokholmas koŗim veltīja arī Latviešu pensionāru apvienības pārstāve Diāna Krūmiņš *Engstedt*, Latviešu Akadēmiskās organizācijas pārstāvis Jānis Alsiņš no Upsalas, Zviedrijas Latviešu apvienības pārstāve Austra Krēslīņa, kā arī visgarāko ceļu mērojušās sveicējas no Latvijas –

Uz skatuves Stokholmas latviešu koris 70 gadu jubilejas koncertā Alvīkas kultūras namā Stokholmā 2015. gada 10. oktobrī // FOTO: Raitis Freimanis

Laima Leite un Andra Karlēna (*Andra Carlén*), kuŗas kori un klātesošos sveica ar brīnišķīgu dzeju, tautasdziesmām un siltiem vārdiem no koŗa draugiem Bauskā un Iecavā, kā arī pasniedza piemiņas veltes no Bauskas un Iecavas pašvaldībām – novada tūrismam un sadarbības iespējām veltītas grāmatas. Sirsnīgu apsvēikumu jubilejā koris saņēma arī no Ilzes Šakares un draudzīgās Gēteborgas latviešu koŗa saimes.

Koncerta izskaņā koris ar ziediem īpaši pateicās gan savai diriģentei Gaidai Rullei, koŗa valdei, koŗa prezidentei Ingridai Leimanei un vokālā ansambļa vadītājam Kristeram *Vikmark*. Tika suminātas arī koŗa ilggadējās dziedātājas – soprāni Viktorija Apenīte, Izabēlla Cielēna, Zigrīda Siliņa un Vija Valtere, īpaši uzsverot visu četru dziedātāju ieguldījumu koŗa tradīcijas uzturēšanā Stokholmas koŗi un pieminot unikālo faktu, ka Viktorija Apenīte sākusi koŗa gaitas vēl Teodora Reitera laikā, spilgti atceras mēģinājumus un kon-

certus Reitera vadībā un turpina dziedāt kori līdz pat šai dienai.

Pēc koncerta jubilejas viesi un dalībnieki varēja nobaudīt Rīgas šampanieti un pīrāgus, kā arī Andreja Leimaņa un palīgu sarūpēto gardo mielastu. Vakara turpinājumā sarīkojuma vadītāja – koŗa dalībniece, skaņais soprāns un sarīkojuma dvēsele Daiga Kivleniece vadīja sirsnīgu sadziedāšanos, savukārt koŗa dziedātājas un dejojājas ar draugiem no TDK “Zibenītis” iepriecināja klātesošos ar dejas priekšnesumu “Puķīte pa dambi”, neizpalika arī loterija ar koŗa dziedātāju pašu sarūpētām balvām un jautri danči kopā ar mūziķiem – grupu “Pilmēness” no Latvijas.

Īpaši koŗa jubilejas reizei gaismā tika celtas arī senas un jaunas privāto archīvu fotografijas, kuŗās iemūžināta koŗa vēsture, uzstāšanās un mēģinājumi, kā arī daudzi likteņi, dzīves un mīlas stāsti. Vēsturiskās fotografijas, pateicoties Intas Meieres un Raita Freimaņa mākslinieciskajām prasmēm, tika iemūžinātas digitālā video stāstā ar Reitera koŗa

ierakstu mūziķālu pavadījumu, kas jubilejas vakarā bija skatāma uz lielā ekrāna, bet turpmāk glabāsies un interesentiem būs pieejama interneta videoarchīvā *Youtube*, www.youtube.com/user/raitisfreimanis/Stokholmas-latviešu-korim-70/

Stokholmas latviešu koŗa jubileja ir izskanējusi, bet koris un diriģente Gaida Rulle jau kaļ jaunus plānus koncertiem plašākam klausītāju lokam un gatavojas 2018. gada Dziesmu svētkiem Rīgā. Koris un tā valde sirsnīgi pateicas visiem koŗa 70 gadu jubilejas dalībniekiem un rīkotājiem, koŗa bijušajiem un esošajiem dziedātājiem, brīvprātīgajiem palīgiem, atbalstītājiem un sveicējiem, kā arī Latvijas vēstniecības darbiniekiem Stokholmā un personīgi Latvijas vēstniekam Gintam Jegermanim, par atbalstu koŗa jubilejas tapšanā.

Koŗa draugiem un klausītājiem sakām uz tikšanos sarīkojumos ar Stokholmas latviešu koŗa piedalīšanos!

JURIS GRĪNEVIČS, Latvijas Mūzikas akadēmijas un Lutera akadēmijas docētājs, Rīgas Augšamcelšanās un Vangažu draudzes ērģelnieks

JAUNĀ DZIESMU GRĀMATA

Jau apritējuši 23 gadi kopš Luteriskās baznīcas Dziesmu grāmatas izdošanas (1992). To sastādījusi un izdevusi ārpus Latvijas evaņģēliski luteriskā Baznīca. Gandrīz gadsimta ceturksnis ir laiks, kad jāpārskata esošais, jānosprauž jaunas vadlīnijas, jo luteriskā mācība apstiprina, ka ticības ceļā nedrīkst apstāties. Luteriskā Dziesmu grāmata ir dialektiska kategorija, un katrs laikmets, katra tauta te nemitīgi ieņes jauno, izslēdz veco, kas nav izturējusi laika pārbaudi. Dievs ļauj un mudina nemitīgi strādāt, pateikties Viņam un slavināt. "Dziediet tam Kungam jaunu dziesmu!". Tāpēc ar lielu nepacietību tika gaidīta jaunā Dziesmu grāmata.

Pie tās strādājuši gan teologi, gan valodnieki un mūziķi, lai baznīcā tiktu izmantotas visvērtīgākās dziesmas ar visemocionālākajiem tekstiem. Te dominē celmsmīga ievirze, jo mūsu ticība, ja vien tā ir īsta, nesakņojas intelekta loģikā, bet gan sirds izjūtās.

Jauno grāmatu no vecās atšķir daudz pozitīvas īpašības, jo mums jābūtu no savām kļūdām, lai kļūtu pilnīgāki. Te īpaši jāuzteic teologu "komandas" darbs, kas tekstoloģiski analizējusi visu saturu un norādījuši uz attiecīgajām vietām Bībelē. Tikai baznīcas mūziķi zina, cik grūti piemēklēt attiecīgu dziesmu perikopēm. Liels paldies par šo svētīgo darbu! Tas sniegts arī mūsdienīgā latviešu valodā.

Kā īstēni pozitīvs darbs jāatzīmē, ka jaunajā grāmatā sniegtas tikai melodijas ar vārdiem, nevis pilna harmonizācija, kas drau-

džu locekļiem traucē lasīt dziesmu; šim nolūkam būs korāļu harmonizācijas draudžu ērģelniekiem un kantoriem.

Īstēni bibliska un arī luteriska ir ievirze dziesmu jaunradei. Un šajā ziņā jaunā grāmata ir neapšaubāmi pārāka par veco. Tiesām, te sastapsim jo daudz latviešu jaunākās paaudzes mūziķu dziesmas. Protams, nākamajā dziesmu grāmatā, ko piedzīvos tikai tagad gados jaunie, krietna daļa no tām nebūs izturējusi laika pārbaudi un iegrimis aizmirstībā. Bet tā ir bijis kopš Reformācijas sākuma (sāksim gatavoties 500. gadskārtai 2017. gadā!!!). No milzīgā, pat skaitliski neaptveramā dziesmu klāsta laika zoba pārbaudi izturējusi vien daļa, un tā tas būs arī ar jaunajām dziesmām. Dievs savā žēlastībā mums neko neuzspiež, ļauj mums meklēt un maldīties, mudinot neaprobežoties ar agrāko. Un atkal nāk prātā Mārtiņa Lutera aicinājums: "Tāpēc lai katrs godprātīgs kristietis darbojas šajā virzienā tā, kā viņam patīk, atbilstoši spēkiem, kādus Dievs devis."

Mūziķu "komanda", kur I. Sprances vadībā darbojas daudzi Latvijas baznīcu praktizējošie jaunākās un vidējās paaudzes mūziķi, paveikusi milzīgu darbu dziesmu izvēlē, to autentisko variantu izpētē, jauno dziesmu repertuārā. Ne viena vien pazīstama melodija būs jākorģē, atbilstoši tās vēsturiskajam pirmveidam, un nederēs vairs dziedāšana/spēlēšana "autopilota" režīmā – tā dziedot, dziesmas Debesis nekad nesasniedz. Slavējama ir atgriešanās pie ritmiskajiem pirmveidiem, jo vēlāko laiku uzslāņoju-

mos gandrīz pilnīgi tika likvidēts tāds izteiksmes līdzeklis kā ritms. No grāmatas l. t. pazuduši arī mūzikāli mazvērtīgi Amerikas jauno konfesiju dziedājumi. Gandrīz nav palikuši latviešiem absurdie mēģinājumi mūsu tautdziesmu melodijām pierakstīt sakrālu tekstu, jo mūsu zemapaizīnā melodija tik un tā saistīsies ar laicīgo saturu.

Tonālītātes, ar nelieliem izņēmumiem, ir pareizi izvēlētas, jo ne jau visi spēj transponēt. Kā ilustrācija oriģinālam un vēlāko laiku "uzlabojumam" jāmin 565. dziesmas abi ritmiskie varianti. Lai nu iedegas draudžu spīts un netiek soļots pa jau iemidīto plato taciņu!

Tomēr pilnīgs ir tikai Dievs, tāpēc daži mani novērojumi un ieteikumi tālākai baznīcas mūzikas pilnveidošanai. Visbūtiskākais trūkums (kas nebija 1990. g. izdevumā), ka zem melodijas nav parakstīts **visu** pantu teksts, kas ļoti apgrūtina jaunu dziesmu dziedāšanu pat profesionāļiem.

15 dziesmām tekstā ir vairāk nekā 8 panti (pat 15!) Miļie! Dzīvojam 21. gadsimtā! Te nu vajadzēja pilsonisko drosmi un oriģināltekstu reducēt uz 4-5 pantiem, lai nesarežģītu dievkalpojuma norisi. Vairākām dziesmām sniegta 4-balsīga harmonizācija (37. 572. 608. un viss Tezē komplekts) – tomēr nekonsekvence. Vairākām dziesmām (558., 581., 598., 599. u.c.) vajadzētu norādīt, ka tās ir kanoni. Tradīcijai ir milzīga inerce, no kuŗas nav paglabušies arī jaunās grāmatas autori – joprojām ievietots tāds "šedevrs" kā 214., 447., 463., par ko jau zobojušies pirms vairāk

nekā 100 gadiem. Ja nu grāmatā ir, tad garantija, ka kāds mācītājs to dievkalpojumā izmantos. Tāpat primitīvi uzbāzīgs ritms 530. un 117., kas ir identiska melodija. Vai bija nepieciešami astoņi KYRIE varianti??? Dažām melodijām (492., 329.) pārāk plašs diapazons, savukārt dažās (225., 103., 163.) dominē pārāk zema tesitūra. Toties 264. dziesmā ritmiskā sarežģītība jau tuvojās I. Stravinskim, šai dziesmai tāpat kā 319., nākotni, neprognozēju. Autoritātievi avoti apšaubā M. Lutera kā mūzikas autoru, norādot, ka viņš sacerējis tikai dziesmu tekstus.

Derētu atzīmēt, ka ar Nr. 643 sākas liturģija.

Debatējams ir liturģiskais kalendārs – to vajadzētu izdot atsevišķi, jo tas būtībā attiecas tikai uz baznīcas mūziķiem. Tas samazinātu arī cenu, kas Latvijā ir ļoti būtiski. Salīdzinājumā ar 1990. gada versiju pilnīgi nepiedodama ir "Dievs Kungs ir mūsu stipra pils" un "Dievs, svēti Latviju" novietošana attiecīgās

tematikas sadaļā – tās NAV parastās dziesmas.

1990. gada izdevumu ievadīja abu archibīskapu A. Lūša un K. Gailīša ievadvārdi – apustuliska svētība. Šoreiz tikai J. Vanaga sveiciens, kuŗā diemžēl pietrūkst visbūtiskākā, tāpēc citēju Mārtiņa Lutera priekšvārdu 1545. gada Dziesmu grāmatas izdevumam:

"Dziediet Tam Kungam jaunu dziesmu! Dziediet Dievam visā zemē!

Tas Kungs mums devis priecīgu sirdi un priecīgu garu caur savu mīloto Dēlu, ko Viņš sūtījis, lai mūs atbrīvotu no grēka, nāves un sāpna. Kas nopietni tam tic, tas nevar klusēt. Cilvēkam labprāt un ar prieku jādzied par to un jārunā par to, lai arī citi to dzirdētu un nāktu pie Kristus."

Tomēr šie iebildumi ir maznozīmīgi salīdzinājumā ar pozitīvajām vērtībām. No draudzēm jau dzirdēti lūgumi iespiest grāmatu lielākiem burtiem.

Dziedāsim priecīgi no jaunās Dziesmu grāmatas!

ZIŅAS ĪSUMĀ

Rīgas Brāļu kapu fonds 28. oktobrī aicina uz svinīgo Rīgas Brāļu kapu simtgades atceres sarīkojumu. Tā būs arī pateicība visiem ziedotājiem Latvijā un tautiešiem ārzemēs, Latvijas pilsētu un novadu pašvaldībām. Pateicoties ziedojumiem (167 000 eiro), pēdējo četrus gadus laikā tika pabeigti restaurēto Strēlnieku bāreljefu montāžas un nostiprināšanas darbi Brāļu kapu sienā, restaurēti heraldiskie tēli Zemgale un Kurzeme, 10 aprīņu ģerboņi, kas simbolizē 250 novadus, uz leju vērstais zobens – Latvijas miermīlības un vienlaikus spēka un aizsardzības simbols, Strēlnieku bāreljefi. Rīgas Brāļu kapi ir pirmais šāda veida ansamblis Eiropā.

Daugavpili, Marka Rotko mākslas centrā, 14. oktobrī atklāja IV Starptautisko Latgales grafikas simpozija izstādi "NAUDA", kuŗā piedalās 11 mākslinieki no Latvijas, Lietuvas, Šveices, Itālijas, Dānijas un Indijas. Ikviens interesents ir aicināts iepazīties ar starptautiski atzītu grafikas meistarību daiļradi rikotajās tikšanās, meistarklasēs un izstādē.

Daugavpili darbu uzsākusi jauna Lumenix logu, durvju un stikla pakešu ražošanas fabrika. Atklāšanā piedalījās pilsētas vadība, arhitekts, projektētāji un biznesa partneri. Ražošanā iesaistīti 97 cilvēki. Produkcija tiek piegādāta galvenokārt Eiropas Savienības un Skandināvijas valstīm, 30% nonāk vietējā tirgū.

Ventspilī, Ziemeļkurzemes reģionālās slimnīcas Dzemdību nodaļā, 14. oktobrī sagaidīts šogad dzimušais 500. mazulis, kas ir ventspīlnieku Krūmiņu ģimenes trešā atvase – meitiņa Madara. Ventspilī ar katru gadu pieaug jaundzimušo skaits – 2014. gadā piedzima 628, 2013. gadā – 596 mazuli.

Madonas slimnīca ar Pēteru Avena labdarības fonda "Paaudze" finansiālo atbalstu (40 000 eiro) ir iegādājusies jaunu medicīnisko aprīkojumu Dzemdību nodaļai. Fonds jau četrus gadus sadarbojas ar slimnīcu, kas veicinājis tās attīstību. Madonas slimnīca ir viena no Latvijas 26 neatliekamās medicīniskās palīdzības iestādēm, kuŗa visas valsts pacientiem veic lielo locītavu protezēšanu.

Jēkabpils reģionālajā slimnīcā atvērta Magnētiskās rezonances centrs, kas izmaksāja vairāk nekā vienu miljonu eiro. To financēja SIA "Vizuālā diagnostika". Centrā strādās trīs slimnīcas un vairāki SIA "Vizuālā diagnostika" speciālisti, bet pacientu izmeklējuma rezultātus nolasīs attālināti – Rīgas magnētiskās rezonances profesionāļi, kuŗiem ir lielāka pieredze.

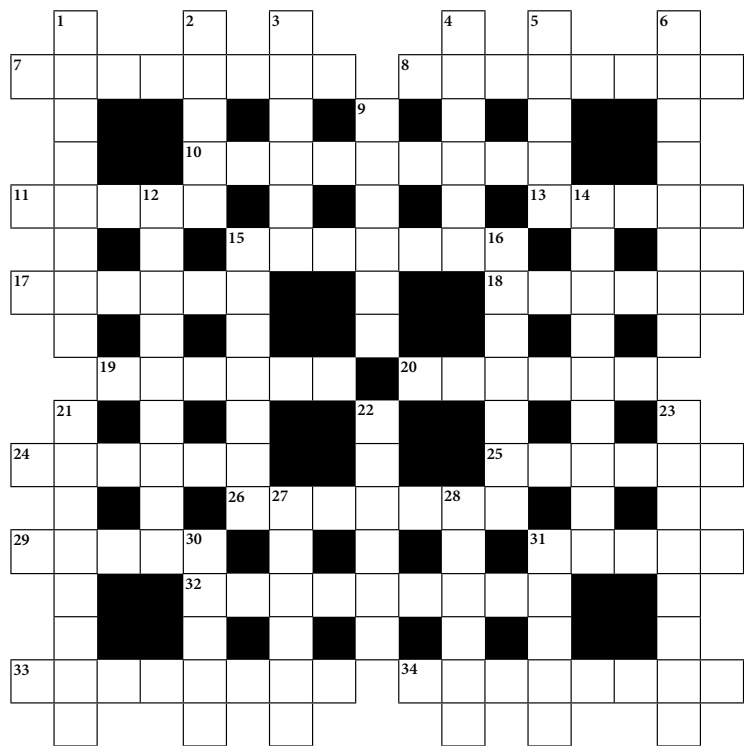
Siguldā ir sācies zelta rudens, kas jau vairāk nekā gadsimtu ir viens no visas Latvijas simboliem un ceļotāju galvenajiem vīlīnājumiem. Pilsētas Tūrisma informācijas centrs (Ausekļa iela 6) piedāvā daudzus jaunus pastaigu maršrūtus pa gleznaino Siguldas apkārtni, aptverot Gaujas senlejas labākās skatu vietas, Turaidas gravas un alas, Lojas krastus un citu. Riteņbraucēji var izvēlēties krāšņo ceļojumu (30 km) gar Gauju no Siguldas līdz Ligatnei vai pat līdz Allažiem.

Latvijas Zemes fonds, kuŗš darbību sāka š.g. 1. jūlijā, jau saņēmis 296 īpašumu pārdošanas pieteikumus no 23 īpašniekiem, no pērkot 292 ha lauksaimniecībā izmantojamās zemes 600 000 eiro vērtībā. Pieteikumus fonds saņem no visas Latvijas, bet visvairāk – aptuveni trešdaļa nāk no Latgales, bet vismazāk – no Vidzemes (10%). No Zemgales un Kurzemes ir aptuveni 5. daļa pieteikumu, bet Pierīgā atrodas aptuveni 15% piedāvāto īpašumu.

Īsziņas sagatavoja VALIJA BERKINA

Sastādījusi DAIGA KALNS (ASV)

KRUSTVĀRDU MĪKLA

Līmeniski. 7. Raiņa dzimtā puse. 8. Privatpersona, organizācija, kas sniedz finansiālu atbalstu. 10. Mēlnesis. 11. Mācību iestāde. 13. Koka trauki mājlopu ēdināšanai. 15. Neliela, strauja upīte. 17. Sievietes vārds (janv.). 18. Dzestr, ledains. 19. Ierīce sulu spiešanai. 20. Dziļa vieta

upē. 24. Viens sniega kristalls. 25. Pircēji (*novēc.*). 26. Aptvert ar prātu. 29. Graudzāļu dzimtas augs. 31. Pēc nopļaušanas ataugusi zāle. 32. Neikdienišķs, rets. 33. Izspurgt (par vārdu, smieklu). 34. Pagasts Jelgavas novadā. **Stateniski.** 1. Saiets; sapulce. 2. Sievietes vārds (apr.). 3. Atzi-

mēt jubileju; dzert kāzas. 4. Eksplozēt. 5. Ceturzīņu dzimtas lakstaugs. 6. Viens no vadītāja, priekšnieka amatiem kristīgās baznīcas hierarhijā. 9. Spēle. 12. Laika sprīdis, periods. 14. Iekurt, aizkurināt. 15. Saslaukas, saneši. 16. Sasarkt. 21. Domu apmaiņa, diskusija. 22. Ausma. 23. Meža ogas. 27. Kamieļu dzimtas dzīvnieks. 28. Sastingt no aukstuma. 30. Viļņu šķēlējs kuģa priekšgalā. 31. Pilskalns Krustpils novadā.

Krustvārdu mīklas (BL Nr. 39) atrisinājums.

Līmeniski. 7. Kupidons. 8. Pastelis. 10. Pinte. 11. Sirot. 12. Semestris. 16. Veltes. 19. Salons. 20. Pliknis. 21. Delle. 22. Salas. 23. Rūķis. 24. Rente. 25. Vrakli. 28. Lampa. 30. Matrica. 31. Atēnas. 32. Snīpis. 36. Litofēra. 40. Kijas. 41. Bises. 42. Auseklis. 43. Noktirne.

Stateniski. 1. Upīts. 2. Tortes. 3. Asote. 4. Spert. 5. Asinis. 6. Alnis. 7. Klintene. 9. Stotinka. 13. Steks. 14. Selerijas. 15. Barselona. 17. Plaisas. 18. Licence. 26. Retorika. 27. Krēzs. 29. Princese. 33. Tituls. 34. Freska. 35. Palsa. 37. Opuss. 38. Fauna. 39. Siers.

(Turpināts no 5. lpp.)

KRISTĪNE KIRSCH-STIVRIŅA

”Priecīgs prāts ir saule” – pati Saulaine!

Tie, kam ir motorzāģi, lūdzu nemiet tos līdzī – pie upes ir vienmēr kādi nogāzušies koki vai nolūzuši zari.

Jauniešiem atkal tiks piešķirts talcinieku stundu apliecinājums, lai apmierinātu šo tik ļoti izcilo publisko skolu prasību. Obligātais brīvprātīgais darbs ir domāts, lai ieaudzinātu skolēnos pašreizējās un nākotnes atbildības sajūtu.

Priecīgs prāts ir saules un labestības siltums Saulainē! Uz redzēšanos 14. Novembrī – vai saule spīd, vai lietus līst!

Tuvāka informācija, zvanot talkas organizētājai Elvīgai Sebrei 705-424-1118, camp-saulaine@hotmail.com, www.camp-saulaine.com, www.saulaine.com.

Jo Saulainē mums vienmēr labi klājas!

Saulainei durvis ir vienmēr vaļā, un tā pateicas par katru ciemiņu un talcinieku!

LATVIEŠI KANADĀ

Koncerts pensionāriem

Toronto pensionāru 15. oktobra saietā Iriša Purene pensionārus iepazīstināja atkal ar vienu no mūzikas “brīnumbērniem”. Šoreiz tā bija deviņpadsmitgadīgā vijolniece Jūlija Mirzoeva (*Julia Mirzoev*), kuŗa ar vijoli iepazīsies jau pirms 3 gadu vecuma sava tēva vijolnieka un mātes pianistes vadībā. Drīz vien meitenes talants viņai atvēra vairāku slaveno profesionālu skolotāju durvis, un viņa sāka iegūt pirmo vietu sacensībās. To ir pārāk daudz, lai tās varētu uzskaitīt. Vēl ar-

vien turpinot studijas, viņa piedalās koncertos, ieskaitot Toronto simfonisko orķestri.

Pēc Irišas Purenes spēcīgā klavierievada, Jūlija viņas pavadījumā spēlēja Mocarta vijolkoncerta 1. daļu. Pēc tam Iriša pastāstīja par Mocartu, uzsverot viņa ražīgumu un uzskaitot daudz skaņdarbus. Bija humoristisks stāstījums par to, kā radusies uvertūra operai “Dons Žuāns”.

Atšķirīgu stilu demonstrēja daļa no Sergeja Prokofjeva 1. vijolkoncerta, kuŗa vijole gan

dzied, gan dejo, gan arī raud. Tas gan rakstīts orķestra pavadījumam, bet Irišai nebija grūtību to piemērot klavierēm.

Ļaujot Irišai atpūsties, koncerts beigās izskanēja Paganini *Caprici #1* vijoles solo.

Koncerta laikā bija grūti salīdzināt, vai veiklāki bija Irišas pirksti, lidinoties pār klavieru taustiņiem, vai Jūlijas, skraidot pa vijoles stīgām. Bet tas jau nebija svarīgi, jo abas mākslinieces bija saspēlējušas un sniedza augstvērtīgu koncertu.

da

Pļaujas svētku sarīkojumā

Toronto pensionāru 8. oktobra saietu atklāja Liene Martinsone, apsveicot divas viesnās no Milvokiem. Erika Blija un Līga *Strykowski* pie mums viesojas jau vismaz trešo reizi. Liene tālāk ziņoja, ka apvienībā iestājusies Vija Ilziņa. Nākamajā nedēļā pie Centra būs tvertne sūtījumiem uz Latviju. Šodien mēs svinam Pļaujas svētkus jeb Pateicības dienu, kad ņemam vērā, ka varam būt pateicīgi ne vien par lielām lietām, bet arī par ikdienas sīkumiem.

Šo pašu domu tālāk risināja prāvēsts Dr. E.T. Kristbergs, ievadot pateicības svētbriidi ar korāli “Dievs ir šo gadu svētītājs”. Pļaujas svētku svētbriidim īsti piemērots bija 65. Psalmā lasī-

jums. Pārdomājot to, viņš stāstīja par savām nedienām, mēģinot audzēt tomātus. Kā visiem, kam saknes Latvijā, viņam patīk rušināties pa zemi, bet tas prasa daudz darba. Tāpēc, pateicoties Dieva svētībai, mēs nedrīkstam aizmirst arī tās daudzās rokas, kuŗas pielikušas daudz grūta darba, lai sagādātu visu, ko mēs ēdam un lietojam. Pārdomu brīdi viņš pabeidza ar korāli “Dievs, pateicos”.

Koncerta daļu ievadīja mūsu pašu pianiste Iriša Purene ar divu tautasdziesmu improvizācijām, turpinot ar Šopēna kompozīcijām. Starpbrīžos, kā viņa to bieži mēdz darīt, Iriša stāstīja anekdotes par komponistiem Haidnu, Skarlati un Šopēnu, tā-

dzied, gan dejo, gan arī raud.

Tas gan rakstīts orķestra pavadījumam, bet Irišai nebija grūtību to piemērot klavierēm.

da

LATVIAN AMERICAN SHIPPING LINE

Kravas pārvadājumi starp ASV un Latviju!

Visāda veida kravas sūtījumi: **pārceļšanās** (uz vai no Latvijas), **auto transports, gaisa kravas** un arī naudas pārsūtījumi (caur Baltic Financial Services).

• Tagad ir laiks sūtīt lietas dārzam! Traktora sūtīšana (līdz 2 m³) - \$475. Citi rīki (griezēju, motorzāģu, plāvēju, u.c.) transports sākot ar \$75. (Muitas procedūra LV papildus.)

Zvaniet: 1-888-LATVIAN

Rakstiet: info@lasl.com • www.lasl.com

NEKROPOLE

PERSONU, NOTIKUMU UN KAPU KULTŪRVĒSTURISKA ENCIKLOPĒDIJA

Aicinām atbalstīt virtuālo enciklopēdiju

Nekropole.info

Skatiet – www.nekropole.info!

PĀRDOD

Iepērkam staltbriežu ragus. Transportēšanu un svēršanu nodrošinām. Cena atkarīga no daudzuma (kg/t). Tālr.: 28310235

VESELĪBAS APDROŠINĀŠANA

uz īsu vai ilgāku laiku
LATVIJAS CIEMIŅIEM
CEĻOTĀJIEM UZ ĀRZEMĒM
Zvaniet:
RESNICK & ASSOCIATES
800-324-6520

Sludinājumu un reklāmas pieņemšanas punkts internetā www.307.lv

www.307.lv

SLUDINĀJUMI

Latviešiem piederošs uzņēmums

PĒRK MEŽUS UN ZEMI VISĀ LATVIJĀ.

Tālrunis +371 29420502
e-pasts: gunita@amg-eksports.lv

Kristus Dārza
30 gadu jubileja
Daudz Baltu Digninā
Sestdien, 24. oktobrī
Toronto Latviešu Centrā
Plkst: 6 vakarā
Ieņķa \$175 ar \$50 nodokļu kvīti
vakariņās ar vīnu,
koncerts (latviešu tenors Miervaldis Jenēns
un pianists Gints Bērziņš)
Būs klusā izsole un čabā izsole gleznām
905-832-3300 ext. 221/228

Annas Brigaderes slavenā autobiogrāfiskā triloģija tagad arī angļu valodā:

THE ANNELE TRILOGY A BOOK FOR YOUNG AND OLD

tulkojusi Ilze Kļaviņa Mueller

Dzēmmas Skulmes ilustrācijas, Lindas Treijas vāks

Cena \$27 US + pasta tarifs (\$3 Savienotās Valstīs)
Grāmatu var pasūtīt no tulkotājas: Ilze Kļaviņa Mueller,
2913 41st Ave S., Minneapolis, MN 55406, USA vai no amazon.com

SARĪKOJUMI / DIEVKALPOJUMI

SARĪKOJUMI BOSTONA (MA)

Hancock baznīca (1912 Mass Ave, Lexington, MA).

30. oktobrī 19:30 *Labyrinth Choir* koncerts *Visions at Dawn*. Koris dziedās Gjeilo *Sunrise Mass* ar stīgu orķestri un dziesmas par redzi un ticību. Korā vadītāja **Dr. Anita Kuprisa**; kori dzied **Mārtiņš Aldiņš** un **Krisīte Skare**. Biļetes pie ieejas \$20, pens. un stud. \$15. Info: www.labyrinthchoir.org, tālr.: 508-481-2453.

St. John baznīca (9 Glen Rd, Wellesley, MA).

1. novembrī 19:30 *Labyrinth Choir* koncerts *Visions at Dawn*. Koris dziedās Gjeilo *Sunrise Mass* ar stīgu orķestri un dziesmas par redzi un ticību. Korā vadītāja **Dr. Anita Kuprisa**; kori dzied **Mārtiņš Aldiņš** un **Krisīte Skare**. Biļetes pie ieejas \$20, pens. un stud. \$15. Info: www.labyrinthchoir.org, tālr.: 508-481-2453.

8. novembrī (svētdienā) ALTS 97. GADA SVĒTKI Trimdas draudzes zālē, (58 Irving Street, Brookline, MA) plkst. 13.00. Programmā: Grafika Jāņa Šternberga "Smilšu raksti" (izstāde skatāma no 12.00); žurnāla *Jaunā Gaita* 60 gadu jubilejas atzīmēšana. Savus darbus lasa dzejnieki Laris Krēsliņš, Maija Meirāne, Dace Micāne Zālīte, Sarma Muļiņiece Liepiņa; mūziķe Agita Arista. Ieeja \$10./skolniekiem bez maksas. Info: sarmaliepins@verizon.net <<mailto:sarmaliepins@verizon.net>>

DENVERA (CO)

Kolorado Latviešu kultūras centrs (10705 West Virginia Ave, Lakewood, CO 80226), tālr.: 303-986-5337 vai 303-913-8081. **Piektdienās** 19:00 tiekas latviešu deju grupa, 20:30 notiek korā mēģinājums.

FILADELFIJA (PA)

Filadelfijas Brīvo Latviešu biedrība (531 N 7th St, Philadelphia, PA 19123).

16. novembrī 11:00 pensionāru kopas saiets. Programmā valdes ziņojumi, nākotnes darbība un bijušās Saeimas deputātes **Vinetas Porīnas** referāts "Latviešu nācijai būtisku nacionālu jautājumu lēnā virzība Saeimā". Dzimumdienu svinēšana pie kafijas galda. Viesi arvien laipni gaidīti!

Gads jau apritējis un ir pienācis laiks pieteikties piedalīties Filadelfijas Brīvo latvju biedrības (7th un Spring Garden ielā, Filadelfijā) gadskārtējā **Ziemsvētku tirdziņā** **5. decembrī** 12:00- 17:00. Būsim pateicīgi par jebkādu līdzdalību! Lūdzam pieteikties! Tirdziņa komitejas info: phillytirdzins@gmail.com

MINEAPOLE (MN)

Latviešu baznīca (3152 17th Ave S, Minneapolis MN).

25. oktobrī 12:00 notiks **LOAM organizēts koncerts**, kurā uzstāsies 16-gadīgā čelliste, **Knuta Lesiņa** balvas laureāte **Emilija Rozenšteina**. Ieeja pieaugušiem \$20, studentiem \$5, bērniem līdz 12 g.- ieeja bez maksas.

ŅUJORKA (NY)

DV nams (115 W 183 St Bronx NY).

24. oktobrī 15:00 Ņujorkas Dau-gavas Vanadzies ielūdz uz sarikojumu, kurā redzēsīm Dzintras Gekas filmu „Dievputniņi” ar

subtitriem angļu valodā. Sekos diskusija un Kolkas skolēna Tomasa filmiņa, kas filmēta 2015. g. aprīlī, apmeklējot OM. Uzskodu galds. Ieejas ziedojums pieaugušiem, sākot ar \$25, bērniem līdz 12 g. – \$5. Ziedojums veltīts transporta pakalpojumiem Sa-lacgrīvas, Rucavas un Krāslavas skolēniem. Info: Marija Maher, tālr.: 908-277-1251.

7. novembrī 15:00 Ņujorkas DV Apvienība ielūdz uz **Līgas Ejupas** priekšnesumu "Lāčplēsis", Lāčplēša tēla vēsture no teikas līdz mūsdienām. Ieejas zied., sākot ar \$15, bērniem līdz 12 g.v. ieeja brīva. Vakariņu galds un dzērieni par atsevišķu samaksu.

PRIEDAINE (NJ)

25. oktobrī 14:00 **Zelta rudens svētki Priedainē**. Programmā: Svētbrīdis, sadziedāšanās dziesma „Tik un tā”, uzvedums „Rudentiņš bagāts vīrs”, rudeniņi koša tērpju skate radošā darbnīca bērniem, kopīga gardas zupas pagatavošana un baudīšana, rudens gadatirgus. Laipni lūgti mazie un lielie rudens maskās, tērpos, krāšņo lapu vainagos! Aicinām pārdevējus pieteikties! Info: Anita Cirīte, tālr.: 201-419-2885, e-pasts: priedaine@priedaine.com

SIETLA (WA)

Sietlas Latv. Sab. centrs (11710 3rd Ave NE, Seattle WA 98125).

24. oktobrī 18:00 Sietlas baltiešu kopienas riko Mārtiņvakaru ar dziedāšanu, dancošanu, izlozi, maskām, nodarbībām bērniem un vakariņām.

14.-15. novembrī Ziemsvētku tirdziņš – sestdien no plkst. 10 līdz 17, svētdien no plkst. 12:00 līdz 16:00.

ST. PĒTERSBURGA (FL)

St. Pētersburgas Latviešu biedrības nams (1705 th Ave N, St. Petersburg FL 33713).

Bibliotēka turpmāk darbosies 1x mēnesī – ceturtdienās, sākot ar **5. novembrī** 12:00-13:00. Info: Māra Prāvs, tālr.: 727-851-9414.

24. oktobrī 13:30 – 15:00 tiks savākti saiņi Ziemsvētku sūtījumam uz Latviju. Ja sūtījums pārsniedz 4 kastes, lūgums sazināties ar Anitu, tālr.: 973-755-6565, ext.5, 973-744-6565, vai atbildes meklēt timeklī: lasl.com

27. oktobrī 13:00 Videoizrāde-VIII Ziemeļu un Baltijas valstu Dziesmu svētku noslēguma koncerts Mežaparka Lielajā estrādē. Koncerta programmā skan izcili skaņdarbi no visām svētku dalībvalstīm, kā arī **Karla Orfa** kantāte **Carmina Burana**. Kafija un cepumi. Visi laipni aicināti! Ieejas zied., sākot ar \$3.

5. novembrī 10:00 Biedrības valdes sēde.

18. novembrī 18:00 **Latvijas Valsts dibināšanas 97. gadadienai veltīts svinīgs vakars** ar **Ingrīdas Miemis** svētku uzrunu un svētkiem atbilstošu mūzikālu programmu, kurā piedalīsies **Aleksandra Rituma**. Uz Latvijas veselību varēs pacelt pa glāzei vīna un baudīt svinību kļiņģeri. Ieejas zied., sākot ar \$5.

28. novembrī 16:00 **Sirsnīgi priecīga Pateicības dienas pēcpusdienu šļāģermūzikas skaņās**, par ko gādās četri Latvijā mūzikālo izglītību guvuši mūziķi – bundzinieks **Jānis Kauliņš**, basģitarists un dziedātājs **Modris**

Laizans, saksofonists **Zintis Zvarts** un taustiņinstrumentu speciālists **Juris Krists**. Klaušitājus sagaidīs arī pārsteigumi! Garantēts arī dejām piemērots laiks un mūzika. Par koncertā un dejās iztērēto kaloriju atjaunošanu un priecīga prāta uzturēšanu katram jārūpējās pašam, līdzī nēmot groziņus. Ieejas zied., sākot ar \$20.

TORONTO

Latviešu Centrs (4 Credit Union Dr, Toronto).

25. oktobrī 13:00 (pēc Rudeniņā azaida) notiks Apgāda CEĻINIEKS akcionāru pilnsapulce. Reģistrēšanās, sākot no 12:00. Apgāda padome ierosina „Ceļinieku” slēgt akcionāru individuāli nepieprasīto naudas atlikumu nodot *Jaunajai Gaitai*. Lūdzam pieteikties, lai saņemtu dienas kārtību un citu informāciju. Jautājumus par balss tiesībām un ierosinājumiem adresēt Apgāda vadītājam Guntim Liepiņam, tālr.: 519-938-8717, e-pasts: liepag@idirect.com, pasta adrese: Box 21131 RPO Orangev Mall, Orangeville, ON L9W 4S7, Canada. Uz Rudeniņo azaidu 11:30 ieteicams pieteikties iepriekš, zvanot uz Latviešu Centra biroju, tālr.: 416-759-4900.

25. oktobrī 13:30 Sv. Jāņa baznīcā (200 Balmoral Ave, Toronto) tiek rikots bezmaksas atmiņu koncerts/pēcpusdiens – miļš veltījums māmuliņai. Esiet visi miļi aicināti pieminēt **Solveigas Mieziņus** dzīvi, darbus un draudzību!

VASINGTONA (DC)

Latvijas Vēstniecības ASV izstāžu zāle (2304 Mass. Ave NW, Washington DC 20008)

22. oktobrī 18:30 izstādes atklāšana: **Edīte Gornova-Rasmusa "Četri gadalaiki"**. Visi laipni gaidīti! Izstāde atvērta no 23. oktobra līdz 28. novembrim piektdienās (12:00-19:00) un sestdienās (12:00-17:00).

ZIEMEĻKALIFORNIJA

(425 Hoffman Ave, San Francisco), Info: www.zklb.wordpress.com, ZKLB sekr. un informāc. daļas vadītāja Una Veilande tālr.: 408-813-5104, e-pasts: una.veilande@gmail.com

Katru otrdienu 20:00 korā mēģinājums.

DIEVKALPOJUMI

• **Denveras latv. ev. lut. dr.:** (10705 West Virginia Ave, Lakewood, CO 80226). **Svētdienās** 9:30 dievk. Pēc dievk. sadraudzība. **Trešdienās** 17:00 Bībeles stundas. **Trešdienās** 15:00 – 17:00 un **ceturtdienās** 9:00 – 13:00 mācītāja pieņemšanas stundas. Māc. H. Godiņa tālr.: 720-484-9857.

• **Detroitas Sv. Pāvila latv. ev. lut. dr.:** (30623 W. Twelve Mile Road, Farmington Hills, MI 48334). Info: www.detdraudze.org. Visi dievk. notiek 10:00 no rīta. Māc. Biruta Puiķe Wilson.

• **Dienviņfloridas latv. ev. lut. dr.:** *Shepherd of the Coast Luth. Church* (1901 E Commercial Blvd, Ft. Lauderdale FL). Info: Andrejs Jugs, tālr.: 561-447-9050, e-pasts: makej@aol.com.

• **Dienviņkalifornijas latv. ev. lut. dr.:** (1955 Riverside Ave, Los Angeles. CA 90039). **25. oktobrī** 11:00 laju vadīts dievk.

• **Džamaikpleinas Trīsvienības latv. ev. lut. dr.:** *Unitarian Congregational Parish of Norton* (2 W Main St, Norton, MA 02766). **Katru svētdienu** 11:00 dievk. ar dievg. Kalpo mācītājs Dr. Jānis Keggi, dr. sekretāre Zigrīda Kručkova, tālr.: 617-323-0615.

• **Filadelfijas latv. ev. lut. Sv. Jāņa dr.:** (301 N Newtown Street Road, Newtown Square, PA 19073), tālr.: 610-353-2227. Visi dievk. notiek 11:00. Māc. Ieva Dzelzgalvis. **25. oktobrī** dievk. ar Sv. vak., sekos pārrunas par Māras Celles grāmatu „Meitene no Mežaparka”. **1. novembrī** dievk. ar Sv. vak., skolas – **Mārtiņu** atzīmēšana. **15. novembrī** dievk. **18. novembrī** 19:00 **Ekumēniskais Valsts Svētku dievk.** **22. novembrī** Mirušo piemiņas dienas dievk. ar Sv. vak.

• **Kalamazū latv. apvienotā ev. lut. dr.:** (122 Cherry Hill St, Kalamazoo MI 49996), māc. A. Graham. **25. oktobrī** 10:00 laju vadīts dievk. Kafijas stunda. **28. oktobrī** 11:00 Kalamazū bazn. Bībeles stunda. **1. novembrī** 10:00 Reformācijas svētku dievk. ar dievg. Kafijas stunda. **8. novembrī** 10:00 dievk. Kafijas stunda un zupas pusdienas. **13. novembrī** 11:00 lūgšanas grupa "Aka" Kalamazū bazn. **15. novembrī** 10:00 Valsts svētku dievk., māc. A. Graham. Pēc dievk. sarikojums latviešu centrā. **18. novembrī** 12:00 Bībeles stunda ciemā Latvijā. **22. novembrī** 10:00 Mirušo piemiņas dienas dievk. ar dievg., māc. A. Graham. Kafijas stunda.

• **Klīvlandes Apvienotā latv. ev. lut. dr.:** (1385 Andrews Ave, Lakewood, OH 44107). **Katru svētdienu** 11:00 dievk. **Bībeles** stundas 10:00 notiek katrā mēneša otrajā un ceturtajā trešdienā. **Baptistu dr.** dievk. notiek **svētdienās** 14:30.

• **Lankastera: Mt. Calvary Lutheran Church** (308 East Petersburg Rd, Lititz Lancaster, PA 17543). Māc. Dr. Ruta S. Ziedone (PO Box 380, Henryville

PA 18332), mob. tālr.: 570-460-5375, e-pasts: silver11@ptd.net un emer. māc. Dr. Arvīds Ziedonis (529 Linden Place, Cresco PA 18326-7248), tālr.: 570-629-6349, e-pasts: ziedonis@ptd.net

• **Mančesteras latv. ev. lut. dr.:** (21 Garden St, Manchester, CT 06040). Dr.pr. Astra Vilinskis, tālr.: 413-568-9062.

• **Milvoku latv. ev. lut. Sv. Trīsvienības dr.:** (1853 N 75th Str, Milwaukee, WI 53213), tālr.: 414-258-8070. Prāv. L. Zušēvica, tālr.: 414-421-3934, e-pasts: pas-torlauma@gmail.com, Dr. pr. S. Kalve, tālr.: 414-536-0358. Info: www.milwaukee-draudze.org Visi dievk. notiek 14:00. **25. oktobrī** dievk. Centrā. **8. novembrī** dievk. Centrā. **12. novembrī** 19:00 valdes sēde Centrā. **22. novembrī** Mirušo piemiņas dienas dievk. Centrā.

• **Montrealas latv. Trīsvienības ev. lut. dr.:** (Trinity Latvian Church, P.O. Box 39, Station NDG, Montreal QC H4A 3P7). Draudzes māc. Gundars Bērziņš, tālr.: 613-851-8281, e-pasts: rev@draudze.org. Dr. pr. Jānis Mateus, tālr.: 514-481-2530, e-pasts: prez@draudze.org. Visi dievk. notiek 14:00. **25. oktobrī** dievk. Centrā.

• **Ņubrasvikas un Leikvudas latv. ev. lut. dr.:**

Leikvudā Igaņu bazn. (607 E 7th St, Lakewood, NJ).
Istbransvikā draudzes bazn. (12 Gates Ave, East Brunswick, NJ).
Māc. Ieva Pušmucāne-Kineyko, tālr.: 908-638-1101, e-pasts: latvianlutheranchurch@gmail.com

25. oktobrī 13:30 Istbransvikā dievk., Reformācijas svētki.

• **Ņujorkas latv. ev. lut. dr.:**

Istoranža (153 Glenwood Ave, East Orange NJ)
Jonkeru bazn. (254 Valentine Ln, Yonkers NY)
Katskiļu nometne (231 Greenhill Rd, Elka park NY)
Manhatena *Seafarers & Intl House* (123 E 15th St, NY NY)
Morristovna *St. Mark Lutheran Church* (100 Harter Rd, Morristown NJ)
Ņudžersija *Holy Trinity Lutheran Church* (70 River Rd, Montville NJ)

Parsippany St. Andrew Lutheran Church (335 Reynolds Ave, Parsippany NJ)

Priedaine (1017 State Rte 33, Freehold NJ)

Salas bazn. (4Riga Ln, Melville NY)

Springfilda *Holy Cross Lutheran Church* (639 Mountain Ave, Springfield, NJ 07081)

25. oktobrī 07:00 Jonkeru bazn. dievk. Māc. Saivars. 10:30 Salas
(Turpināts 19. lpp.)

Dieva mierā aizgājis mūsu radnieks

AUSEKLIS EZERGAILIS

Dzimis 1928. gada 31. janvārī Latvijā,
miris 2015. gada 5. oktobrī Kanadā

Sirsnībā piemin
ANDRIEVS UN ANNA
VALDA, LĪGA, JĀNIS UN DZIDRA

*Un gars uz jaunu dzīvi,
No zemes atraisīts,
Var pacelties tad brīvi,
Kad viss šē piepildīts.*

DIEVKALPOJUMI

(Turpināts no 18. lpp.)

bazn. dievk. Māc. Saliņš.

• **Ročesteras latv. ev. lut. Krusta dr.:** (1900 Westfall Rd, Rochester NY). Diakone Linda Sniedze *Taggart*. **25. oktobrī** dievk. **nenotiks.**

• **Saginavas latv. ev. lut. dr.:** (128 N Elm Str, Saginava, MI). Māc. Roberts Franklins. Dr.sekretāre Vija Arins, e-pasts: vija-arins@yahoo.com **15. novembrī** 13:00 dievk. ar dievg. Kafija.

• **San Diego latv. ev. lut. dr.:** *Ascension Lutheran Church* (5106 Zion Ave, San Diego, CA 92120), Dr. pr. Jānis Legzdīns, tālr.: 858-598-5451, e-pasts: jlegzdins@san.rr.com. Visi dievk. notiek sestdienās 12:00. Māc. Martins Rubenis.

• **Sentluisas latv. ev. lut. dr.:** *Christ Lutheran* bazn (#1 Selma Ave, Webster Groves, MO 63119), **katra mēneša trešajā svētdienā** 14:00 dievk. Pēc dievk. saiets ar groziņiem. Māc. A. Kalniņa. Dr. pr. I. Kalniņa, tālr.: 314-457-1830, e-pasts: kalninsis@charter.net

• **Sietlas latv. ev. lut. dr.:** (11710 3rd Ave N E Seattle, WA 98125). Visi dievk. notiek 10:30. Prāv. D. Cilne, tālr.: 206-674-9600, e-pasts: cilnis@earthlink.net. Info: www.seattlelatvianchurch.org **25. oktobrī** Reformācijas dievk. ar dievg. **1. novembrī** dievk. **8. novembrī** Lāčplēša dienas dievk. ar dievg. **15. novembrī** angļu val. dievk. ar dievg.

• **Skenektedijas latv. ev. lut. dr.:** *Trinity Lutheran Church* (35 Furman St, Schenectady NY 12308), diak. L. Sniedze-*Taggart*.

• **St. Pētersburgas (FL) latv. ev. lut. dr.:** dievk. notiek 14:00 *Mūsu Pestītāja (Our Savior)* bazn. (301 – 58th Street S, St. Petersburg, FL 33707). Bībeles stundas notiek biedrības namā 11:00. Māc. Aivars Pelds, tālr.: 727-368-0935. Dr. pr. Aija Norbergs, tālr.: 727-367-6001. **25. oktobrī** Bībeles stunda. **1. novembrī** 11:00 Kapu svētki *Royal Palms* kapsētā (101 55th St. S, St. Petersburg, FL). **6. novembrī**

11:00 dr.valdes sēde. **8. novembrī** 11:00 Bībeles stunda.

• **Toronto – Sv. Jāņa ev. lut. latv. dr.:** (200 Balmoral Ave, Toronto, ON M4V 1J6), tālr.: 416-921-3327, e-pasts: baznica@bellnet.ca. Māc. Dr. Anita Gaide, tālr.: 905-477-7042, e-pasts: aigaide@yahoo.com. Diakone Aina Avotiņa, tālr.: 416-920-8491, e-pasts: avotinsa@aol.com. Dr. pr. Kārlis A. Jansons, tālr.: 905-338-5613, e-pasts: kjan27@gmail.com. Pr. vietn. Sibilla Korule. Dāmu kom. pr. Maija Sukse, tālr.: 416-221-4309, e-pasts: sukse@sympatico.ca

• **Vašingtonas (DC) latv. ev. lut. dr.:** Draudzes nams (400 Hurley Ave, Rockville, MD 20850-3121), tālr.: 301-251-4151, e-pasts: dc-draudze@verizon.net, Info: www.dcdraudze.org Mācītāja prāv. Anita Vārsberga Pāža, mob.tālr.: 301-302-3270, e-pasts: macanitavp@gmail.com, dr. pr. Jānis Vitols, tālr.: 703-264-0089. **Svētdienās:** 9:15 Latviešu skola. 10:00 Zaķīši. 11:00 dievkalpojums. Kafijas galds. Grāmatu galds. **17. oktobrī** 10:30 Vijas Freimanis piemiņas dievk. **Paziņojums:** Prāv. Anita būs atvaļinājumā no 22. līdz 27. oktobrim. Viņas prombūtnes laikā par steidzīgiem mācītāja pakalpojumiem lūdzam sazināties ar pērminderi Dagniju Ķilpi, tālr.: 410-730-5797. **25. oktobrī** kārtējā skolas diena un laju vadīts dievk. **29. oktobrī** 19:30 literārs vakars. **1. novembrī** Reformācijas svētki. Kārtējā skolas diena un Ģimeņu Sv.vak.dievk.

• **Vilimantikas latv. ev. lut. dr.:** *Ebenezer Lut. Church* (96 Oak St, Willimantic, CT), dr. pr. Vija Bachmuts, tālr.: 860-644-3268.

• **Ziemeļkalifornijas latv. lut. dr.:** Sanfrancisko (425 Hoffman Ave, San Francisco), Info: www.zkldraudze.wordpress.com

Lūgums sūtīt SARĪKOJUMU un DIEVKALPOJUMU ziņas uz e-pastu: rasma@laiks.us, vēlākais – svētdienās. Kārtējam avīzes numuram ziņas uz redakciju tiek nosūtītas PIRMDIENĀS.

*Brīnišķos ziedos vēl mirdzēja pļava,
Vasara kvēloja mākoņu krokās,
Kad jaukā svecītē dzīvība tava
Izkusa slimības karstajās rokās.
/J. Ziemeļnieks/*

No mums šķirusies mūsu mīļā filistre

**DĪNA ALEKSANDRA TILTĪŅA,
dzim. ŠILLERS**

Dzimusi 1972. gada 18. janvārī Čikāgā,
mirusi 2015. gada 12. oktobrī Ozolniekos

Dziļās sērās
STUDENŠU KORPORĀCIJA GAUJMALIETE

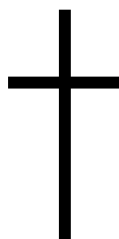

Mūžībā aizgājis mūsu

fil! JĀNIS GROTE (70./71.g.c.)

Dzimis 1938. gada 2. jūnijā Rīgā,
miris 2015. gada 12. augustā North Hollywood, Kalifornijā, ASV

Viņu mīļā piemiņā paturēs
KORPORĀCIJA SELONIJA

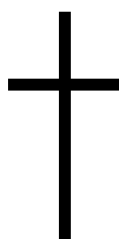
Mūžībā aizgājusi mūsu mīļā mamma, oma

ANNA VĒJIŅA

Dzimusi 1932. gada 6. februārī Kraukļu pagastā,
mirusi 2015. gada 2. oktobrī Milvokos

*Nem mūsu mīlestību
Sev zvaigžņu ceļā līdz,
Lai tā mūs kopā saista,
Līdz ausis lielais rīts.*

Par viņu sēro un mīļā piemiņā paturēs
MEITA RITA UN DĒLS VIKTORS AR ĢIMENĒM
BRĀLIS AR ĢIMENI
MAZBĒRNI UN MAZMAZBĒRNI
RADI UN DRAUGI ASV UN LATVIJĀ

Dieva mierā aizgājusi mūsu mīļā mamma

**ENTA V. TIMBRA,
dzim. KRŪMIŅA**

Dzimusi 1923. gada 19. martā Saldū,
mirusi 2015. gada 13. septembrī Manchester, NJ

Mīlestība nekad nebeidzas...

Mūžīgā mīlestībā paturēs
MEITA BAIBA UN
DĒLS ILGVARS

Mūsu mīļā radniece

**RASMA KRŪMIŅA TIMMA,
dzim. ĀRGĀLS,**

aizgājusi mūžībā.

Dzimusi 1923. gada 7. februārī Duntē, Latvijā,
mirusi 2015. gada 26. augustā Tacoma, ASV

*Sendienu degošā laime –
Sapņi, ilgas un prieks,
Zeltītiem spārniem kā putni
Nozuda vakara tālē...
/Hugo Krūmiņš/*

Skumjās un mīlestībā piemin
MINJONA UN JĀNIS KĻAVIŅI AR ĢIMENI
ANSIS UN ELAINE KRŪMIŅI

Mūžībā aizgājusi mūsu mīļā filistre

**VELTA GRAUZE,
dzim. PUĶĪTE**

Dzimusi 1938. gada 5. janvārī Valkā, Latvijā,
mirusi 2015. gada 29. septembrī Edina, Minesotā

*No Tevis tik daudz bija ko gūt.
Tavas pēdas ir dziļas, tās nepazūd,
Mums atmiņās vēl ilgi kopā būt ...*

Viņu mīļā piemiņā paturēs
MINEAPOLES KOPAS DZINTRAS

LATVIJAS SPORTISTI LATVIJĀ UN PASAULĒ

Almas Vītolas skriešanas svētki un gandarījums

Mūsu laikraksta iepriekšējā numurā jau ziņojām, ka Latvijas sportiste Alma Vītola izcīnījusi uzvaru pasaulē grūtākajā skrējienā Brazīlijas džungļos. Nedēļu ilgā skrējiena garums bija 254 kilometri. Distanci Rīgas Stradiņa universitātes fizioterapijas otrā kursa studente veica 56 stundās un 48 minūtēs, kas bija labākais rezultāts starp visām sievietēm.

Kaut sākotnēji tika ziņots, ka sacensībās uzvarēja austrāliete Natālija Volasa, vēlāk sakopotajos rezultātos viņa atkrita uz ceturto vietu, bet par uzvaru varēja priecāties Vītola, kuŗa tu-vāko konkurenti apsteidza par nepilnām divām stundām.

Almas Vītolas uzvara ir vienreizīgs notikums Latvijas sportā. Mums ir maratona, supermaratona, spartatlona, skrējēji/skrējējas, bet Džungļu maratons līdz šim nebija „izmēģināts”. Nu ir ierakstīta vēl viena slavēta lapupe Latvijas sporta vēsturē

Brazīlijā notiekošais *trail* skrējienš jeb taku skrējienš *Jungle Marathon* nav vienkārši maratons, bet gan izturības skrējienš, paciešot lielu karstumu un mitrumu, skrējienš vienatnē, pārvarot dabas šķēršļus, iespēju satikt plēsīgus zvērus, indīgus zirnekļus un neganti kodīgus lielās skudras. No Ziemeļeiropas līdz šim neviena sieviete šajā skrējienā

nebija piedalījusies.

Kas ir jaunās studentes sportiskais dzinējspēks, un kāpēc Alma radusi prieku, mērojot šādu „gaisa gabalu”? Sešu gadu laikā Almai skrējiena kļuvusi par svarīgu dzīves sastāvdaļu. Sākotnēji viņai skrējienā nebija nekādu mērķu, bet pēc veiktiem pusmaratoniem un maratoniem tā lieta sāka velties uz priekšu kā sniega bumba. Lai arī Alma ir skrējusi vairākās sacensībās, kas būtu pieskaitāmas ultramaratoniem, tomēr daudzas no tām viņa tā nekvalificē: „Pirms džungļiem esmu piedalījusies trīs ultramaratonos, un manis pievarēto distanču garums bijis līdz 160 kilometriem. Mans pirmais ultramaratons bija 2012. gadā Vācijā, bet tās bija maza mēroga sacensības. Es neko par to nezināju, bet finišēju un viss bija ļoti forši. 2013. gadā piedalījos skrējienā apkārt Monblānam, kur startēju vidējā, 119 kilometrus garā distancē. Toreiz biju arī jaunākā dalībniece trasē, taču finišu nesasniedzu, jo distancē noģību. Slodze un spēcīgie saules stari darija savu, taču tā bija laba mācība. Pagājušajā pavasarī Chorvatijā finišēju 160 kilometru skrējienā. Pirms tam biju daudz braukusi ar mašīnu, nebiju īsti izgūļjusies. Skrējiena laikā ļoti nāca miegs un fiziķi bija grūti. Distances laikā vairākas reizes gribējās atstāt ar roku un neturpināt, bet tad izdevās sevi pārvarēt. Tā visbiežāk man gadās distancē sākumā. Dažādi sūkumi pie šādām slodzēm var izsist no sliedēm, bet tādi paši sūkumi var ielikt atpakaļ.”

Almas Vītolas sportiskais CV. Sākusi skriet pirms pieciem gadiem, nopietnāk tam pievērsusies pēdējos divos gados. Pa vidam vēl piedalīšanās piedzīvojumu sa-

censībās un rogainingos (apvidus orientēšanās sporta veids). 2010. gadā pirmais pusmaratons (21 km) 2011. gadā noskrieta 55 km distanci Siguldas kalnu maratonā. 2012. gadā pieveikti pirmie 100 km – *Chiemgauer* Vācijā. 2013. gadā skrējienā apkārt Monblānam 119 km startēja kā jaunākā dalībniece. 2014. gadā noskrieta pirmais 160 km (100 jūdzes) skrējienš.

Tātad „iesildīšanās” pirms Džungļu maratona bijusi pamatīga. Pēc atgriešanās Alma stāstīja, kā viss noticis: „Džungļu maratons ir sešu dienu skrējienš ar kopējo distanci ap 250 km, kur skrējējiem distances laikā viss izdzīvošanai un skrējienam nepieciešamais ir jānodrošina pašiem. Organizatori nodrošina startu un finišu. Džungļi nav tikai mežs. Tur ir arī tuksneši, plūdmales un biežokņi. Dažviet bija jāpārvar pāri milzīgiem klints blūķiem, neskatoties uz to, ka distancē jau aizvadītas vairākas dienas un noskrieta vairāk nekā 100 kilometri. Bija trases posmi, kuŗos tu skrien un domā, nevar būt, tas ir pārāk bīstami, Notika arī maldīšanās un ceļa meklēšana, lai atgrieztos trasē. Organizatori jau savlaicīgi mūs bija brīdinājuši, ka sastopoties ar čūsku, pašiem dalībniekiem jāizlemj, kā rīkoties – stāvēt vai doties tālāk. Mums teica, ja sakož čūsku, negaidi, bet ej uz tu-vāko kontrolpunktu. Sacensību rīkotāju palīdzības punkti ar medikamentu bija pieejami ik pēc trim sacensības pavadītājām stundām. Šādās sacensībās visu laiku ir jādomā par to, kur liksi kāju. Īsti pat nevar uz ilgu laiku aizdomāties par citām lietām, jo distancē ir sarežģīta un bīstama. Skriet džungļos nozīmē būt vienam pret vienu ar savu varēšanu, savu cilvēcīgo nespēku un bailēm, un

Džungļu maratona finiša vieta baltās smiltiņās

tikai domas par mājām, apziņa, ka aiz manis stāv atbalstītāji, palīdz pārvarēt šķēršļus un uzvarēt.”

No dažiem Almas ierakstiem dienasgrāmatā. “23 džungļu kilo-

maz slodze uz muskuļiem mainās. (..) Priecājos par to, kur esmu! Tik skaisti! Tad, kāpjot kalnā, paspēju pārdomāt to, kāpēc tas vispār ir vajadzīgs. Bet pēc brīža jau saskumu par to, ka šis jau tik drīz beigsies. Sovakar nakšņojām Jaguāru ielejā – te viņu daudz! Pirmo un pēdējo vakaru nakšņojām pavisam mežā, blakus nav upes. Visi smirdam. Ir *fun!* Esam dziļi, dziļi džungļos! Pēc gaŗa posma: “Pēdas lupatās, bet gaŗais posms pieveikts. Bija traki. Daudz ceļu, saulē 45 grādi! Karstuma dēļ vairāki skrējēji izstājās.”

Kāpēc gan Alma sevi pakļauj smagiem pārbaudījumiem: „Ikdiēnā skrienu, lai labi justos un lai tajās nedaudzajās sacensībās, kuŗās piedalos, varētu mierīgi skriet, izbaudot dabu un atmosfēru. Tagad jau bez skrēšanas nevaru – nedēļā vajag vismaz dažus treniņus, lai es būtu laimīgs cilvēks. Skrējiena ir mani

Almas Vītolas sagaidīšana Rīgas lidostā

metru pievarēšana man paņēma 5,5 stundas. Tie ir džungļu kilometri, tos neviens neskaita, svarīgs ir laiks. (..) Džungļos vieglāk skriet, ja ir kalni un upes – vis-

iepazīstinājusi ar daudziem lieliskiem cilvēkiem un tāpēc arī sacensības ir nelieli svētki, kuŗos satīkies. Mani iedvesmo visi tie, kas dara!”

Top Siguldas sporta komplekss

Siguldā sākusies ilgi gaidītā sporta kompleksa būvniecība. 15. oktobrī jaunās būves pamatos svinīgi tika iemūrēta kapsula ar vēstījumu nākamajām paaudzēm Siguldas 800 gadu svinību laikā izdotā viena lata monēta, kā arī Siguldas novada pašvaldības informatīvais izdevums. Kompleksu treniņiem izmantos kamanīņu braucēji, bobslejisti un skeletonisti, kā arī jaunie olimpieši – Siguldas pilsētas vidusskolas sporta klases audzēkņi un visi sportiskie novada iedzīvotāji.

Dainis Dukurs (pa kr.) brīdi pirms kapsulas iemūrēšanas

Kapsulas iemūrēšanā piedalījās Siguldas novada Domes priekšsēdis Uģis Mitrevics,

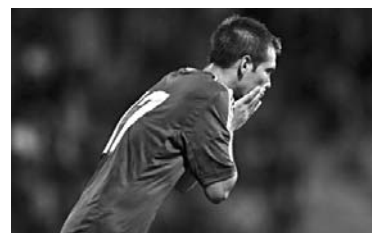
bobsleja un kamanīņu trases direktors Dainis Dukurs, bobsleja lēģenda, 1984. gada Olimpisko spēļu bronzas medaļas ieguvējs Zintis Ekmanis, kā arī projektētājas un būvdarbu veicēja pilnsabiedrības *S.J.U.C.* pārstāvji – Māris Ozoliņš un Andris Reinholds. Vērienīgās sporta būves izmaksas ir vairāk nekā 8 miljoni eiro, no kuŗiem gandrīz 3 miljonus eiro lielu atbalstu būves tapšanā sniedz Izglītības un zinātnes ministrija. Siguldas sporta kompleksa pirmajā stāvā plānots izvietot sporta zāli un baseinu ar atpūtas zonu, bet ēkas otrajā stāvā atradīsies vieglatlētikas sektors, smagatlētikas zāle un fitnesa zona. Ēkai būs savienojums – slēgta pāreja ar blakus esošo Siguldas pilsētas vidusskolu, kuŗā jau otro gadu mācības uzsāk jaunie olimpieši – sporta klases skolēni, kā arī funkcionāls savienojums ar vieglatlētikas stadionu. Būvniecības sagatavošanas darbi Siguldā, Ata Kronvalda ielā 7 sākās jau septembrī, lai oktobrī uzsāktu Siguldas sporta kompleksa būvniecību.

Kvalifikācijas turnīrs ar sliktu bilanci

Latvija – Kazachstāna 0:1 (0:0). Eiropas futbola meistarsacīkšu kvalifikācijas pēdējā spēle Latvijas futbolistiem bija savā laukumā pret Kazachstānas vienību. Abas vienības līdz šim savā starpā bija tikušas pārbaudes spēlēs – 2002. un 2004. gadā (rezultāti attiecīgi 2:1 un 3:1 Latvijas labā), 2012. gadā – 0:0.

Šagada kvalifikācijas turnīrā Turcija un Latvija nevarēja lepoties ar panākumiem. Abas komandas atradās turnīra tabulas pēdējās divās rindīnās – nevienai nebija uzvaru. Rīgā katra komanda gribēja izcīnīt trīs punktus, lai izkļūtu no pēdējās vietas.

Skonto stadionā aizritēja kopumā līdzīga sacensība, kuŗā veiksmīgāki bija viesi. Otrā puslaikā viens viņu uzbrukums beidzās ar sitienu (Kjats), ko mūsu vienības vārtsargs Andris Vaņins nespēja atvairīt – 0:1. Tādējādi Latvijas izlase šo kvalifikācijas ciklu beidza bez uzvarām un pirmoreiz vēsturē pēdējā vietā grupā.

Kad zaudēts, tad zaudēts...

Grupas spēļu nobeiguma tabula. Uzvaras, neizšķirti, zaudējumi, iegūtie un zaudētie vārti, punkti.

1. Čehija	7-1-2	19:14	22
2. Islande	6-2-2	17:6	20
3. Turcija	5-3-2	14:9	18
4. Nīderlande	4-1-5	17:14	13
5. Kazachstāna	1-2-7	7:18	5
6. Latvija	0-5-5	6:19	5

Latvijas komandas zaudējums iepriecināja turkus, kuŗi mājās spēles izskaņā izrāva uzvaru pret Islandes vienību (1:0) un kā labākā no trešo vietu ieņēmušām vienībām ieguva ceļazīmi uz finālturnīru Francijā.

Dažas atziņas par Latvijas futbolistu neveiksmīgo pēdējo spēli un kvalifikācijas turnīru. Pret Latvijas komandu kazachi bija noorganizējuši labu aizsardzību, nedodot mūsējiem brīvu vietu. Blīvas aizsardzības pārvarēšanai vajadzīgi fiziķi spēcīgi un radoši spēlētāji, kādi šoreiz neparādījās.

Tika zaudētas gaisa divciņas. Bumbu Latvijas futbolisti kontrolēja ilgāk par pretiniekiem (53%), taču tas nedeva nekādu efektu. Nelīdzēja arī spēles plāna maiņa, izvirzot priekšējā līnijā piecus uzbrucējus. Neradās neviens simtprocentīgs vārtu gūšanas moments. Un tā zaudējums ar rūgtu piegaršu par visu aizvadīto turnīru.

Komandas galvenais treneris **Marians Pachars:** „Bija vairākas labas spēles, bija arī vairāki labi rezultāti, bija arī sliktas spēles un slikti rezultāti, kā pēdējā spēlē. Domāju, ka šai komandai ir jānotiek, tā kļūst labāka un labāka, vairāk vai mazāk veidojam to, ko vēlos veidot. Taču tāds ir futbols – citreiz uzvari, citreiz zaudē. Diemžēl vēl neesam *top* komanda, ceru, ka kādreiz būsim. Ši bija “kausa” spēle – spēle, kuŗā vieni vārti bija izšķirējie. Diemžēl mēs “kausa” spēli zaudējām.”

Turnīra statistika rāda, ka pēdējā vietā grupā ir pelnīta – uzvaru nav, vārtu bilance vissliktākā (minus 13). Ši ir otrā reize, kad kvalifikācijas turnīrā neizcīnījām nevienu uzvaru. Pirmā bija 1994. gadā.

Sporta ziņas sakopojis
P. KARLSONS